

جمهوری اسلامی ایران

وزارت راه و شهرسازی

اداره کل راه و شهرسازی استان مازندران

طرح توسعه و عمران (جامع) شهر بهشهر

مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران

مورخه ۱۴۰۱/۰۴/۲۹

مطالعات منطقه و حوزه نفوذ (جلد اول)

زیستا

مهندسين مشاور معماری و شهرسازی

Zista Consulting Arch & Town Planners

اسامی همکاران پروژه:	
• مدیر پروژه	مجتبی علی بیگی
• مسئول طرح	جعفر سلطانزاد ملکی
• گروه مطالعاتی	✓ کالبدی و برنامه ریزی مجتبی علی بیگی جعفر سلطانزاد ملکی بهزاد قربانی طیبه قاسمی ✓ زیست محیطی ملیکا دستمالچی ✓ اجتماعی - اقتصادی مژده یزدانپناه ✓ حمل و نقل و ترافیک محمد مهدی یوسف زاده حامد سرافراز
• گروه برداشت میدانی و همکاران محلی	علی قاسمی روح اله آقائزاد مریم محمدی
• گروه GIS	محمد مهدی یوسف زاده کوروش احمدیار
• تایپ و صفحه آرایی	مرتضی پور جعفر

فهرست مطالب

۱- بررسی کل منطقه‌ای.....	۱
۱-۱- مسائل جغرافیایی و اقلیمی منطقه.....	۱
۱-۱-۱- موقعیت.....	۱
۱-۱-۲- اقلیم و آب و هوای استان.....	۴
۱-۱-۳- منابع آب.....	۵
۱-۱-۴- آب‌های زیرزمینی.....	۷
۱-۱-۵- وضع توپوگرافی و شیب‌های اصلی موثر.....	۹
۱-۱-۶- میزان‌های رشد و تحولات مرزی.....	۱۲
۱-۲- اوضاع و احوال فرهنگی، اجتماعی و تاریخی منطقه.....	۱۵
۱-۳- نحوه توزیع جمعیت در منطقه.....	۱۵
۱-۳-۱- میزان‌های رشد و تحولات مرزی.....	۱۶
۱-۳-۲- ساختار سنی و جنسی جمعیت.....	۱۷
۱-۳-۳- مهاجرت.....	۱۷
۱-۳-۴- نحوه پراکنش و تراکم جمعیت منطقه.....	۱۹
۱-۴- وضع ارتباطات در منطقه.....	۲۲
۱-۵- اوضاع اقتصادی منطقه و نقش شهر در آن.....	۲۴
۱-۵-۱- بررسی وضعیت نیروی انسانی.....	۲۴
۱-۵-۲- بررسی وضعیت بخش‌های مختلف اقتصادی.....	۲۵
۱-۶- برنامه‌های بخشی- منطقه‌ای، و تعیین سهم شهر در برنامه‌های مزبور.....	۲۷
۱-۷- آبادی‌ها و مناطق در حوزه نفوذ مستقیم شهر.....	۲۸
۲- بررسی حوزه نفوذ.....	۴۳
۲-۱- خصوصیات جغرافیایی و اقلیمی.....	۴۳
۲-۱-۱- توپوگرافی.....	۴۳
۲-۱-۲- منابع طبیعی.....	۴۸
۲-۱-۲-۱- بررسی قابلیت اراضی و پوشش گیاهی.....	۴۸
۲-۱-۲-۲- وضعیت حیات گیاهی و جانوری.....	۵۱
۲-۱-۲-۳- مراتع.....	۵۱
۲-۱-۲-۴- جنگل.....	۵۳
۲-۱-۲-۵- وضعیت صنایع و معادن.....	۵۳
۲-۱-۳- تعداد و نحوه استقرار آبادی‌ها.....	۵۴
۲-۱-۴- وضع ارتباطات بین آبادی‌ها و شهر و سیستم حمل و نقل موجود.....	۵۵
۲-۱-۵- وضع تأسیسات و تجهیزات زیربنایی، خدمات رفاهی و نحوه توزیع آنها.....	۵۸
۲-۱-۶- موقعیت و خصوصیات مناطق و آثار باستانی.....	۶۰
۲-۱-۷- خصوصیات تاریخی، فرهنگی و اجتماعی.....	۶۱

- ۸-۲- مشخصات جمعیتی (میزان و نحوه توزیع جمعیت، تفکیک جمعیت شهری و روستایی، میزان رشد و وضع کلی مهاجرت) با استفاده از آمار رسمی و اطلاعات موجود..... ۶۳
- ۱-۸-۲- جمعیت و نرخ رشد..... ۶۳
- ۲-۸-۲- گروه های سنی ۶۴
- ۳-۸-۲- بررسی بعد خانوار و رشد جمعیتی آبادی های حوزه نفوذ..... ۶۶
- ۹-۲- ویژگی های اقتصادی (میزان تولید و وضع اشتغال در بخش های مختلف اقتصادی، استعدادها و امکانات بالقوه، قطب های جاذب اقتصادی و موانع موجود در راه توسعه اقتصادی)..... ۶۸
- ۱-۹-۲- وضعیت جمعیت ۱۰ سال و بیشتر در حوزه نفوذ..... ۶۸
- ۲-۹-۲- میزان فعالیت ۶۹
- ۳-۹-۲- ضریب اشتغال..... ۷۰
- ۴-۹-۲- بار تکفل خالص..... ۷۱
- ۵-۹-۲- شاغلان در گروه های عمده فعالیت..... ۷۳
- ۱۰-۲- برنامه های عمرانی ملی و یا منطقه ای در زمینه رشد و توسعه، نحوه استقرار جمعیتی و همچنین برنامه های بخشی - منطقه ای

عمرانی ۷۴

فهرست جدول‌ها

- جدول ۱-۱- موقعیت ریاضی استان مازندران، شهرستان و شهر بهشهر..... ۱
- جدول ۲-۱- موقعیت نسبی استان مازندران، شهرستان و شهر بهشهر در ارتباط با سکونت‌گاه‌های همجوار..... ۲
- جدول ۳-۱- تقسیمات کشوری استان مازندران..... ۲
- جدول ۴-۱- منابع آب‌های زیرزمینی و مقدار تخلیه سالانه آن‌ها در سال آبی ۹۸-۱۳۹۷..... ۸
- جدول ۵-۱- توزیع مساحت طبقات ارتفاعی در سطح شهرستان..... ۹
- جدول ۶-۱- توزیع مساحت طبقات شیب در سطح شهرستان..... ۱۲
- جدول ۷-۱- مشخصات عمومی..... ۱۶
- جدول ۸-۱- روند تحولات جمعیت شهرستان بهشهر و مقایسه آن با استان طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۵۵..... ۱۶
- جدول ۹-۱- ساختار سنی جمعیت شهرستان بهشهر..... ۱۷
- جدول ۱۰-۱- ساختار جنسی جمعیت شهرستان بهشهر..... ۱۷
- جدول ۱۱-۱- مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته بر حسب جنس و محل تولد در شهرستان..... ۱۸
- جدول ۱۲-۱- مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته بر حسب جنس و محل تولد در نقاط شهری شهرستان..... ۱۸
- جدول ۱۳-۱- مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته بر حسب جنس و محل تولد در نقاط روستایی شهرستان..... ۱۸
- جدول ۱۴-۱- جمعیت ساکن بر حسب جنس و محل تولد در نقاط شهری و روستایی شهرستان..... ۱۹
- جدول ۱۵-۱- توزیع جمعیت شهری و روستایی شهرستان‌های استان مازندران..... ۲۰
- جدول ۱۶-۱- انواع راه‌های تحت پوشش اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان (کیلومتر)..... ۲۳
- جدول ۱۷-۱- تعداد آبادی‌های مسکونی دارای دسترسی به وسایل نقلیه عمومی در شهرستان بهشهر..... ۲۴
- جدول ۱۸-۱- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب وضع فعالیت، به تفکیک جنس و وضع سکونت در شهرستان..... ۲۴
- جدول ۱۹-۱- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب وضع فعالیت، به تفکیک جنس و وضع سکونت در سطح شهرستان- درصد..... ۲۵
- جدول ۲۰-۱- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب بخش‌های کلان اقتصادی به تفکیک نقاط شهری و روستایی..... ۲۶
- جدول ۲۱-۱- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب بخش‌های کلان اقتصادی به تفکیک نقاط شهری و روستایی / درصد..... ۲۶
- جدول ۲۲-۱- اعتبارات عمرانی دستگاه‌های اجرایی استان مازندران از محل درآمد عمومی بر حسب سازمان و سهم و جایگاه شهرداری بهشهر در آن (میلیون ریال)..... ۲۷
- جدول ۲۳-۱- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ شهر بهشهر (سطح ۱)..... ۲۹
- جدول ۲۴-۱- فاصله و جمعیت شهر خلیل شهر و رستم کلا (سال ۱۳۹۵)..... ۳۰
- جدول ۲۵-۱- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ شهر بهشهر (سطح ۲)..... ۳۱
- جدول ۲۶-۱- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ شهر بهشهر (سطح ۲)..... ۳۲
- جدول ۲۷-۱- حوزه نفوذ اداری، خرید، آموزشی، درمانی، فرهنگی- ورزشی و ارتباطی شهر بهشهر..... ۳۳
- جدول ۲۸-۱- حوزه نفوذ اداری، خرید، آموزشی، درمانی، فرهنگی- ورزشی و ارتباطی شهر بهشهر..... ۳۴
- جدول ۲۹-۱- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر (سطح ۳)..... ۴۱

جدول ۱-۲- توزیع مساحت طبقات ارتفاعی در سطح حوزه نفوذ.....	۴۴
جدول ۲-۲- وسعت مراتع استان	۵۱
جدول ۳-۲- مساحت ذخیره گاه های جنگلی شهرستان بهشهر و استان مازندران (هکتار)	۵۳
جدول ۴-۲- اطلاعات شهرک ها و نواحی صنعتی استان تا پایان سال ۱۳۹۵	۵۴
جدول ۵-۲- طول راه های موجود در حوزه استحفاظی ادارات راه و ترابری.....	۵۶
جدول ۶-۲- استانداردها و ضوابط خدمات رسانی در محیط روستایی کشور و نحوه تجهیز مراکز روستایی مصوب شورای عالی معماری و شهرسازی مصوب ۱۳۷۸.....	۵۸
جدول ۷-۲- توزیع نسبی جمعیت استان مازندران برحسب دین به تفکیک ساکن و غیر ساکن -درصد.....	۶۲
جدول ۸-۲- توزیع نسبی جمعیت استان مازندران برحسب جنس و تابعیت -درصد.....	۶۲
جدول ۹-۲- جمعیت و نرخ رشد حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر طی سال های ۹۵-۱۳۷۵	۶۳
جدول ۱۰-۲- وضعیت گروه های سنی در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر ۱۳۹۵-۱۳۷۵	۶۴
جدول ۱۱-۲- سهم گروه های سنی در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر ۱۳۹۵-۱۳۷۵ -درصد.....	۶۵
جدول ۱۲-۲- وضعیت خانوار و بعد خانوار در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر ۹۵-۱۳۷۵	۶۶
جدول ۱۳-۲- وضع جمعیت ۱۰ سال و بیشتر بر حسب فعالیت سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- ۱۳۹۵	۶۸
جدول ۱۴-۲- میزان عمومی فعالیت، نرخ مشارکت و میزان جمعیت در سن کار در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- ۱۳۹۵	۶۹
جدول ۱۵-۲- ضریب اشتغال در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵	۷۰
جدول ۱۶-۲- وضعیت بار تکفل واقعی در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵	۷۲
جدول ۱۷-۲- ترکیب شاغلان بر حسب بخش های اصلی اقتصادی در حوزه نفوذ شهر بهشهر طی سرشماری سال ۱۳۹۵	۷۳

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۱- روند تحولات نرخ رشد جمعیت استان مازندران و شهرستان بهشهر طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۵۵..... ۱۶
- نمودار ۲-۱- توزیع نسبی جمعیت در نقاط شهری شهرستان بر حسب گروه‌های عمده سنی..... ۱۷
- نمودار ۳-۱- جمعیت ساکن بر حسب جنس و محل تولد در نقاط شهری و روستایی شهرستان..... ۱۹
- نمودار ۴-۱- جمعیت ساکن بر حسب جنس و محل تولد در نقاط سکونتگاهی شهرستان..... ۱۹
- نمودار ۵-۱- توزیع نسبی جمعیت استان بر حسب وضع سکونت (شهری- روستایی)..... ۲۱
- نمودار ۶-۱- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان- بر اساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن- ۱۳۹۸..... ۲۱
- نمودار ۷-۱- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان بر حسب وضع سکونت (شهری- روستایی)- بر اساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن- ۱۳۹۸..... ۲۱
- نمودار ۸-۱- وسعت شهرستان‌های استان- کیلومتر مربع- بر اساس آخرین نقشه تقسیمات سیاسی استان مازندران- ۱۳۹۸..... ۲۱
- نمودار ۹-۱- تراکم نسبی جمعیت در شهرستان‌های استان- نفر در کیلومتر مربع..... ۲۱
- نمودار ۱۰-۱- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب وضع فعالیت به تفکیک جنس در سطح شهرستان..... ۲۵
- نمودار ۱۱-۱- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب وضع فعالیت به تفکیک وضع سکونت..... ۲۵
- نمودار ۱۲-۱- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب بخش‌های فعالیت در شهرستان..... ۲۶
- نمودار ۱۳-۱- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب بخش‌های فعالیت در شهرستان..... ۲۶
- نمودار ۱-۲- جمعیت روستاهای حوزه نفوذ مستقیم بهشهر طی سال‌های ۹۵-۱۳۷۵..... ۶۴
- نمودار ۲-۲- نرخ رشد جمعیتی روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر طی سال‌های ۹۵-۱۳۷۵..... ۶۴
- نمودار ۳-۲- سهم گروه‌های عمده سنی روستاهای حوزه نفوذ شهر بهشهر در سال‌های ۹۵-۱۳۷۵..... ۶۶
- نمودار ۴-۲- بعد خانوار روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر طی سال‌های ۹۵-۱۳۷۵..... ۶۷
- نمودار ۵-۲- میزان فعالیت در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵..... ۷۰
- نمودار ۶-۲- ضریب اشتغال در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵..... ۷۱
- نمودار ۷-۲- بار تکفل واقعی در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵..... ۷۲
- نمودار ۸-۲- ترکیب شاغلان بر حسب بخش‌های اصلی اقتصادی در حوزه نفوذ شهر بهشهر طی سرشماری سال ۱۳۹۵..... ۷۴
- نمودار ۹-۲- ترکیب شاغلان بر حسب بخش‌های اصلی اقتصادی در روستاهای حوزه نفوذ شهر بهشهر- سرشماری سال ۱۳۹۵..... ۷۴

فهرست نقشه‌ها

نقشه ۱-۱- موقعیت شهر بهشهر در سلسله مراتب تقسیمات سیاسی	۳
نقشه ۲-۱- وضعیت توپوگرافی در محدوده شهرستان	۱۰
نقشه ۳-۱- وضعیت شیب در محدوده شهرستان	۱۳
نقشه ۴-۱- جهت شیب در محدوده شهرستان	۱۴
نقشه ۵-۱- حوزه نفوذ اداری شهر بهشهر	۳۶
نقشه ۶-۱- حوزه نفوذ آموزشی شهر بهشهر	۳۶
نقشه ۷-۱- حوزه نفوذ خرید شهر بهشهر	۳۷
نقشه ۸-۱- حوزه نفوذ درمانی شهر بهشهر	۳۸
نقشه ۹-۱- حوزه نفوذ فرهنگی، ورزشی شهر بهشهر	۳۹
نقشه ۱۰-۱- حوزه نفوذ ارتباطی شهر بهشهر	۴۰
نقشه ۱۱-۱- حوزه نفوذ مستقیم (سطح ۳) شهر بهشهر	۴۲
نقشه ۱-۲- وضعیت توپوگرافی در حوزه نفوذ شهر بهشهر	۴۵
نقشه ۲-۲- وضعیت شیب در حوزه نفوذ شهر بهشهر	۴۶
نقشه ۳-۲- وضعیت جهت شیب در حوزه نفوذ شهر بهشهر	۴۷
نقشه ۴-۲- قابلیت اراضی	۵۰
نقشه ۵-۲- حیات گیاهی و جانوری و گونه بندی مراتع	۵۲
نقشه ۶-۲- وضعیت شبکه ارتباطی در حوزه نفوذ مستقیم	۵۷

۱- بررسی کل منطقه‌ای

این بررسی‌ها صرفاً به خاطر روشن ساختن موقعیت و نقش شهر در منطقه، و تعیین حوزه نفوذ شهر انجام می‌شود:

۱-۱- مسائل جغرافیایی و اقلیمی منطقه

یکی از اهداف تعیین شده برای برنامه‌ریزی، ایجاد شهری با رعایت کلیه اصول و مبانی پایداری است. بدین منظور با شناخت درست توانایی‌ها و امکانات محیط طبیعی که شامل ویژگی‌های شکلی زمین و ساختار آب و هوایی است، می‌توان مراحل تحلیل و ارائه برنامه را با اطمینان و صحت بیشتری انجام داد.

۱-۱-۱- موقعیت

استان مازندران به عنوان حوزه فرادست شهرستان بهشهر در شمال فلات ایران بین مختصات جغرافیایی ۳۵ درجه و ۴۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۳۵ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۱۰ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ واقع شده است.

حد شمالی این استان، دریای مازندران، حد جنوبی آن استان‌های تهران و سمنان، حد غربی آن استان گیلان و حد شرقی آن استان گلستان می‌باشد.

شهرستان بهشهر با عرض جغرافیایی ۳۶ درجه و ۲۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۵۵ دقیقه شمالی و طول جغرافیایی ۵۳ درجه و ۱۶ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۱۰ دقیقه شرقی قرار گرفته است.

این شهرستان از شمال به خلیج میانکاله، از شرق به شهرستان گلوگاه، از جنوب به دامنه‌های البرز و شهرستان دامغان و از غرب به شهرستان نکاء محدود می‌شود.

جدول ۱-۱- موقعیت ریاضی استان مازندران، شهرستان و شهر بهشهر

مختصات		طول جغرافیایی		عرض جغرافیایی	
عرصه مطالعاتی		مختصات	جهت	مختصات	جهت
استان مازندران		۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۱۰ دقیقه	شرقی	۳۵ درجه و ۴۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۳۵ دقیقه	شمالی
		۵۳ درجه و ۱۶ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۱۰ دقیقه		۳۶ درجه و ۲۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۵۵ دقیقه	
		۵۳ درجه و ۱۶ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۱۴ دقیقه		۳۶ درجه و ۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۵۱ دقیقه	
شهرستان بهشهر					

منبع، سالنامه آماری استان مازندران، سال ۱۳۹۸

جدول ۱-۲- موقعیت نسبی استان مازندران، شهرستان و شهر بهشهر در ارتباط با سکونت‌گاه‌های همجوار

عرصه مطالعاتی	جهت	شمال	جنوب	شرق	غرب
استان مازندران	دریای مازندران	استان تهران و سمنان	استان گلستان	استان گیلان	
شهرستان بهشهر	خلیج میانکاله	دامنه های البرز و شهرستان دامغان	شهرستان گلوگاه	شهرستان نکا	
شهر بهشهر	شهرک صنعتی بهشهر	جنگل‌های عباس‌آباد	شهر خلیل‌شهر	شهر رستم‌کلا	

منبع، سالنامه آماری استان مازندران، سال ۱۳۹۸

این شهر از شمال به شهرک صنعتی بهشهر، از شرق به شهر خلیل‌شهر، از غرب به شهر رستم‌کلا و از جنوب به جنگل‌های عباس‌آباد محدود می‌گردد. شهر بهشهر در بخش مرکزی شهرستان بهشهر واقع شده و از مرکزیت شهرستان بهره‌مند می‌باشد. از نظر موقعیت ریاضی شهر بهشهر بین ۳۶ درجه و ۷ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۵۱ دقیقه عرض شمالی و ۵۳ درجه و ۱۶ دقیقه تا ۵۴ درجه و ۱۴ دقیقه طول شرقی نصف‌النهار گرینویچ قرار گرفته است.

جدول ۱-۳- تقسیمات کشوری استان مازندران

شهرستان	تعداد شهر	تعداد بخش	تعداد دهستان	مرکز شهرستان
آمل	۵	۶	۱۱	آمل
بابل	۶	۷	۱۳	بابل
بابلسر	۳	۳	۶	بابلسر
بهشهر	۲	۳	۵	بهشهر
تنکابن	۳	۴	۷	تنکابن
جویبار	۲	۲	۴	جویبار
چالوس	۲	۳	۴	چالوس
رامسر	۲	۲	۴	رامسر
ساری	۶	۵	۱۵	ساری
سوادکوه	۲	۳	۴	پل سفید
سوادکوه شمالی	۲	۱	۴	شیرگاه
سیمرغ	۲	۱	۴	کیاکلا
عباس‌آباد	۳	۳	۵	عباس‌آباد
قائم‌شهر	۱	۲	۵	قائم‌شهر
فریدونکنار	۲	۱	۴	فریدونکنار
کلاردشت	۱	۱	۲	کلاردشت
گلوگاه	۲	۱	۴	گلوگاه
محمودآباد	۲	۲	۵	محمودآباد
میاندورود	۲	۲	۵	سورک
نکا	۲	۱	۵	نکا
نور	۳	۵	۹	نور
نوشهر	۲	۳	۶	نوشهر
کل استان	۵۷	۶۱	۱۳۱	-

منبع، سالنامه آماری استان مازندران، سال ۱۳۹۸

۱-۱-۲- اقلیم و آب و هوای استان

شهرستان بهشهر با وسعت ۲۳۷۶۸ کیلومتر مربع، دارای دو بخش کوهستانی در جنوب و دشت در شمال است. بخش کوهستانی منطقه، دارای آب و هوای سرد و معتدل است و در دشت میان کوهی آن، تراس و زمین‌های قابل کشت وجود دارد. دشت بهشهر را می‌توان به دو بخش شرقی و غربی تقسیم کرد؛ بخش غربی‌تر دشت، ادامه پیشروی مخروط افکنه‌های آبرفتی رودخانه نکا بوده که اکثر استقرارهای پیشین در این ناحیه و نواحی دلتایی رودخانه نکا شکل گرفته است. بخش شرقی و شمال شرقی دشت بهشهر، ادامه پیشروی خلیج گرگان بوده که به خاطر پایین بودن موقعیت زمین‌های مذکور و پدیده پیشروی دریا، اغلب زمین‌های آن، شوره‌زار است و قابلیت اسکان برای جوامع پیشین در دشت منطقه را فراهم نکرده است. وجود چنین شرایطی در شکل‌گیری روستاهای دوران اسلامی و خصوصاً جوامع امروزی تأثیر بسزایی داشته است، به طوری که پراکندگی روستاهای امروزی با الگوهای استقراری در هزاره سوم گذشته کاملاً منطبق بوده است. در ذیل شاخص‌های اقلیم‌شناسی شهرستان بهشهر با استناد به اطلاعات ارائه شده از سوی اداره کل راه و شهرسازی استان مازندران بررسی می‌شود.

۱-۱-۲-۱- رطوبت نسبی، دما و بارش

به دلیل نزدیکی به دریای مازندران و دیوار کوهستانی البرز، شهرستان بهشهر دارای هوایی ملایم و نسبتاً پرباران است. به علت رطوبت نسبی بالا و پوشش ابری مداوم و کم بودن ارتفاع، دمای هوای شهرستان، معتدل و دامنۀ گرمای آن محدود است. همچنین به ندرت یخبندان اتفاق می‌افتد. با این حال میزان بارندگی در بهشهر نسبت به مناطق غربی مازندران کمتر است. میانگین بارش سالیانۀ آن در ساحل بین ۱۶۰۰ - ۹۰۰ میلی‌متر و در کوهستان ۱۲۰۰ میلی‌متر است. دمای آن گاهی نیز به ۴۲ درجه می‌رسد. متوسط روزهای یخبندان بهشهر حدود ۱۳ روز است که عمدتاً در دی و بهمن ماه اتفاق می‌افتد.

۱-۱-۲-۲- تبخیر

در شهرستان بهشهر به علت شرایط اقلیمی خاص، میزان تبخیر خیلی کمتر از میزان رطوبت حاصله است. به طوری که میان ماه‌های سال با ۶,۴۲ میلی‌متر بیشترین و بهمن ماه با ۰,۵ میلی‌متر کمترین میزان را داشته است.

۱-۱-۳- باد

از مهمترین عوامل موثر در وزش بادهای منطقه‌ای می‌توان به نفوذ توده‌ها هوای گرم و سرد و همچنین وجود دریا و خشکی در کنار یکدیگر اشاره کرد. با توجه به موقعیت جغرافیایی شهرستان بهشهر، بادهای عمده منطقه را می‌توان این‌گونه تقسیم‌بندی نمود:

- وارش‌وا: بیشتر اوقات از غرب و برخی اوقات از طرف شمال غربی شروع به وزیدن کرده و در پی آن، بلافاصله بارندگی آغاز می‌شود؛ این باد اغلب اوقات وجود دارد.
 - دماوندی‌وا: این باد از طرف جنوب غربی وزیده و بیشتر توام با باران کوهستانی است.
 - اوزروا: جهت وش این باد از طرف جنوب شرقی بوده و بلافاصله ابرهای منطقه پراکنده شده و هوا صاف می‌شود.
 - کیل‌وا: این باد از طرف دریا وزیده و مانند اوزروا هوا را صاف می‌کند.
 - چرخ‌وا: این باد معمولاً گرم بوده و در شب از جنوب یا جنوب غربی و در روز از سمت شمال می‌وزد.
- وزش باد خصوصاً در نوار ساحلی شهرستان بهشهر شدیدتر و اصولاً در ماه‌های تابستان و در جهت غرب به شرق می‌وزد، اما بادهایی که از طرف شمال می‌وزد ملایم بوده و وزش بادهای غربی در سال نسبتاً ثابت است.
- با توجه به آنچه شرح داده شد و با توجه به قرارگیری منطقه در کوهپایه‌های شمالی البرز، بهشهر از آب و هوای معتدل خزری برخوردار است.

۱-۱-۳- منابع آب

بارندگی نسبتاً مناسب در سطح منطقه سبب شده است که منابع آب شهرستان، چه آب‌های سطحی و چه آب‌های زیرزمینی در وضعیت خوبی قرار گیرد.

به همین منظور و برای اینکه تصویری روشن از وضع منابع آب منطقه در دست داشته باشیم منابع آب منطقه را در دو گروه آب‌های سطحی و زیرزمینی مورد بررسی قرار می‌دهیم.

۱-۱-۳-۱- آب‌های سطحی

به واسطه شرایط توپوگرافی و کوهستانی بودن نیمه جنوبی و جنوب شرقی شهرستان و بارش مناسب، تعداد متعددی از جریان‌های سطحی آب در سطح شهرستان جاری است که عمدتاً تعدادی به خاطر کوتاهی مسیر و وسعت اندک حوضه آبخیزشان فصلی هستند.

رودخانه نکا به عنوان بزرگ‌ترین رودخانه شهرستان بهشهر و یکی از رودخانه‌های دائمی استان مازندران در طی مسیر خود، شعبات متعددی از رودخانه‌های کوچک را در خود ادغام کرده و پس از بهره‌برداری‌های متعددی که در طی مسیر آن صورت می‌گیرد وارد دریای خزر می‌شود.

• رودخانه نکا

رودخانه نکا از سلسله جبال شاه‌کوه و سیاه‌کوه با ارتفاع حدود ۳۵۰۰ متر که در جنوب شرقی گرگان قرار دارند سرچشمه گرفته و پس از طی مسافت ۲۰۲ کیلومتر، در محل صیدگاه و گهرباران در حوالی روستای نوروزآباد وارد دریای خزر می‌شود. ۱۶۳ کیلومتر از مسیر رودخانه از پیچ و خم‌های کوهستان البرز عبور می‌کند و جهت شاخه اصلی آن تقریباً شرقی- غربی و به موازات خط ساحلی خزر می‌باشد.

مساحت حوضه آبخیز نکارود در حدود ۳۶۲۸ کیلومترمربع است. این حوضه قسمت اعظم شهرستان بهشهر، قسمت‌هایی از شهرستان ساری، کرکوی و گرگان از استان مازندران و سطح کوچکی از شهرستان شاهرود و دامغان از استان سمنان را در بر می‌گیرد.

حوضه آبخیز رودخانه نکا در بالادست کم باران و جریان آن ناشی از ذوب برف و چشمه‌سارهاست. ولی قسمت اعظم وسط حوضه، جنگلی بوده و دارای سیلاب‌های ناشی از بارندگی است.

رودخانه پس از خروج از قسمت‌های کوهستانی حدود ۳۵ کیلومتر در آب‌رفت‌های دشت نکا- بهشهر جریان دارد، در این قسمت عمق بستر در بعضی نقاط در حدود ۶ متر می‌رسد و در فصول کم‌آبی به عنوان زهکش عمل می‌نماید و با اندازه‌گیری‌هایی که از سطح آب زیرزمینی روستاهائی نظیر "نوروز آباد و بایع کلا" در سال ۱۳۵۰ به عمل آمد، معلوم شد که سطح آب زیرزمینی در فصول مختلف سال بالاتر از سطح آب رودخانه قرار دارد که تغذیه رودخانه به وسیله آب زیرزمینی مسلم به نظر می‌رسد.

با توجه به نقشه توپوگرافی منطقه شیب طولی رودخانه نکا از سرچشمه تا دریای خزر را می‌توان به چهار قسمت تقسیم‌بندی نمود:

- **شیب ۱ درصد:** از شمشیربر تا پچیم.
- **شیب ۱ تا ۲ درصد:** از پچیم تا ورود به دشت و بستر در طبقات آهکی و شیستی.
- **شیب ۱/۵ تا ۲ درصد:** از محل ورود به دشت تا دریا که شیب سریعاً کاهش می‌یابد.
- **شیب ۲/۵ تا ۳ درصد:** از سرچشمه تا محل شمشیربر و بستر در زمین‌های فرسایش یافته قرار دارد.

• جریان سالیانه رودخانه نکا

در مسیر رودخانه نکا، بیش از ۱۰ ایستگاه برای اندازه‌گیری مقدار جریان سالیانه آب رودخانه نکا نصب شده است و مهمترین آنها که دارای آماری نسبتاً طولانی هستند عبارتند از: سفید چاه، پچیم، گلورد، آبلوونوروزآباد. این ایستگاه‌ها از بالادست حوضه آبخیز تا مدخل ورودی آن به دریای مازندران، جریان سالیانه، ماهانه و لحظه‌ای را اندازه‌گیری می‌نمایند.

بر اساس اندازه‌گیری‌های چندین ساله، متوسط دبی سالیانه رودخانه نکا ۱۹۰ میلیون مترمکعب است. این اندازه‌گیری‌ها همچنین نشان می‌دهد که دبی لحظه‌ای آن هر چه به دریای خزر نزدیکتر می‌شود افزایش می‌یابد. دبی متوسط رودخانه نکا برابر ۳/۴۲ مترمکعب در ثانیه است.

بررسی اندازه‌گیری‌های ایستگاه نوروزآباد (انتہائی‌ترین ایستگاه اندازه‌گیری نکارود) ارقام متفاوتی از مقدار آبدی سالیانه این رودخانه را نشان می‌دهد که ناشی از نوسانات نزولات جوی و وقوع خشکسالی و پرآبی در منطقه است. به طور مثال دبی سالیانه اندازه‌گیری شده در نوروزآباد در سال آبی ۵۷-۱۳۵۶ حدود ۱۰۰ میلیون مترمکعب را ثبت شده است. در همین سال (۶۶-۶۷) دبی سالیانه در ایستگاه سفیدچاه، ۴۱/۲ میلیون مترمکعب اندازه‌گیری شده است که تفاوت بارز آبدی بالادست و پائین‌دست را نشان می‌دهد.

علاوه بر رودخانه نکا که بخش وسیعی از منطقه مورد مطالعه در حوضه‌آبگیر آن قرار دارد، رودخانه‌ها و آبراهه‌های دیگری نیز در سطح شهرستان جاری هستند و بدون اینکه به رودخانه نکا بپیوندند وارد خلیج گرگان یا آب‌بندان‌های طبیعی و مصنوعی می‌شوند. تعدادی از این رودها عبارتند از: رود گلوگاه، خورشید کلا، کلاک، پاسند، سارو، عباس‌آباد، برزو، کوسان.

در حوضه آبریز خلیج گرگان که به صورت نواری به طول ۷۰ کیلومتر، بین نکارود و قره‌سو گسترده است، تعدادی آبراهه و رود کوچک وجود دارد که آب ارتفاعات جنگلی تا ارتفاع حدود ۱۷۰۰ را جمع‌آوری و هدایت می‌نماید. مسیر آنها کوتاه و عمدتاً در مواقع سیلابی و اوایل بهار، آب در آنها جاری است. از این آبراهه‌ها می‌توان به رود لاک‌تراشان، رستم‌کلا و گلوگاه اشاره کرد.

آب این رودها (آبراهه‌ها) در مواقع غیرسیلابی به مصرف کشاورزی می‌رسد و در دشت تنها زه‌آبی در آنها جریان دارد.

۱-۴- آب‌های زیرزمینی

سفره‌های آب زیرزمینی علاوه بر اینکه مقدار زیادی به بارش سالیانه بستگی دارد، اساساً به شرایط زمین‌شناسی و لایه‌های زیرین زمین وابسته است.

شهرستان بهشهر به ویژه دشت بهشهر و نکا به دلیل ساختار خاص زمین‌شناسی منطقه، از سفره‌های زیرزمینی آب مناسبی برخوردار است و این امر می‌تواند تحت تأثیر ویژگی‌های ذیل باشد:

- وجود تشکیلات ژوراسیک که به صورت دگرشیب بر روی هم قرار گرفته و جنس آن آهکی است و به صورت طاق‌دیس بزرگ از بهشهر تا گلوگاه (به طول ۴۰ کیلومتر) امتداد دارد محور آن شرقی-غربی و شیب عمومی شمالی در حدود ۱۵ تا ۲۵ درصد است. وجود آهک به علت گسترش زیاد و ضخامت مناسب و درز شکاف فراوان در تغذیه آب‌های زیرزمینی این شهرستان تأثیر زیادی دارد.

- تپه‌های لسی مربوط به دوران چهارم زمین‌شناسی که نسبتاً کم ارتفاع هستند و آبرفت‌های دانه‌درشت و پرشیب و مخروطه افکنه رودخانه‌ای متشکل از قلوه‌های آهکی و ماسه سنگی در تغذیه دشت نقش اساسی دارند.

- بارندگی مناسب و شیب ملایم، همچنین آبرفت‌های دانه‌ریز کم‌شیب که جنس آن ماسه نرم (ماسه بادی) سیلت و رس می‌باشد.

علیرغم اینکه بطور عمومی سفره‌های آب زیرزمینی در سطح مطلوبی است، ولی در همه قسمت‌های شهرستان سطح سفره‌ها یکسان نیست و ضخامت سفره آب شیرین از جنوب به شمال کم می‌شود و در قسمت‌های جنوبی دشت در حدود ۱۲۰ متر و در نزدیک ساحل دریای خزر گاهی کمتر از یک متر هم می‌گردد. در همین راستا، تغییرات کیفی آب از جنوب به شمال با افزایش درجه شوری همراه است.

به طور کلی منطقه دارای دو حد سفره آزاد و تحت فشار می‌باشد. در نواحی کوهپایه‌ای و مخروط‌افکنه و قسمت ورودی به دشت، سفره آزاد، ولی در قسمت‌های پائین‌دست دشت به علت وجود تشکیلات متناوب رسی، ماسه‌ای و شنی سفره‌های تحت فشار با ضخامت‌های متناوب وجود دارد و تغییرات کیفی آب از جنوب به شمال با افزایش درجه شوری همراه است.

جدول ۱-۴- منابع آب‌های زیرزمینی و مقدار تخلیه سالانه آن‌ها در سال آبی^۱ ۹۸-۱۳۹۷

شهرستان بهشهر		استان مازندران		شرح
میزان تخلیه (میلیون متر مکعب)	تعداد	میزان تخلیه (میلیون متر مکعب)	تعداد	
۷۳,۲۰	۱۹۹۲	۷۹۵,۹۰	۱۴۱۳۹	چاه عمیق
۱۰,۸۰	۱۲۵۴	۵۸۱,۱۰	۷۴۹۴۸	چاه نیمه عمیق
۱۶,۶۰	۵۵۱	۶۶۱,۷۰	۱۴۲۴۰	چشمه
۰,۱۳	۳	۵,۳۲	۲۱	قنات

منبع: سالنامه آماری استان مازندران، سال ۱۳۹۸

۱-۴-۱- میزان آب مصرفی

میزان آب مصرفی در بخش‌های مختلف کشاورزی، صنعت و شرب عمومی در مجموع ۱۳۲,۲ میلیون مترمکعب می‌باشد که ۹ درصد از کل آب مصرفی در سطح استان را پوشش می‌دهد. از رقم فوق ۱۲۷ میلیون مترمکعب از طریق آب‌های سطحی و ۵,۲ میلیون متر مکعب از طریق آب‌های زیرزمینی تأمین می‌گردد.

^۱ - اول مهر ماه هر سال لغایت شهریور سال بعد، سال آبی نامیده می‌شود.

میزان مصرف آب‌های سطحی و زیرزمینی در استان به این صورت است که ۱۰ درصد آن مصرف شرب، ۲,۴۲ درصد در صنعت و ۸۷,۵۸ درصد در بخش کشاورزی می‌باشد. این آمار در کشور عبارت اند از ۱۴,۱ درصد آب شرب و صنعت و حدود ۸۵,۹ درصد در بخش کشاورزی.

لازم به ذکر است که حجم آب مصرفی در بخش کشاورزی بدون راندمان بوده و حجم آب مصرفی در بخش صنعت بدون احتساب پرورش ماهی می‌باشد. همچنین ۲۰ میلیون مترمکعب از مصارف شرب مربوط به آب روستایی و ۶۸ میلیون متر مکعب مربوط به سایر مصارف (ویلاهای انفرادی، شهرک و مجتمع، خدمات و بهداشت و پلاژ ساحلی) می‌باشد.

۱-۱-۵- وضع توپوگرافی و شیب‌های اصلی موثر

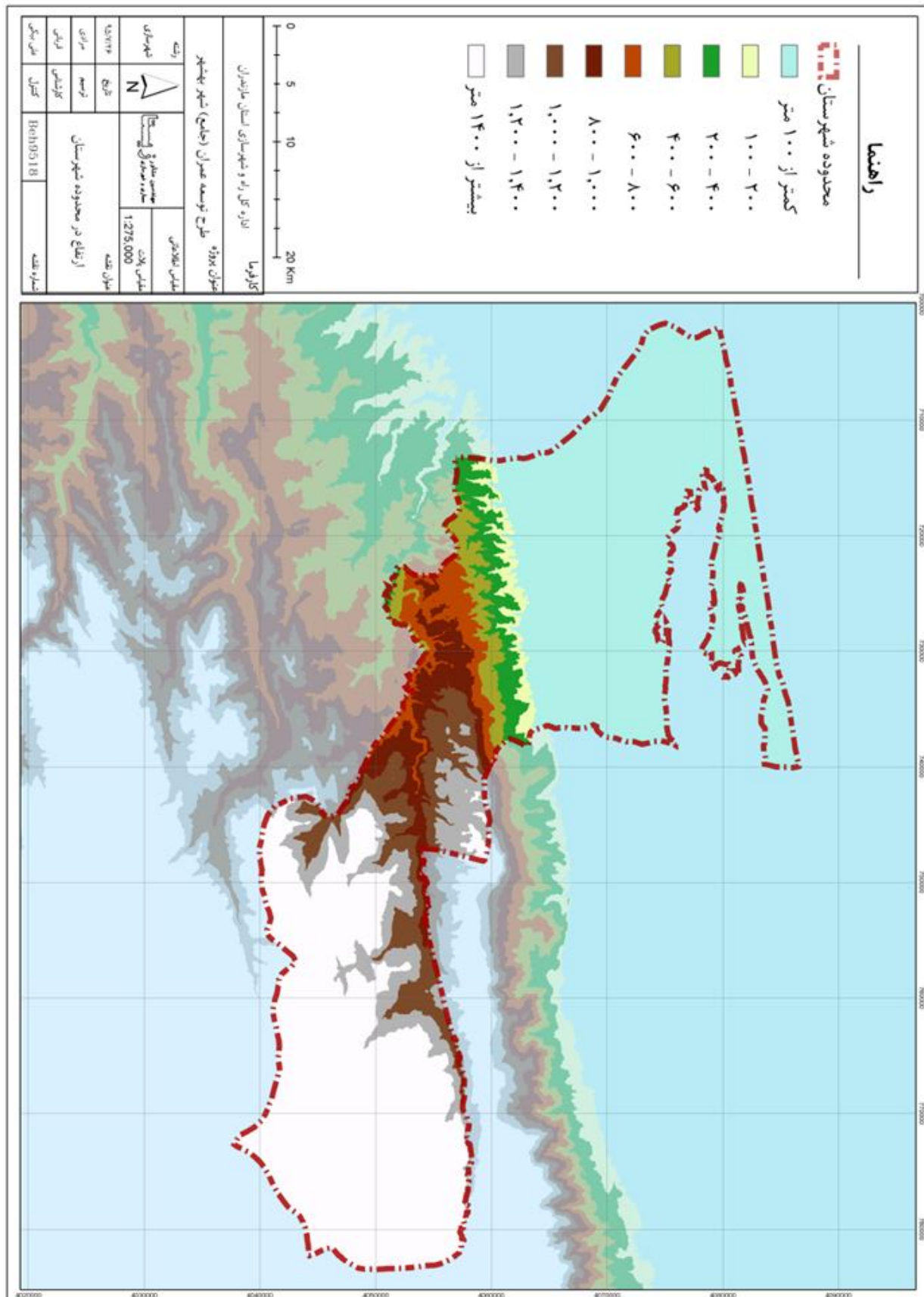
۱-۱-۵-۱-۱- توپوگرافی

نقشه ذیل توزیع و فراوانی واحدهای توپوگرافی و طبقات ارتفاعی ناحیه را نشان می‌دهند. قابل ذکر است میانگین ارتفاع محاسبه شده در سطح ناحیه ۱۳۴۳ متر است و مرتفع‌ترین و پست‌ترین نقاط ناحیه به ترتیب ۳۳ و ۳۸ درصد از سطح ناحیه را به خود اختصاص می‌دهند.

جدول ۱-۵- توزیع مساحت طبقات ارتفاعی در سطح شهرستان

طبقات ارتفاعی (متر)	مساحت (هکتار)	سهم (درصد)	مساحت تجمعی (هکتار)	مساحت تجمعی نسبی (درصد)
کمتر از ۱۰۰ متر	۵۳۵۸۵,۹۷	۳۷,۸۵	۵۳۵۸۵,۹۷	۳۷,۸۵
۱۰۰-۲۰۰	۲۴۸۳,۲۶	۱,۷۵	۵۶۰۶۹,۲۴	۳۹,۶۱
۲۰۰-۴۰۰	۴۴۳۱,۱۴	۳,۱۳	۶۰۵۰۰,۳۸	۴۲,۷۳
۴۰۰-۶۰۰	۳۶۸۳,۵۰	۲,۶۰	۶۴۱۸۳,۸۸	۴۵,۳۴
۶۰۰-۸۰۰	۴۷۳۱,۵۶	۳,۳۴	۶۸۹۱۵,۴۴	۴۸,۶۸
۸۰۰-۱۰۰۰	۶۰۵۸,۶۷	۴,۲۸	۷۴۹۷۴,۱۱	۵۲,۹۶
۱۰۰۰-۱۲۰۰	۹۲۲۸,۶۱	۶,۵۲	۸۴۲۰۲,۷۲	۵۹,۴۸
۱۲۰۰-۱۴۰۰	۱۰۸۰۷,۶۵	۷,۶۳	۹۵۰۱۰,۳۷	۶۷,۱۱
بیشتر از ۱۴۰۰ متر	۴۶۵۶۰,۶۷	۳۲,۸۹	۱۴۱۵۷۱,۰۴	۱۰۰
مجموع	۱۴۱۵۷۱,۰۴	۱۰۰	-	-

منبع: تحلیل مهندسی مشاور زیستا

نقشه ۱-۲- وضعیت توپوگرافی در محدوده شهرستان

۱-۵-۲- بررسی شیب‌های موثر در طرح

به‌طور کلی شهرستان بهشهر را به لحاظ شیب می‌توان به دو پهنه اصلی شیب بیش از ۱۰ درصد و کمتر از ۱۰ درصد تقسیم کرد که در نقشه به تفصیل فرایوشی شده است. شرح طبقات شیب ناحیه به شرح زیر است:

- شیب بالای ۳۰ درصد

اراضی با شیب مذکور بخش قابل توجهی از نواحی مرتفع و کوهپایه‌ای ناحیه را شامل می‌شود. چنانچه در نقشه شیب مشاهده می‌شود بخش مهمی از جنوب ناحیه به این پهنه اختصاص دارد. اراضی مذکور امکانات مناسبی برای توسعه صنعتی و کشاورزی و شهرسازی ندارد، اما با داشتن سایر شرایط محیطی، می‌توان در موارد جذب توریست و تأسیسات جانبی اقدامات و امکاناتی در این زمینه ایجاد نمود. به‌علاوه توسعه دامپروری به همراه تقویت مراتع و منابع وابسته به مراتع و حفظ اراضی جنگلی موجود در این پهنه و استفاده مطلوب و بهینه از آن به همراه توجه به امر توسعه پایدار می‌تواند از اولویت‌های توسعه در این پهنه باشد. اراضی دارای شیب بیش از ۳۰ درصد، مساحتی حدود ۲۱ درصد از ناحیه را به خود اختصاص داده است.

- شیب بین ۱۰ تا ۳۰ درصد

این مناطق به صورت پراکنده در حدفاصل ارتفاعات و حاشیه دشت قرار دارند. پراکنش عمده آن در بخش میانی ناحیه، محل تغییر کوه به دشت (کوهپایه) است. با توجه به وضعیت توپوگرافی، استفاده از اراضی مذکور در فعالیت‌های شهرسازی، صنعتی و کشاورزی مستلزم هزینه اضافی است. از سویی با توجه به وجود جنگل، حفظ پهنه‌های جنگلی به لحاظ چشم‌انداز، مهار جریان‌های آب و جلوگیری از فرسایش خاک و تقویت آن ضروری است.

- اراضی با شیب کمتر از ۱۰ درصد

بخش‌های وسیعی از ناحیه در این پهنه قرار دارند که تقریباً ۴۳ درصد اراضی نامبرده را به خود اختصاص می‌دهد. به‌علاوه سطوح بسیار کوچکی از آن در جنوب شهرستان نیز مشاهده می‌شود.

این سطوح برای هرنوع توسعه‌ای قابل استفاده است، اکثر نقاط شهری ناحیه در چنین اراضی واقع شده‌اند. از آنجا که بهترین اراضی کشاورزی نیز در این پهنه قرار دارند، حفظ آن از جمله محدودیت‌هایی است که باید در زمینه توسعه شهری، صنعتی مدنظر قرار گیرد.

جدول ۱-۶- توزیع مساحت طبقات شیب در سطح شهرستان

طبقات شیب (درصد)	مساحت (هکتار)	سهم (درصد)	مساحت تجمعی (هکتار)	مساحت تجمعی نسبی (درصد)
کمتر از ۱۰ درصد	۶۰۲۲۰,۷۶	۴۲,۵۴	۶۰۲۲۰,۷۶	۴۲,۵۴
۱۰-۲۰	۲۶۹۳۲,۳۰	۱۹,۰۲	۸۷۱۵۳,۰۶	۶۱,۵۶
۲۰-۳۰	۲۴۱۹۱,۲۶	۱۷,۰۹	۱۱۱۳۴۴,۳۱	۷۸,۶۵
۳۰-۶۰	۲۶۴۱۱,۷۲	۱۸,۶۶	۱۳۷۷۵۶,۰۳	۹۷,۳۱
۶۰-۹۰	۳۳۲۷,۵۲	۲,۳۵	۱۴۱۰۸۳,۵۶	۹۹,۶۶
۹۰-۱۸۰	۴۸۴,۶۱	۰,۳۴	۱۴۱۵۶۸,۱۶	۱۰۰
بالاتر از ۱۸۰ درصد	۲,۸۸	۰	۱۴۱۵۷۱,۰۴	۱۰۰
مجموع	۱۴۱۵۷۱,۰۴	۱۰۰	-	-

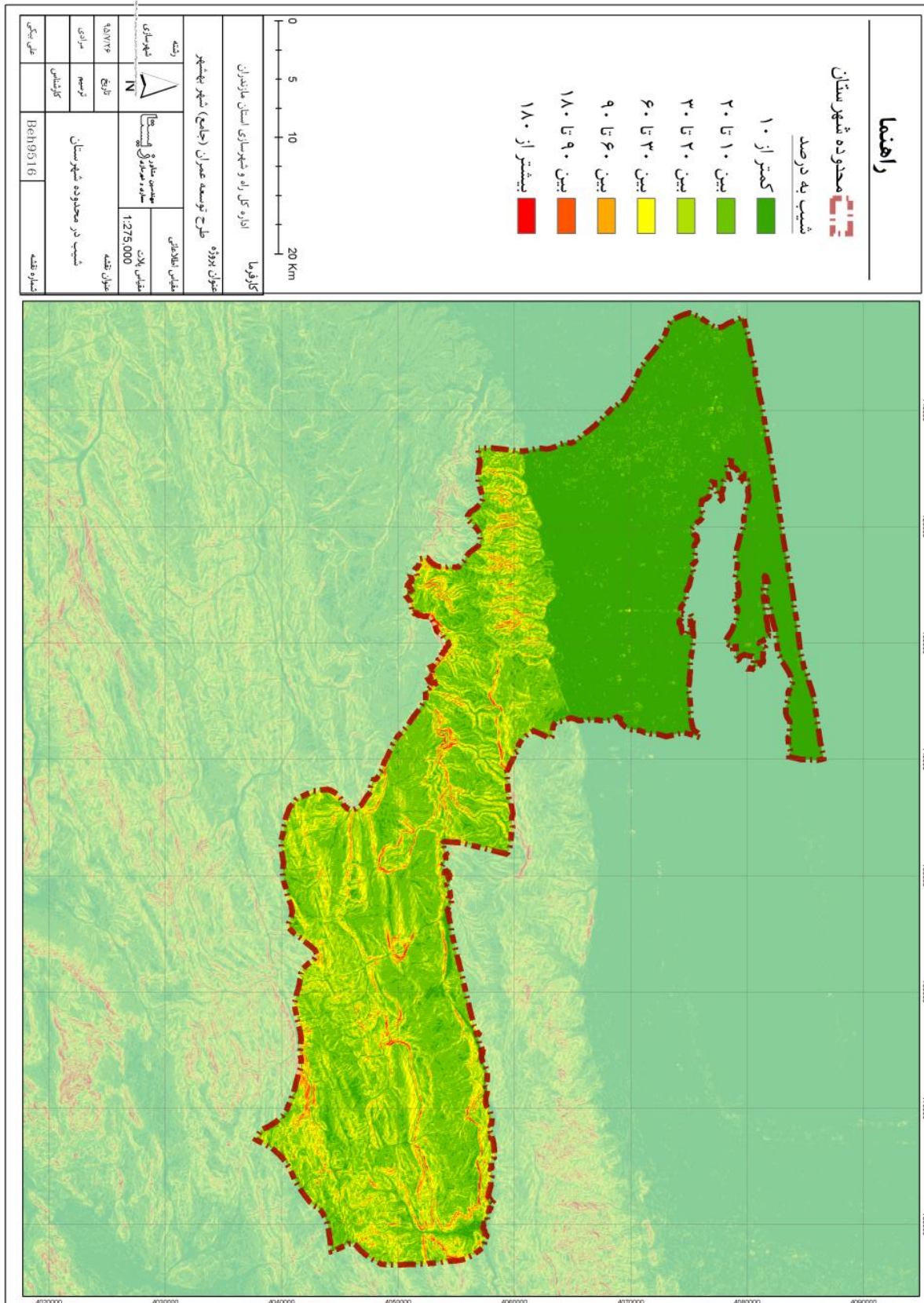
منبع: تحلیل مهندسين مشاور زیستا

بر اساس تقسیمات کشوری در سال ۱۳۹۵، این شهرستان دارای ۳ نقطه شهری (شهرهای بهشهر، رستم کلا، خلیل شهر)، ۲ بخش (مرکزی، یانه سر) و پنج دهستان (پنج هزاره، کوهستان، میانکاله، شهدا و عشرستاق) می باشد.

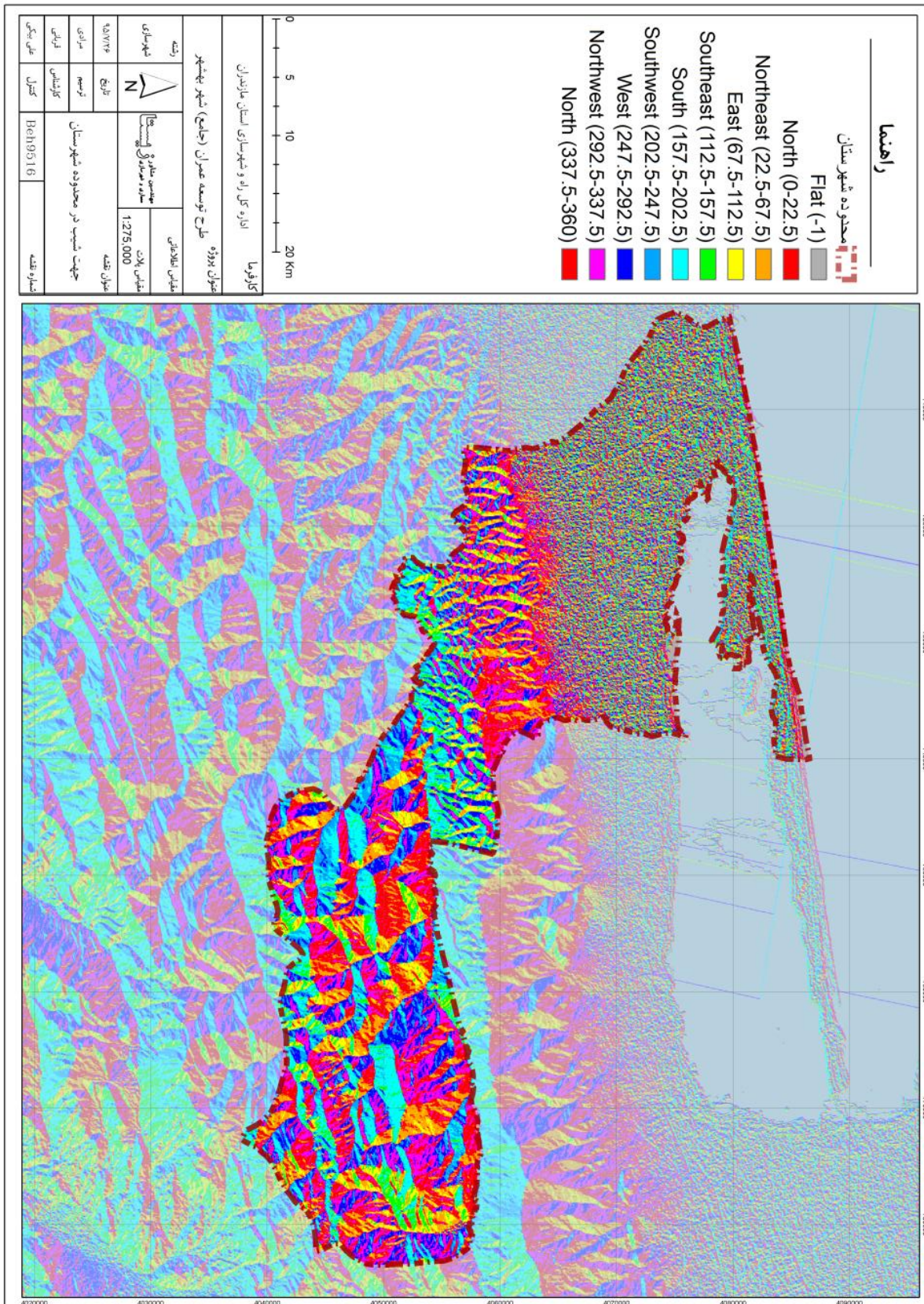
۱-۶- میزان های رشد و تحولات مرزی

رشد سالانه جمعیت در شهرستان بهشهر همواره در اکثر سال های آماری به جز سال ۱۳۶۵ که افزایش چشمگیر جمعیت داشته است، کمتر از میانگین رشد جمعیت در پهنه استان مازندران بوده است.

جمعیت شهرستان بهشهر در سرشماری سال ۱۳۷۵ و ۱۳۹۰ علی رغم افزایش جمعیت استان مازندران، نرخ رشد منفی ناشی از کاهش جمعیت را نشان می دهد؛ این یافته حاکی از مهاجرفرستی محدوده مطالعاتی است.

نقشه ۱-۳- وضعیت شیب در محدوده شهرستان

نقشه ۴-۱- جهت شیب در محدوده شهرستان

۱-۲- اوضاع و احوال فرهنگی، اجتماعی و تاریخی منطقه

تاریخ‌مندی و حافظه دار بودن، یکی از ویژگی‌های اساسی نهادها و ساختارهای اجتماعی است. مشخصه‌های هر اجتماعی با توجه به اتفاقات تاریخی و انباشت اطلاعات درون این حافظه، قابل شناسایی، تحلیل و درک است. بنابراین در بررسی تاریخی شهر، هدف دستیابی به سازمان اجتماعی کل شهر است. این موضوع، زیربنای دانشی لازم برای شناسایی و تعیین جایگاه محدوده‌های ناکارآمد شهر را مهیا می‌کند.

شکل‌گیری منطقه بهشهر به دوران شاه عباس صفوی باز می‌گردد. وی روستایی از منطقه را با نام خرگوران خریداری کرده و شهری به نام اشرف را در آن بنا کرده است. دلایل مختلفی درباره ساخته شدن شهر در دوران شاه عباس آورده شده است؛ علاقه-مندی شاه عباس به آبادانی و ایجاد شهرها در نقاط مختلف کشور، وابستگی نسبی شاه عباس از طرف مادر به مازندران و آب و هوای مطبوع، سرسبزی و مناظر زیبای مازندران، دلایل سیاسی و نظامی که مازندران را به عنوان دروازه شمالی کشور مطرح می‌کرده است و همچنین سیاست شاه‌عباس که مبتنی بر عدم تمرکز بوده و سبب می‌شده که شهرهای دیگری در ایران مورد توجه قرار گرفته و توسعه پیدا کنند، مهمترین دلایلی است که در منابع تاریخی مختلف برای انتخاب بهشهر به عنوان پایتخت تابستانی شاه‌عباس ذکر شده است.

بنابر مدارک تاریخی موجود، شاه عباس عده زیادی از مردم ارمنستان و گرجستان را به این شهر جدید کوچ داد. شاردن در سفرنامه خود عنوان می‌کند که شاه عباس ۳۰ هزار خانوار را به این منطقه کوچ داده است. اما تعداد بسیار زیادی از این خانوارها تا ۴۰ سال بعد به سرزمین اصلی خود برگشته اند و تعداد ساکنان گرجی ساکن در بهشهر به چهارصد خانوار تقلیل پیدا کرده است.

در این دوران پیکربندی اصلی شهر شامل چندین بنا و عمارت‌های سلطنتی، مجموعه باغ‌های شاهی، بازار و بخش‌های مسکونی بوده است. باغ شاه که در واقع هسته مهم و اولیه شهر محسوب می‌شده در مقابل خلیج هیرکانیه قرار داشته است و شامل باغ‌های چشمه عمارت، زیتون، تپه، خلوت، حرم، صاحب الزمان و چهلستون بوده است. اولین بنای مهم شهر، در این دوران کاخ‌شاهی یا عمارت دیوانخانه بوده که در دل باغ بزرگی با عنوان باغ شاه جای داشته است. این بنا محل سکونت و توقفگاه اصلی شاه‌عباس بوده است.

۱-۳- نحوه توزیع جمعیت در منطقه

بر اساس تقسیمات کشوری سال ۱۳۹۵ استان مازندران دارای ۲۲ شهرستان، ۵۸ شهر، ۵۶ بخش، ۱۳۱ دهستان و ۳۶۷۳ آبادی دارای سکنه بوده است؛ همچنین شهرستان بهشهر دارای ۲ بخش، ۳ شهر، ۵ دهستان و ۷۹ آبادی دارای سکنه است.

جدول ۷-۱- مشخصات عمومی

شرح/ تعداد	هرستان	بخش	شهر	دهستان	آبادیهای دارای سکنه	کل آبادیها
استان مازندران	۲۲	۵۶	۵۸	۱۳۱	۸۶۳	۳۶۷۳
شهرستان بهشهر	-	۲	۳	۵	۷۹	۱۴۴

منبع: مرکز آمار ایران، تقسیمات کشوری سال ۱۳۹۵

بر اساس تقسیمات کشوری در سال ۱۳۹۵، این شهرستان دارای ۳ نقطه شهری (شهرهای بهشهر، رستم کلا، خلیل شهر)، ۲ بخش (مرکزی، یانه سر) و پنج دهستان (پنج هزاره، کوهستان، میانکاله، شهدا و عشرستاق) می باشد.

۱-۳-۱- میزان های رشد و تحولات مرزی

رشد سالانه جمعیت در شهرستان بهشهر همواره در اکثر سال های آماری به جز سال ۱۳۶۵ که افزایش چشمگیر جمعیت داشته است، کمتر از میانگین رشد جمعیت در پهنه استان مازندران بوده است.

جمعیت شهرستان بهشهر در سرشماری سال ۱۳۷۵ و ۱۳۹۰ علی رغم افزایش جمعیت استان مازندران، نرخ رشد منفی ناشی از کاهش جمعیت را نشان می دهد؛ این یافته حاکی از مهاجرفرستی محدوده مطالعاتی است.

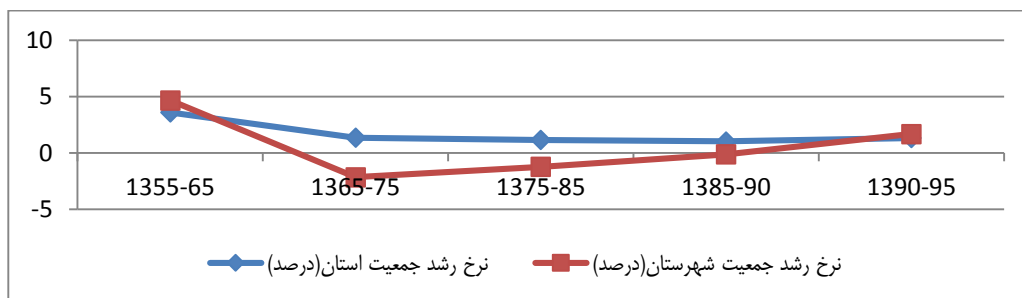
در جدول ذیل روند تحولات جمعیت شهرستان بهشهر و مقایسه آن با استان مازندران آورده شده است.

جدول ۸-۱- روند تحولات جمعیت شهرستان بهشهر و مقایسه آن با استان طی دوره ۱۳۵۵-۱۳۹۵

شرح	استان مازندران		شهرستان بهشهر		سهم شهرستان به استان (درصد)
	جمعیت	نرخ رشد (درصد)	جمعیت	نرخ رشد (درصد)	
۱۳۵۵	۱۵۹۶۵۶۵	-	۱۳۹۴۲۰	-	۸,۷۳
۱۳۶۵	۲۲۷۴۷۶۳	۳,۶	۲۱۹۸۸۵	۴,۶۶	۹,۶۷
۱۳۷۵	۲۶۰۲۰۰۸	۱,۳۵	۱۷۶۷۳۱	-۲,۱۶	۶,۷۹
۱۳۸۵	۲۹۲۰۶۰۱	۱,۱۶	۱۵۶۱۹۵	-۱,۲۳	۵,۳۵
۱۳۹۰	۳۰۷۳۹۳۸	۱,۰۳	۱۵۵۲۴۷	-۰,۱۲	۵,۰۵
۱۳۹۵	۳۲۸۳۵۸۲	۱,۳۳	۱۶۸۱۶۹	۱,۶۸	۵,۱۴
میانگین سالانه ۱۳۵۵-۹۵	-	۱,۶۹	-	۰,۵۷	-

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال های ۱۳۵۵ تا ۱۳۹۵

نمودار ۱-۱- روند تحولات نرخ رشد جمعیت استان مازندران و شهرستان بهشهر طی دوره ۱۳۵۵-۱۳۹۵

۱-۳-۲- ساختار سنی و جنسی جمعیت

در شهرستان بهشهر از ۱۶۸۷۶۹ نفر جمعیت، ۸۵۳۱۹ نفر مرد و ۸۳۴۵۰ نفر زن بوده‌اند که در نتیجه، نسبت جنسی برابر ۱۰۲٫۲ به دست می‌آید. به عبارت دیگر، در مقابل هر ۱۰۰ نفر زن، ۱۰۲٫۲ نفر مرد وجود داشته است. از جمعیت شهرستان ۱۹٫۷۶ درصد در گروه سنی کمتر از ۱۵ ساله، ۷۲٫۹۹ درصد در گروه سنی ۱۵-۶۴ ساله و ۷٫۲۵ درصد در گروه سنی ۶۵ ساله و بیش‌تر قرار داشته‌اند.

جدول ۱-۹- ساختار سنی جمعیت شهرستان بهشهر

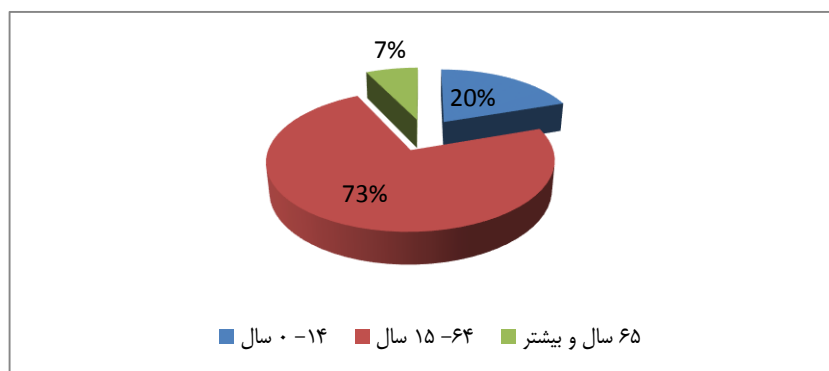
کل شهرستان		شرح
تعداد	درصد	
۳۳۳۴۲	۱۹٫۷۶	۱۴-۰ سال
۱۲۳۱۸۸	۷۲٫۹۹	۶۴-۱۵ سال
۱۲۲۳۹	۷٫۲۵	۶۵ سال و بیشتر
۱۶۸۷۶۹	۱۰۰	جمع

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

جدول ۱-۱۰- ساختار جنسی جمعیت شهرستان بهشهر

شرح	جمعیت کل	مرد	زن	نسبت جنسی
شهری	۱۱۷۴۲۰	۵۹۲۳۱	۵۸۱۸۹	۱۰۱٫۸
روستایی	۵۱۳۴۹	۲۶۰۸۸	۲۵۲۶۱	۱۰۳٫۳
کل شهرستان	۱۶۸۷۶۹	۸۵۳۱۹	۸۳۴۵۰	۱۰۲٫۲

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

نمودار ۱-۲- توزیع نسبی جمعیت در نقاط شهری شهرستان بهشهر بر حسب گروه‌های عمده سنی

۱-۳-۳- مهاجرت

در آبان ماه ۱۳۹۵، از ۱۶۸۷۶۹ نفر جمعیت ساکن شهرستان ۷۷٫۶۵ درصد در نقاط شهری و ۲۲٫۳۵ درصد در نقاط روستایی محل اقامت خود به دنیا آمده‌اند. این نسبت در نقاط شهری، مردان برابر با ۷۸٫۹۲ درصد و زنان برابر با ۷۶٫۹۲

درصد و در نقاط روستایی مردان و زنان به ترتیب ۲۱,۰۸ و ۲۳,۶۸ درصد نسبت به افراد متولد شده در شهرستان بوده است.

مقایسه محل تولد افراد با محلی که در آن سرشماری شده‌اند نشان می‌دهد که از جمعیت ساکن شهرستان، ۴,۶ درصد از نقاط شهری، ۱۳,۳۲ درصد از نقاط روستایی، مهاجرت کردند و از سایر نقاط، ۵۲,۹۱ درصد در نقاط شهری و ۴۲,۵۴ درصد در نقاط روستایی مهاجرت کرده‌اند؛ در کل میزان مهاجرت از شهرستان محل سرشماری برابر با ۲۲,۱۲ درصد و مهاجرت از نقاط دیگر برابر با ۴۸,۴۵ درصد شهری و ۲,۷ درصد آبادی می‌باشد و ۰,۲۲ درصد مهاجرت خارج از کشور هستند.

جدول ۱۱-۱- مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته بر حسب جنس و محل تولد در شهرستان

مهاجران وارد شده طی ۵سال گذشته										جنس
اظهار نشده	مهاجرت از جای دیگر						مهاجرت از شهرستان		جمع	
	خارج از کشور		آبادی		شهر		محل سرشماری			
	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد (آبادی و شهر)		
۱۳	۰٫۲۲	۱۱	۲٫۷۰	۱۳۲	۴۸٫۴۵	۲۳۷۰	۲۲٫۱۲	۱۰۸۲	۴۸۹۲	مرد و زن
۱۰	۰٫۲۵	۶	۲٫۶۰	۶۳	۴۸٫۳۵	۱۱۷۱	۲۲٫۹۱	۵۵۵	۲۴۲۲	مرد
۳	۰٫۲۰	۵	۲٫۷۹	۶۹	۴۵٫۹۹	۱۱۳۶	۲۳٫۱۶	۵۷۲	۲۴۷۰	زن

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

جدول ۱۲-۱- مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته بر حسب جنس و محل تولد در نقاط شهری شهرستان

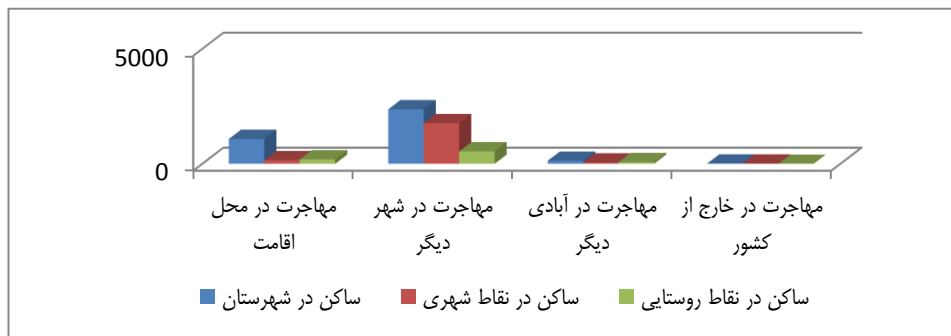
ساکن در نقاط شهری شهرستان										جنس
اظهار نشده	مهاجرت از جای دیگر						مهاجرت از شهرستان محل سرشماری		جمع	
	خارج کشور		آبادی		شهر		شهر			
	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد		
۱۱	۰٫۳۲	۱۱	۱٫۷۱	۵۹	۵۱٫۲	۱۷۶۷	۴٫۶۱	۱۵۹	۳۴۵۱	مرد و زن
۹	۰٫۳۵	۶	۱٫۷	۲۹	۵۲	۸۸۶	۴٫۲۸	۷۳	۱۷۰۴	مرد
۲	۰٫۲۹	۵	۱٫۷۲	۳۰	۵۰٫۴۳	۸۸۱	۴٫۹۲	۸۶	۱۷۴۷	زن

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

جدول ۱۳-۱- مهاجران وارد شده طی ۵ سال گذشته بر حسب جنس و محل تولد در نقاط روستایی شهرستان

ساکن در نقاط روستایی شهرستان										جنس
اظهار نشده	مهاجرت از جای دیگر						مهاجرت از شهرستان محل سرشماری		جمع	
	خارج از کشور		آبادی		شهر		آبادی			
	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد		
	۲	۰	۰	۵,۰۷	۷۳	۳۷,۴۷	۵۴۰	۱۳,۳۲		
۱	۰	۰	۴,۷۴	۳۴	۳۹,۶۹	۲۸۵	۱۲,۵۳	۹۰	۷۱۸	مرد
۱	۰	۰	۵,۳۹	۳۹	۳۵,۲۷	۲۵۵	۱۴,۱۱	۱۰۲	۷۲۳	زن

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

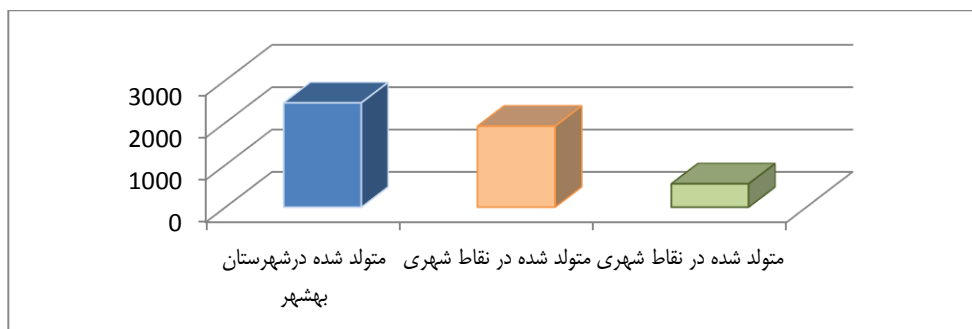

نمودار ۳-۱- جمعیت ساکن بر حسب جنس و محل تولد در نقاط شهری و روستایی شهرستان

جدول ۱۴-۱- جمعیت ساکن بر حسب جنس و محل تولد در نقاط شهری و روستایی شهرستان

ولادت ثبت شده در نقاط شهری و روستایی بر حسب جنس در سال ۱۳۹۵							جنس
متولدشده در نقاط روستایی		متولد شده در نقاط شهری		متولد در شهرستان بهشهر		جمع	
سهم (درصد)	تعداد	سهم (درصد)	تعداد	روستایی	شهری		
۲۲,۳۵	۵۵۱	۷۷,۶۵	۱۹۱۴	۵۵۱	۱۹۱۴	۲۴۶۵	
۲۱,۰۸	۲۶۵	۷۸,۹۲	۹۹۲			۱۲۵۷	مرد
۲۳,۶۸	۲۸۶	۷۶,۳۲	۹۲۲			۱۲۰۸	زن

منبع: اداره کل ثبت احوال مازندران، سال ۱۳۹۵

نمودار ۴-۱- جمعیت ساکن بر حسب جنس و محل تولد در نقاط سکونتگاهی شهرستان

۴-۳-۱- نحوه پراکنش و تراکم جمعیت منطقه

بر مبنای نتایج سرشماری ۱۳۹۰، جمعیت استان مازندران برابر ۳۰۷۳۹۳۸ نفر بوده است که ۱۶۸۲۱۵۲ نفر آن در مناطق شهری و ۱۳۹۱۷۸۶ نفر نیز در مناطق روستایی اقامت داشته‌اند و بر مبنای سرشماری سال ۱۳۹۵، جمعیت استان مازندران برابر ۳۲۸۳۵۸۲ نفر بوده است که از این جمعیت ۱۸۹۷۲۳۸ نفر در نقاط شهری و ۱۳۸۶۳۳۷ نفر در نقاط روستایی ساکن هستند.

میزان جمعیت شهرنشین در این استان در سال ۱۳۹۰ معادل ۵۴,۷۲ درصد است. این میزان در شهرستان‌های مختلف بین ۱۶,۰۱ تا ۷۵,۰۲ درصد در نوسان است. جمعیت شهری شهرستان بهشهر به میزان ۷۱,۴۶ درصد است؛ میزان جمعیت شهرنشین استان مازندران در سال ۱۳۹۵ برابر با ۵۷,۷۸ درصد است که از این میزان ۵۷,۷۸ درصد جمعیت شهری و ۴۲,۲۲ درصد جمعیت روستایی دارد.

در بین شهرستان‌های استان مازندران، بیشترین میزان جمعیت که بالغ بر ۵۳۱۹۳۰ نفر است در شهرستان بابل اقامت دارند، درحالی‌که کمترین تعداد جمعیت برابر ۱۹۳۷۶ نفر و متعلق به شهرستان سیمرغ است.

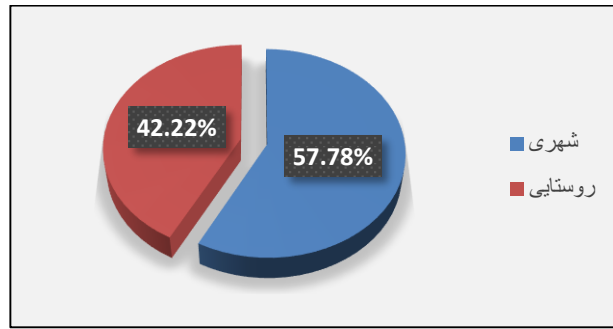
جدول ذیل توزیع جمعیت استان مازندران را در شهرستان‌های این استان نشان می‌دهد.

جدول ۱-۱۵- توزیع جمعیت شهری و روستایی شهرستان‌های استان مازندران

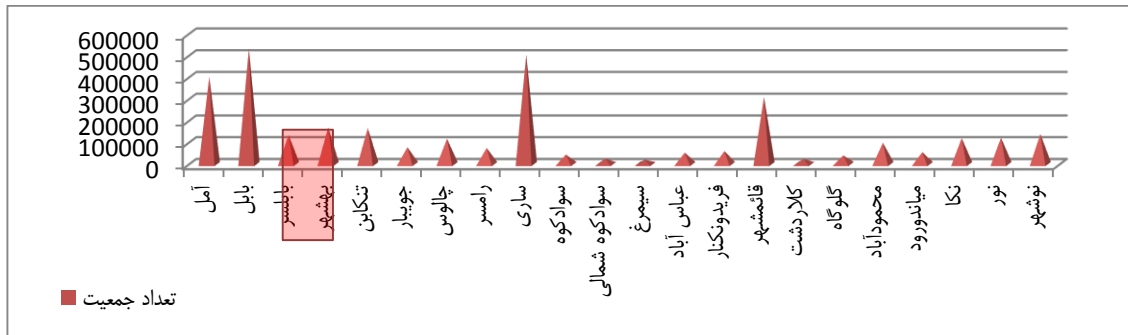
شهرستان	وسعت		تعداد جمعیت			درصد جمعیت شهری	تراکم نسبی جمعیت (نفر در کیلومتر مربع)
	کیلومتر مربع	سهم (درصد)	کل	شهری	روستایی		
آمل	۳۲۰۸,۹	۱۳,۵۰	۴۰۱۶۳۹	۲۴۶۳۵۵	۱۵۵۲۸۴	۶۱,۳۴	۱۲۵,۱۶
بابل	۱۵۱۵,۵	۶,۳۸	۵۳۱۹۳۰	۳۰۵۵۷۸	۲۲۶۳۵۱	۵۷,۴۵	۳۵۰,۹۹
بابلسر	۲۵۶,۴	۱,۰۸	۱۳۵۱۹۱	۷۵۷۶۱	۵۹۴۳۰	۵۶,۰۴	۵۲۷,۲۷
بهشهر	۱۴۷۲,۶	۶,۱۹	۱۶۸۱۷۶۹	۱۱۷۴۲۰	۵۱۳۴۹	۶۹,۵۷	۱۱۴,۶۱
تنکابن	۱۷۸۲,۵	۷,۵۰	۱۶۶۱۳۲	۸۴۷۴۷	۸۱۳۸۴	۵۱,۰۱	۹۳,۲۰
جویبار	۲۸۹,۸	۱,۲۲	۷۷۵۷۶	۳۵۱۶۶	۴۲۴۱۰	۴۵,۳۳	۲۶۷,۶۹
چالوس	۱۱۱۰,۴	۴,۶۷	۱۱۶۵۴۲	۸۲۲۹۲	۳۴۲۵۰	۷۰,۶۱	۱۰۴,۹۵
رامسر	۷۳۱,۲	۳,۰۸	۷۴۱۷۹	۵۶۷۱۳	۱۷۴۶۶	۷۶,۴۵	۱۰۱,۴۵
ساری	۳۲۲۳,۴	۱۳,۵۶	۵۰۴۲۹۸	۳۱۴۵۲۹	۱۸۹۷۶۶	۶۲,۳۷	۱۵۶,۴۵
سوادکوه	۱۶۱۹,۵	۶,۸۱	۴۳۹۱۳	۲۵۶۷۸	۱۸۲۳۵	۵۸,۴۷	۲۷,۱۲
سوادکوه شمالی	۵۰۴,۹	۲,۱۲	۲۴۸۳۴	۸۶۷۱	۱۶۱۶۳	۳۴,۹۲	۴۹,۱۹
سیمرغ	۹۳,۶	۰,۳۹	۱۹۳۷۶	۸۰۴۰	۱۱۳۳۶	۴۱,۴۹	۲۰۷,۰۱
عباس آباد	۳۰۲	۱,۲۷	۵۲۸۳۲	۲۹۴۰۵	۲۳۴۲۷	۵۵,۶۶	۱۷۴,۹۴
فریدونکنار	۱۰۶,۵	۰,۴۵	۶۰۰۳۱	۳۸۱۵۴	۲۱۸۷۷	۶۳,۵۶	۵۶۳,۶۷
قائم‌شهر	۳۷۲,۶	۱,۵۷	۳۰۹۱۹۹	۲۱۵۲۸۰	۹۳۹۱۸	۶۹,۶۳	۸۲۹,۸۴
کلاردشت	۴۵۶,۷	۱,۹۲	۲۳۶۴۸	۱۳۴۰۱	۱۰۲۴۷	۵۶,۶۷	۵۱,۷۸
گلوگاه	۳۹۸,۲	۱,۶۸	۴۰۰۷۸	۲۱۳۵۲	۱۸۷۲۶	۵۳,۲۸	۱۰۰,۶۵
محمودآباد	۲۶۵,۳	۱,۱۲	۹۸۴۰۷	۳۸۵۴۳	۵۹۸۶۴	۳۹,۱۷	۳۷۰,۹۳
میاندورود	۴۴۶,۶	۱,۸۸	۵۵۰۵۳	۹۲۰۸	۴۵۸۴۵	۱۶,۷۳	۱۲۳,۲۷
نکا	۱۲۸۹,۱	۵,۴۲	۱۱۹۵۱۱	۶۰۹۹۱	۵۸۵۲۰	۵۱,۰۳	۹۲,۷۱
نور	۲۶۶۲,۹	۱۱,۲۰	۱۲۱۵۳۱	۵۴۲۸۱	۶۷۲۵۰	۴۴,۶۶	۴۵,۶۴
نوشهر	۱۶۶۲,۴	۶,۹۹	۱۳۸۹۱۳	۵۵۶۷۳	۸۳۲۳۹	۴۰,۰۸	۸۳,۵۶
جمع کل	۲۳۷۷۱,۲	۱۰۰	۳۲۸۳۵۸۲	۱۸۹۷۲۳۸	۱۳۸۶۳۳۷	۵۷,۷۸	۱۳۸,۱۳

منبع: مرکز آمار ایران، سالنامه آماری تا پایان سال ۱۳۹۸

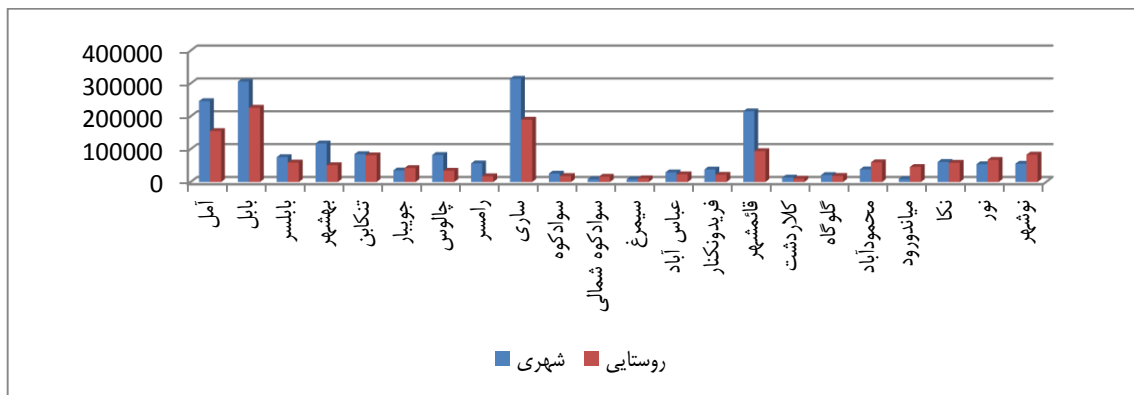
نمودار ۵-۱- توزیع نسبی جمعیت استان بر حسب وضع سکونت (شهری- روستایی)

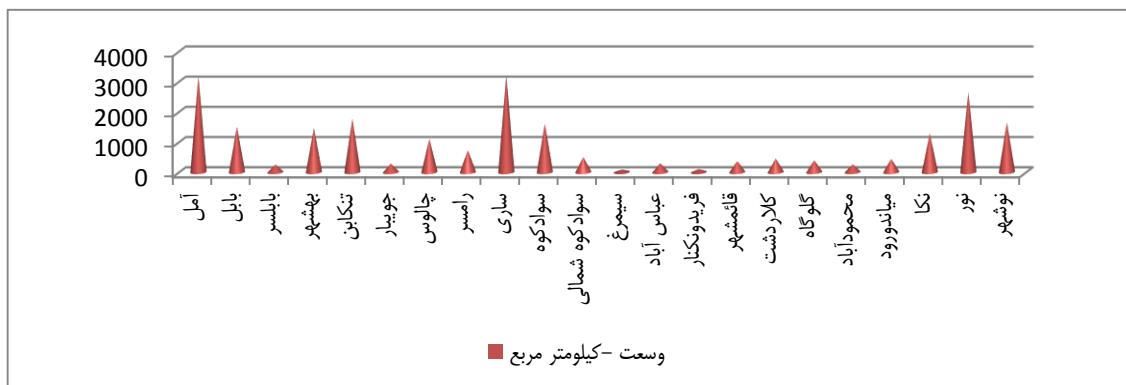
نمودار ۶-۱- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان- بر اساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن- ۱۳۹۸

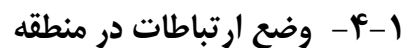
نمودار ۷-۱- توزیع نسبی جمعیت شهرستان‌های استان بر حسب وضع سکونت (شهری- روستایی)- بر اساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن- ۱۳۹۸

نمودار ۸-۱- وسعت شهرستان‌های استان- کیلومتر مربع- بر اساس آخرین نقشه تقسیمات سیاسی استان مازندران- ۱۳۹۸

نمودار ۹-۱- تراکم نسبی جمعیت در شهرستان‌های استان- نفر در کیلومتر مربع

این دو محور علیرغم شرایط نامطلوب کیفی در بعضی نقاط، به دلیل گذر از میان زیباترین مناطق جنگلی و کوهستانی البرز از زیبایی و ویژه‌ای برخوردارند.

علاوه بر راه‌های فوق در استان مازندران مهم‌ترین راه‌هایی که محورهای اصلی ارتباطی منطقه با استان‌های همجوار است راه گرگان - ساری - فیروزکوه - تهران (بخشی از آن همان جاده فیروزکوه است) و راه ساحلی گرگان - ساری - رامسر می‌باشد که به عنوان راه‌های فرامنطقه‌ای به شمار می‌روند. راه‌های دیگری که نقش درون منطقه‌ای ایفا می‌کند به صورت عرضی راه ساحلی را به راه ساری - تهران متصل نموده است.

• راه آهن

مسیر خط آهن استان مازندران که در دهه ۱۳۱۰ به بهره برداری رسید؛ جزء اولین خطوط آهنی است که پس از آغاز سلطنت پهلوی جهت ارتباط این استان با پایتخت احداث گردید و یکی از قدیمی‌ترین مسیرهای خط آهن در کشور محسوب می‌گردد. در طول این خط پل‌ها و ایستگاه‌های متعددی ساخته شده که طرح و بنای آن یکی از دوره‌های قابل توجه و مشخص معماری مدرن در کشور ما را نشان می‌دهد. پل مشهور ورسک در مسیر این خط قرار دارد.

کل طول خطوط اصلی راه آهن مازندران ۳۸۱ کیلومتر است و شهر گرگان را از طریق بندر ترکمن، بندر گز، گلوگاه، بهشهر، نکا، ساری، قائمشهر، پل سفید، فیروزکوه، گرمسار و ورامین به شهر تهران متصل می‌سازد. این مسیر علاوه بر نقش مهمی که در خدمات‌رسانی به بخش شرقی استان مازندران (که نسبت به بخش غربی آن از پایتخت کشور دورتر است)، به علت عبور از میان جنگل‌ها و کوه‌های البرز یکی از زیباترین مسیرهای خط آن کشور به شمار می‌رود.

• راه‌های روستایی

بر طبق فرهنگ آبادی‌های استان سال ۱۳۹۵، از کل ۸۴ آبادی مسکونی شهرستان بهشهر، تعداد ۶۵ روستا (۷۷،۴ درصد) به وسیله نقلیه عمومی دسترسی داشته و بقیه از این امکان برخوردار نبوده‌اند.

در بین بخش‌های شهرستان بهشهر، بخش یانه‌سر با ۶۳،۱ درصد آبادی‌ها، برخوردارترین آبادی از لحاظ دسترسی به وسیله نقلیه عمومی است. دهستان عشرستاق نیز برخوردارترین دهستان از نظر دسترسی به حمل و نقل عمومی است.

جدول ۱-۱۶- انواع راه‌های تحت پوشش اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان (کیلومتر)

شرح	راه‌های بین شهری						راه روستایی
	آزادراه	بزرگراه	راه اصلی	راه فرعی	راه درون شهری	آسفالت	شوسه
استان مازندران	۳۷،۱	۸۲۰،۴	۶۱۵	۹۹۱،۷	۰	۴۳۶۲،۴	۳۵۳۶،۳
شهرستان بهشهر	۰	۲۸،۵	۳۴	۴۰	۰	۱۳۸،۲	۲۷۶،۹

منبع: سالنامه آماری استان مازندران، سال ۱۳۹۵

جدول ۱-۱۷- تعداد آبادی‌های مسکونی دارای دسترسی به وسایل نقلیه عمومی در شهرستان بهشهر

بخش	دهستان	تعداد کل آبادی‌های مسکونی	آبادی‌های دارای دسترسی به وسیله نقلیه عمومی		درصد از کل شهرستان
			تعداد	سهم از کل (درصد)	
مرکزی	میانکاله	۱۱	۸	۱۲,۳	۹,۵
	کوهستان	۹	۷	۱۰,۸	۸,۳
	پنج‌هزاره	۹	۹	۱۳,۸	۱۰,۷
	جمع	۲۹	۲۴	۳۶,۹	۲۸,۶
پایانه‌سر	شهدا	۱۷	۸	۱۲,۳	۹,۵
	عشرستاق	۳۸	۳۳	۵۰,۸	۳۹,۳
	جمع	۵۵	۴۱	۶۳,۱	۴۸,۸
شهرستان بهشهر		۸۴	۶۵	۱۰۰	۷۷,۴

منبع: فرهنگ آبادی‌های استان مازندران سال ۱۳۹۵، تحلیل مهندسين مشاور زیستا

۱-۵- اوضاع اقتصادی منطقه و نقش شهر در آن

۱-۵-۱- بررسی وضعیت نیروی انسانی

در سال ۱۳۹۵، جمعیت فعال (افراد شاغل و بیکار) ۳۶,۴۲ درصد از جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر شهرستان را تشکیل می‌داده‌اند. این نسبت برای مردان و زنان به ترتیب ۵۰,۴۱ و ۴۹,۵۹ درصد بوده است. نرخ فعالیت جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر در نقاط شهری، ۲۴,۹۸ درصد و در نقاط روستایی ۱۱,۴۴ درصد بوده است.

جدول ۱-۱۸- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر بر حسب وضع فعالیت، به تفکیک جنس و وضع سکونت در شهرستان

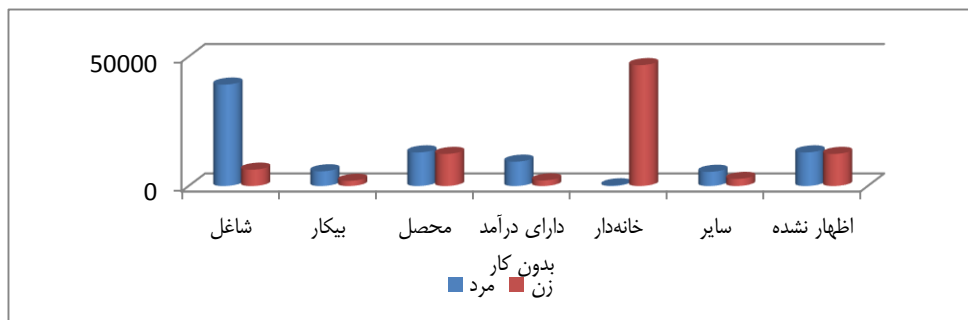
ساکن						جمع			وضع فعالیت
نقاط روستایی			نقاط شهری						
زن	مرد	مرد و زن	زن	مرد	مرد و زن	زن	مرد	مرد و زن	
۲۱۹۳۲	۲۲۶۶۵	۴۴۵۹۷	۵۰۴۴۷	۵۰۹۰۶	۱۰۱۳۵۳	۷۲۳۷۹	۷۳۵۷۱	۱۴۵۹۵۰	جمع
۲۰۴۵	۱۴۶۴۹	۱۶۶۹۴	۶۲۶۴	۳۰۱۹۸	۳۶۴۶۲	۸۳۰۹	۴۴۸۴۷	۵۳۱۵۶	جمعیت فعال
۱۶۰۹	۱۳۱۳۱	۱۴۷۴۰	۴۷۰۱	۲۶۰۴۶	۳۰۷۴۷	۶۳۱۰	۳۹۱۷۷	۴۵۴۸۷	شاغل
۴۳۶	۱۵۱۸	۱۹۵۴	۱۵۶۳	۴۱۵۲	۵۷۱۵	۱۹۹۹	۵۶۷۰	۷۶۶۹	بیکار
۱۹۸۷۷	۸۰۱۱	۲۷۸۸۸	۴۴۱۳۶	۲۰۱۴۰	۶۴۲۷۶	۶۴۰۱۳	۲۸۱۵۱	۹۲۱۶۴	جمعیت غیر فعال
۳۳۵۶	۳۷۲۵	۷۰۸۱	۹۰۴۱	۹۲۶۳	۱۸۳۰۴	۱۲۳۹۷	۱۲۹۸۸	۲۵۳۸۵	محصل
۲۶۱	۱۹۷۳	۲۲۳۴	۱۹۰۸	۷۴۲۵	۹۳۳۳	۲۱۶۹	۹۳۹۸	۱۱۵۶۷	دارای درآمد بدون کار
۱۵۳۶۹	۸۶	۱۵۴۵۵	۳۱۳۳۶	۱۹۸	۳۱۵۳۴	۴۶۷۰۵	۲۴۸	۴۶۹۸۹	خانه‌دار
۸۹۱	۲۲۲۷	۳۱۱۸	۱۸۵۱	۳۲۵۴	۵۱۰۵	۲۷۴۲	۵۴۸۱	۸۲۲۳	سایر
۱۰	۵	۱۵	۴۷	۵۶۸	۶۱۵	۵۷	۵۷۳	۶۳۰	اظهار نشده

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

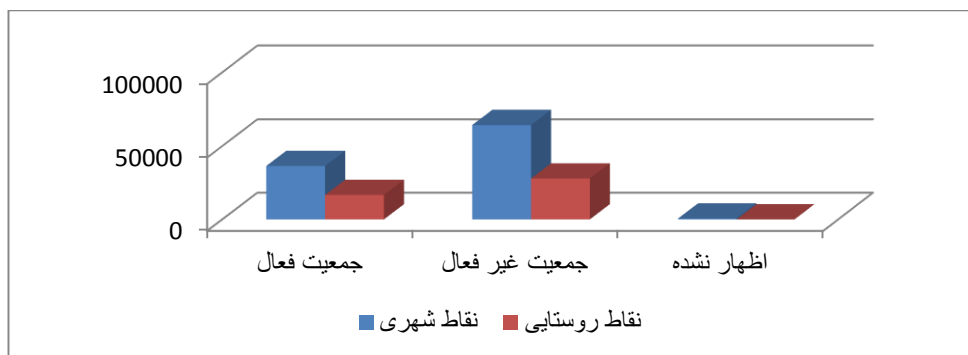
دول ۱-۱۹- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش تر بر حسب وضع فعالیت، به تفکیک جنس و وضع سکونت در سطح شهرستان-درصد

وضع فعالیت	ساکن						جمع		
	نقاط روستایی			نقاط شهری					
	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن
جمع	۱۵,۰۳	۱۵,۵۳	۳۰,۵۶	۳۴,۵۶	۳۴,۸۸	۶۹,۴۴	۴۹,۵۹	۵۰,۴۱	۱۰۰
جمعیت فعال	۱,۴۰	۱۰,۰۴	۱۱,۴۴	۴,۲۹	۲۰,۶۹	۲۴,۹۸	۵,۶۹	۳۰,۷۳	۳۶,۴۲
شاغل	۱,۱۰	۹,۰۰	۱۰,۱۰	۳,۲۲	۱۷,۸۵	۲۱,۰۷	۴,۳۲	۲۶,۸۴	۳۱,۱۷
بیکار	۰,۳۰	۱,۰۴	۱,۳۴	۱,۰۷	۲,۸۴	۳,۹۲	۱,۳۷	۳,۸۸	۵,۲۵
جمعیت غیر فعال	۱۳,۶۲	۵,۴۹	۱۹,۱۱	۳۰,۲۴	۱۳,۸۰	۴۴,۰۴	۴۳,۸۶	۱۹,۲۹	۶۳,۱۵
محصل	۲,۳۰	۲,۵۵	۴,۸۵	۶,۱۹	۶,۳۵	۱۲,۵۴	۸,۴۹	۸,۹۰	۱۷,۳۹
دارای درآمد بدون کار	۰,۱۸	۱,۳۵	۱,۵۳	۱,۳۱	۵,۰۹	۶,۳۹	۱,۴۹	۶,۴۴	۷,۹۳
خانه دار	۱۰,۵۳	۰,۰۶	۱۰,۵۹	۲۱,۴۷	۰,۱۴	۲۱,۶۱	۳۲,۰۰	۰,۱۷	۳۲,۱۷
سایر	۰,۶۱	۱,۵۳	۲,۱۴	۱,۲۷	۲,۲۳	۳,۵۰	۱,۸۸	۳,۷۶	۵,۶۳
اظهار نشده	۰,۰۱	۰	۰,۰۱	۰,۰۳	۰,۳۹	۰,۴۲	۰,۰۴	۰,۳۹	۰,۴۳

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

نمودار ۱-۱۰- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش تر بر حسب وضع فعالیت به تفکیک جنس در سطح شهرستان

نمودار ۱-۱۱- توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیش تر بر حسب وضع فعالیت به تفکیک وضع سکونت

۱-۵-۲- بررسی وضعیت بخش های مختلف اقتصادی

در سرشماری سال ۱۳۹۵، از شاغلان ۱۰ ساله و بیش تر شهرستان، ۲۵,۰۲ درصد در بخش کشاورزی، ۲۶,۸۷ درصد در بخش صنعت و ۴۶,۶۱ درصد در بخش خدمات به کار اشتغال داشته اند. این نسبت ها در مناطق شهری به ترتیب ۵,۹۵، ۲۰,۲، ۳۸,۴۴ درصد و در مناطق روستایی به ترتیب شامل ۱۹,۰۷، ۶,۶۷، ۸,۱۷ درصد بوده است.

جدول ۱-۲۰- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش تر بر حسب بخش های کلان اقتصادی به تفکیک نقاط شهری و روستایی

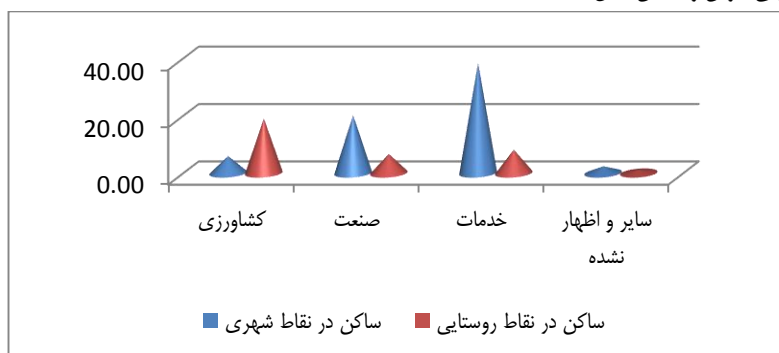
بخش	شهرستان			ساکن در نقاط شهری			ساکن در نقاط روستایی		
	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن
جمع	۴۰۳۷۳	۳۵۲۴۶	۵۱۲۷	۲۶۳۹۴	۲۲۷۲۵	۳۶۶۹	۱۳۹۷۹	۱۲۵۲۱	۱۴۵۸
کشاورزی	۱۰۱۰۱	۹۲۸۴	۸۱۷	۲۴۰۳	۲۲۶۲	۱۴۱	۷۶۹۹	۷۰۲۳	۶۷۶
صنعت	۱۰۸۴۸	۱۰۰۲۴	۸۲۴	۸۱۵۷	۷۵۶۲	۵۹۴	۲۶۹۲	۲۴۶۲	۲۳۰
خدمات	۱۸۸۱۹	۱۵۴۹۳	۳۳۲۷	۱۵۵۲۱	۱۲۶۷۵	۲۸۴۶	۳۲۹۹	۲۸۱۶	۴۸۴
سایر و اظهار نشده	۱۴۱۳	۱۲۱۹	۱۹۴	۹۵۳	۸۳۴	۱۱۹	۴۶۰	۳۸۵	۷۵

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

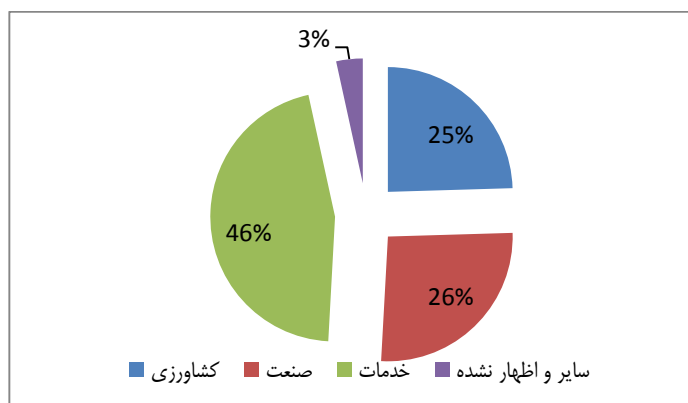
جدول ۱-۲۱- توزیع شاغلان ۱۰ ساله و بیش تر بر حسب بخش های کلان اقتصادی به تفکیک نقاط شهری و روستایی/ درصد

بخش	شهرستان			ساکن در نقاط شهری			ساکن در نقاط روستایی		
	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن	مرد و زن	مرد	زن
جمع	۱۰۰	۸۷,۳۰	۱۲,۷۰	۶۵,۳۸	۵۶,۲۹	۹,۰۹	۳۴,۶۲	۳۱,۰۱	۳,۶۱
کشاورزی	۲۵,۰۲	۲۳	۲,۰۲	۵,۹۵	۵,۶۰	۰,۳۵	۱۹,۰۷	۱۷,۴۰	۱,۶۷
صنعت	۲۶,۸۷	۲۴,۸۳	۲,۰۴	۲۰,۲۰	۱۸,۷۳	۱,۴۷	۶,۶۷	۶,۱۰	۰,۵۷
خدمات	۴۶,۶۱	۳۸,۳۷	۸,۲۴	۳۸,۴۴	۳۱,۳۹	۷,۰۵	۸,۱۷	۶,۹۷	۱,۲۰
سایر و اظهار نشده	۳,۵۰	۳,۰۲	۰,۴۸	۲,۳۶	۲,۰۷	۰,۲۹	۱,۱۴	۰,۹۵	۰,۱۹

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۱۳۹۵

نمودار ۱-۱۲- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش تر بر حسب بخش های فعالیت در شهرستان

نمودار ۱-۱۳- توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیش تر بر حسب بخش های فعالیت در شهرستان

۱-۶- برنامه‌های بخشی - منطقه‌ای، و تعیین سهم شهر در برنامه‌های مزبور

برنامه‌های بخشی - منطقه‌ای که در قالب اعتبارات دولت برای استان‌ها هزینه می‌شود، شامل دو قسمت است:

الف) اعتبارات جاری

ب) اعتبارات عمرانی

اعتبارات عمرانی، شامل برنامه‌های توسعه و عمران منطقه‌ای و بخشی است که سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی دولت را نمایان می‌سازد. این اعتبارات در قالب برنامه‌های پنج ساله توسعه تدوین می‌شود و در نظام برنامه‌ریزی کشور در قالب سه بخش زیر توزیع می‌شود:

الف) بخش عمومی

ب) بخش اجتماعی

ج) بخش اقتصادی

با توجه به جدول ذیل مجموع اعتبارات عمرانی استان مازندران در سال ۱۳۹۸ معادل ۸۲۷۴,۳۸ میلیارد ریال بوده است. این اعتبارات ۱۰۰ درصد تخصیص یافته و هزینه شده اند و تعداد ۲۵ سازمان یا اداره این اعتبارات جاری را مورد مصرف قرار داده‌اند که جزئیات آن (مبلغ اعتبار و سهم آن) در جدول ذیل فرآوری شده است. میزان بودجه تخصیص داده شده به شهرداری بهشهر در سال ۱۳۹۰ معادل ۲۳۰۹۹ میلیون ریال بوده که ۱,۰۳ درصد از کل بودجه استان را به خود اختصاص می‌دهد اما در سال‌های بعد بودجه‌ای به شهرداری‌ها از اعتبارات عمرانی تخصیص داده نشده است.

جدول ۱-۲۲- اعتبارات عمرانی دستگاه‌های اجرایی استان مازندران از محل درآمد عمومی بر حسب سازمان و سهم و جایگاه شهرداری بهشهر در آن (میلیون ریال)

عنوان دستگاه	مبلغ	سهم (درصد)	عنوان دستگاه	مبلغ	سهم (درصد)
شرکت آب و فاضلاب	۷۶۵۲۹	۰,۹۲	سازمان جهاد کشاورزی	۲۰۳۴۵۶۲	۲۴,۵۹
اداره کل آموزش و پرورش	۰	۰	حوزه هنری تبلیغات اسلامی	۱۵۷۱۱	۰,۱۹
اداره استاندارد و تحقیقات صنعتی	۴۹۶۰۵	۰,۶۰	اداره کل دامپزشکی	۲۹۸۹۸۴	۳,۶۱
استانداری	۸۲۰۳۹۲	۹,۹۱	دانشگاه علوم پزشکی مازندران	۰	۰
سازمان زندانها و اقدامات تامینی و تربیتی	۵۵۷۸۱۸	۶,۷۴	اداره کل راه و شهر سازی	۲۲۸۰۴۱	۲,۷۶
سازمان امور اقتصادی و دارایی	۱۱۷۴۷۱	۱,۴۲	اداره کل بازرسی	۶۲۳۷۵	۰,۷۵
اداره کل امور مالیاتی	۰	۰	سازمان چای	-	۰
پایگاه منطقه ای انتقال خون	۱۷۵۱۷۹	۲,۱۲	اداره کل شیلات	۳۳۴۰۲۰	۴,۰۴
اداره کل اوقاف و امور خیریه	۹۷۶۴۷	۱,۱۸	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۷۰۱۴۴	۲,۰۶
سازمان صنعت معدن و تجارت	۳۰۸۴۱۹	۳,۷۳	اداره کل گمرک	۰	۰
بنیاد شهید و امور ایثارگران	۰	۰	اداره کل حفاظت محیط زیست	۳۲۰۴۹۷	۳,۸۷
سازمان بهزیستی	۶۲۶۳۷۶	۷,۵۷	سازمان مدیریت و برنامه ریزی	۰	۰

عنوان دستگاه	مبلغ	سهم (درصد)	عنوان دستگاه	مبلغ	سهم (درصد)
مرکز پزشکی قانونی	۹۹۴۵۹	۱,۲۰	اداره کل منابع طبیعی	۹۶۸۷۹۱	۱۱,۷۱
سازمان تبلیغات اسلامی	۱۲۴۱۵۶	۱,۵۰	اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری	۲۰۹۳۲۴	۲,۵۳
اداره کل ورزش و جوانان	۲۰۴۵۹۳	۲,۴۷	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس	۷۹۱۷۷	۰,۹۶
اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۲۱۲۶۵۴	۲,۵۷	اداره کل هواشناسی	۷۶۳۸۴	۰,۹۲
اداره کل ثبت احوال	۰	۰	جمع کل	۸۲۷۴۳۷۷	۱۰۰
اداره کل ثبت اسناد و املاک	۰	۰			

منبع: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان مازندران، سال ۱۳۹۸

۷-۱- آبادی‌ها و مناطق در حوزه نفوذ مستقیم شهر

مقصود از حوزه نفوذ بدان معنا می‌باشد که معمولاً مطالعه شهر بدون در نظر گرفتن فضاهای اطراف که به طور روزمره و بر اساس موارد مختلف در ارتباط مستقیم با شهر می‌باشند، معنایی ندارد. بنابراین بهتر است به مطالعه حوزه نفوذ شهر یعنی فضایی با روابط متقابل بین شهر و محیط پیرامونش از نظر طبیعی، اجتماعی و اقتصادی پرداخت. معمولاً شهرها و نواحی اطراف از یکدیگر تأثیرپذیرند.

حوزه نفوذ شهر معمولاً شامل:

- حوزه عمومی: شامل منطقه و ناحیه و معمولاً استان و شهرستان
- حوزه خصوصی: شهر و فضاهایی که به طور مستقیم و روزمره به نسبت عوامل مختلف مثل کار، تامین نیازمندی‌ها، با شهر در ارتباط متقابل هستند، می‌شود^۱.

در تعیین و بررسی حوزه نفوذ بایستی میزان نفوذ شهر به محیط خارج و نیز وابستگی مراکز جمعیتی اطراف آن به شهر به صورت طیف نفوذی بین شهر و مناطق پیرامون آن مورد توجه و بررسی قرار گیرد. البته نوع راه و کیفیت جاده‌های ارتباطی و قرار گرفتن در محور ارتباطی و یا عکس آن نیز در این زمینه نقش مهمی به عهده دارد. چه بسا روستاهایی هستند که با وجود دور بودن از شهر، عمدتاً به دلیل قرار گرفتن در محور یا نزدیکی به جاده آسفالت‌ه آن شهر در حوزه نفوذ آن قرار می‌گیرند، اما خرابی جاده یا خارج بودن از محور آن، از آن‌جا که امکان دسترسی اهالی روستا به آن شهر را با دشواری و اتلاف زمان بیشتر همراه می‌سازد، خواه ناخواه این روستا را از حیطه حوزه نفوذ شهر مورد نظر خارج می‌کند.

بنابراین در تعیین حوزه نفوذ شهرها "مسافت" و "زمان دسترسی" به عنوان دو عامل مهم خودنمایی می‌کنند و علاوه بر آن، عوامل دیگری نظیر تقسیمات سیاسی-اداری، قومی-فرهنگی و امکانات و تسهیلات شهری و منطقه‌ای در این زمینه نقش موثری بر عهده دارند.

^۱ - شیعه، کارگاه برنامه‌ریزی شهری، ۱۳۸۶

هر شهری به عنوان مرکز شهرستان، در زمینه مسائل اداری، حتی دورترین نقاط جمعیتی آن شهرستان را به نحوی تحت نفوذ خود قرار می‌دهد، در حالی که ممکن است همان نقاط جمعیتی از لحاظ عوامل دیگری در حوزه نفوذ شهر دیگری قرار گیرند. بدین ترتیب، عامل سیاسی- اداری به نحوی تمامی نقاط جمعیتی یک شهرستان را به حوزه نفوذ مرکز آن شهرستان تبدیل می‌سازد. بنابراین جهت بررسی‌های اولیه کلیه روستاهای بخش مرکزی و تعدادی سکونت‌گاه روستایی بخش‌های همجوار نیز در این بررسی مورد توجه قرار گرفتند.

از این رو مبحث حوزه نفوذ شهر بهشهر در سه سطح قابل بررسی است:

- سطح ۱: در برگیرنده کل شهرستان
- سطح ۲: در برگیرنده روستاهای بخش مرکزی و درصدی از سکونت‌گاه‌های روستایی بخش‌های بلا فصل (با به جمعیت و فاصله)
- سطح ۳: در برگیرنده روستاهای واقع در حوزه نفوذ مستقیم شهر (با استفاده از روش جغرافیایی "تحلیل جریان‌ها" و overlay نهایی)

الف) روستاهای واقع در سطح ۱: از مجموع ۱۴۴ آبادی شهرستان بهشهر ۷۹ آبادی دارای سکنه (۵۵ درصد) و ۶۵ آبادی خالی از سکنه (۴۵ درصد) می‌باشند.

در شهرستان بهشهر که شامل ۲ بخش و ۵ دهستان است، محدوده دهستان و روستاهای واقع در آن در حوزه نفوذ شهر بهشهر و رستم‌کلا، محدوده دهستان پنج‌هزاره نیز در حوزه نفوذ شهر خلیل‌شهر واقع است؛ ولی به جهت مرکزیت شهر بهشهر و بزرگی آن نسبت به شهرهای خلیل‌شهر و رستم‌کلا تمامی روستاهای شهرستان برای اغلب امور اداری، تجاری، درمانی، آموزشی و ... به شهر بهشهر آمد و شد دارند.

جدول ۱-۲۳- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ شهر بهشهر (سطح ۱)

بخش	دهستان	آبادی	۱۳۸۵		بخش	دهستان	آبادی	۱۳۹۰	
			جمعیت	خانوار				جمعیت	خانوار
مرکزی	کوهستان	گرچی محله	۵۹۵۳	۱۵۵۳	یانه‌سر	شهیدا	کلیا	۱۰۳	۳۴
		اسیاب سر	۱۵۹۸	۴۲۷			گت چشمه	۱۷۶	۵۲
		کوهستان	۱۷۰۳	۴۴۵			علی اباد	۲۲	۶
		شهیدآباد	۴۰۸۶	۱۰۰۳		عشرستاق	پنجیم	۳۹۹	۹۳
		التپه	۱۹۰۳	۴۶۷			پچت	۱۶۹	۵۳
		سارو	۱۶۵۸	۴۱۶			زلت	۱۹۲	۴۵
		امام ده	۴۱۶	۱۰۲			شیخ محله	۱۰۷	۳۰
		کنت	۸۷	۲۳			بیخ کش	۶۵۹	۱۵۴
	میان کاله	یعقوب لنگه	۹۹۹	۲۴۶			بیشه بنه	۷۶۰	۱۶۴
		نمک چال	۵۴۷	۱۲۰			گرانام	۲۶۲	۵۷
		یکه توت	۱۵۰۱	۳۵۲			پارم	۳۶۹	۷۸
		زاغمرز	۵۸۴۵	۱۵۲۱			متکازین	۳۹۹	۷۸
		امیرآباد	۲۱۳۱	۵۶۲			پارچ	۱۹۶	۴۵
		عسگرآباد	۵۳۷	۱۳۴			شیلر	۶۹	۲۸

بخش	دهستان	آبادی	۱۳۸۵		۱۳۹۰		بخش	دهستان	آبادی	۱۳۸۵		۱۳۹۰	
			جمعیت	خانوار	جمعیت	خانوار				جمعیت	خانوار	جمعیت	خانوار
			۳۵۰	۸۱	۲۷۶	۹۰				۱۸۸۴	۵۰۴	۱۹۰۶	۵۷۹
			۳۴۹	۷۹	۱۱۲	۳۹				۵۱۶	۱۴۱	۵۱۳	۱۵۶
			۷۰	۲۰	۲۴	۸				۲۶۶۱	۶۹۲	۲۵۳۲	۷۷۳
			۸۳	۲۰	۶۳	۲۲				۱۸۴۷	۴۲۰	۴۶۱	۱۷۱۶
			۲۲۴	۵۱	۱۱۴	۳۸				۳۷۶	۸۷	۱۰۴	۳۸۰
			۷۶	۲۰	۱۱	۵				۴۲۵	۱۰۷	۹۷	۲۸۹
			۱۱۶	۳۳	۱۵	۷				۸۲	۲۲	۱۵	۴۲
			۹۹	۳۵	۵۹	۲۱				۱۵۸	۳۲	۳۱	۱۱۰
			۲۹۹	۶۸	۱۳۲	۴۸				۷۸	۱۷	۱۸	۶۰
			۵۴	۱۴	۲۰	۷				۷۷	۱۸	۱۹	۵۰
			۱۲۸	۳۶	۱۰۲	۴۰				۵۲۰	۱۱۴	۱۵۸	۵۷۵
			۵۵	۲۱	۴۲	۱۴				۹۰	۲۲	۳۰	۷۷
			۱۲۰	۳۵	۲۷	۱۴				۵۴۰	۱۳۳	۲۶۹	۷۵
			۲۱۰	۵۳	۳۱	۱۰				۸۰	۳۰	۱۵۵	۵۶
			۱۵	۵	۲۲	۱۱				۱۱۳	۳۱	۳۰۲	۸۱
			۳۱۳	۷۱	۱۲۴	۴۳				۷۵	۲۴	۵۲	۱۶
			۱۲۸	۳۶	۱۰۲	۳۲				۴۴۹	۱۰۳	۳۹۷	۱۱۷
			۱۲۵	۴۱	۱۳۱	۵۰				۲۲۸	۲۶	۳۵۱	۵۵
			۱۲۳	۴۰	۸۵	۳۰				۴۵	۱۱	۳۷	۸
			۷۴	۲۷	۱۱۹	۴۶				۶۹	۲۵	۲۳	۱۰
			۷۵	۲۳	۱۰	۵				۲۲۷	۵۷	۴۹	۲۰
			۳۷۰	۱۱۰	۳۲۱	۱۱۹				۲۵۳	۸۸	۱۳۳	۵۱
			۹۲	۳۲	۴۱	۱۵				۲۰۸	۷۱	۱۱۲	۵۰
			۷۲	۲۰	۶۶	۲۵				۳۶۰	۱۴۶	۱۶۲	۷۴
			۳۹	۱۳	۲۵	۸				۳۴۲	۹۸	۲۱۹	۸۴
			مجموع		۴۸۳۹۲	۱۲۳۲۶				۱۸۴	۳۵	۸۸	۴۷
			۴۰۰۶۸	۱۲۳۲۶	۱۵۲۵۶					سنگ روج			
										ارضت			
										الارز			
										اندرات			
										پارسا			
										پیتة نو			
										سفیدچاه			
										الارزبوم			
										بادله دره			
										عبدالهی			
										لند			
										یانه سر			
										پایند			
										سرخ گریوه			
										سنگ روج			

منبع: مرکز آمار ایران، فرهنگ آبادی های استان مازندران، سال ۱۳۹۵

ب) روستاهای واقع در سطح ۲:

نقاط سکونت گاهی شهرستان بهشهر تحت تاثیر ۳ نقطه شهری بهشهر (در بخش مرکزی)، خلیل شهر (در بخش مرکزی، دهستان پنج هزاره) و رستم کلا (در بخش مرکزی، دهستان کوهستان) هستند. از این رو جهت تشخیص این که هر روستا مربوط به حوزه نفوذ کدام شهر است، با توجه به جمعیت و فاصله هر شهر نسبت به شهر بهشهر روستاهای مورد نظر غربال می گردند.

جدول ۱-۲۴- فاصله و جمعیت شهر خلیل شهر و رستم کلا (سال ۱۳۹۵)

فاصله از بهشهر (Km)	جمعیت	نقاط شهری همجوار
۱۳	۱۰۱۴۱	خلیل شهر
۱۲	۱۱۵۵۳	رستم کلا

منبع: تحلیل مهندسين مشاور زیستا

جدول ۱-۲۵- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ شهر بهشهر (سطح ۲)

بخش	دهستان	آبادی	۱۳۸۵		۱۳۹۵	
			جمعیت کل	تعداد خانوار	جمعیت کل	تعداد خانوار
مرکزی	کوهستان	اسیاب سر	۱۵۹۸	۴۲۷	۱۵۳۷	۴۹۹
		کوهستان	۱۷۰۳	۴۴۵	۱۶۷۲	۴۹۹
		شهیداباد	۴۰۸۶	۱۰۰۳	۳۹۸۳	۱۱۹۴
		التپه	۱۹۰۳	۴۶۷	۱۶۳۴	۴۵۲
		سارو	۱۶۵۸	۴۱۶	۱۵۶۴	۴۲۷
		امام ده	۴۱۶	۱۰۲	۴۴۸	۱۲۴
		کنت	۸۷	۲۳	۳۱	۱۱
	میان کاله	قره تپه	۱۸۸۴	۵۰۴	۱۹۰۶	۵۷۹
		حسین اباد	۲۶۶۱	۶۹۲	۲۵۳۲	۷۷۳
	پنج هزاره	پاسند	۱۸۴۷	۴۲۰	۴۶۱	۱۷۱۶
		تازه اباد	۳۷۶	۸۷	۱۰۴	۳۸۰
		غریب محله	۴۲۵	۱۰۷	۹۷	۲۸۹
		چالکده	۸۲	۲۲	۱۵	۴۲
		رودباریخ کش	۱۵۸	۳۲	۳۱	۱۱۰
		شیرداری	۷۸	۱۷	۱۸	۶۰
		گالش محله	۷۷	۱۸	۱۹	۵۰
		محمداباد	۵۲۰	۱۱۴	۱۵۸	۵۷۵
		ولم	۹۰	۲۲	۳۰	۷۷
یانه سر	عشرستاق	پچیم	۳۹۹	۹۳	۳۵۴	۱۱۱
		پچت	۱۶۹	۵۳	۱۱۷	۳۹
		زلت	۱۹۲	۴۵	۱۷۶	۵۱
		شیخ محله	۱۰۷	۳۰	۸۰	۲۶
		بخ کش	۶۵۹	۱۵۴	۳۳۸	۱۱۱
مجموع		۱۹۶۴۹	۵۲۹۳	۱۷۳۰۵	۸۱۹۵	

منبع: مرکز آمار ایران، فرهنگ آبادی های استان مازندران، سال ۱۳۹۵

جدول ۱-۲۶- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ شهر بهشهر (سطح ۲)

بخش	دهستان	آبادی	۱۳۸۵		۱۳۹۵	
			جمعیت کل	تعداد خانوار	جمعیت کل	تعداد خانوار
یانه سر	عشرستاق	بیشه بنه	۷۶۰	۱۶۴	۴۳۲	۱۲۹
		گرانام	۲۶۲	۵۷	۱۱۷	۳۸
		پارم	۳۶۹	۷۸	۱۵۶	۵۵
		متکازین	۳۹۹	۷۸	۲۴۸	۸۳
		پارچ	۱۹۶	۴۵	۳۷	۱۴
		شیلر	۶۹	۲۸	۱۲۵	۴۴
		پرکلا	۳۵۰	۸۱	۲۷۶	۹۰
		سمچول	۳۴۹	۷۹	۱۱۲	۳۹
		کردمحلہ	۷۰	۲۰	۲۴	۸
		لمرد	۸۳	۲۰	۶۳	۳۲
		ولو	۲۲۴	۵۱	۱۱۴	۳۸
		یارسم	۷۶	۲۰	۱۱	۵
		سنگ دره	۱۱۶	۳۳	۱۵	۷
		اهنگرکلا	۵۴	۱۴	۲۰	۷
		جیربند	۱۲۸	۳۶	۱۰۲	۴۰
		سابق محلہ	۱۲۰	۳۵	۲۷	۱۴
		عیدین	۲۱۰	۵۳	۳۱	۱۰
		لوجندہ	۳۱۳	۷۱	۱۲۴	۴۳
		بندسر	۱۲۵	۴۱	۱۳۱	۵۰
		کیاسر	۳۷۰	۱۱۰	۳۲۱	۱۱۹
		افتلت	۷۲	۲۰	۶۶	۲۵
مجموع		۲۴۳۶۴	۶۴۲۷	۱۹۸۵۷	۹۰۸۵	

منبع: مرکز آمار ایران، فرهنگ آبادی های استان مازندران، سال ۱۳۹۵

ج) روستاهای واقع در سطح ۳:

ساکنین شهر بهشهر و سکونتگاههای کوچک پیرامون آن که برای دریافت خدمات مختلف شهری به شهر مراجعه می کنند، مساحتی را تحت عنوان حوزه نفوذ شهر، تشکیل می دهند که بایستی در فرآیند برنامه ریزی به عنوان زمینه پیاده سازی برنامه مورد توجه قرار گیرند.

این حوزه که حوزه مستقیم و تحت تأثیر شهر است، به مثابه خود شهر محسوب می‌شود و کلیه نیازمندی‌های آن به صورت متقابل با شهر مشترک است و حوزه شهری محسوب می‌شود. بر اساس مطالعات انجام شده، ۴۱ روستا^۱ این حوزه را تشکیل می‌دهند.

در این سطح جهت تدقیق حوزه هم‌پیوند شهر به‌شهر روش شناخت جریان‌ها به کار رفته است؛ این روش به شرح زیر بیان می‌شود:

- روش جغرافیایی (تحلیل جریان‌ها):

در این روش گستره نفوذ تنها بر پایه جمعیت و فاصله نبوده است، بلکه شدت جریان‌ها و ارتباطات اقتصادی، اجتماعی و تکنولوژیک بر گستره حوزه نفوذ تأثیرگذار است. در این روش از شدت مراجعات به شهر با اهداف مختلف اداری، خرید، آموزش، درمان، فرهنگی- ورزشی و همچنین وضعیت ارتباطی و تسهیلات حمل و نقل به شهر به عنوان شاخص استفاده شده است.

همچنین در این روش با بازیابی و سنجش میزان وابستگی ساکنین روستاهای اطراف شهر به خدمات ارائه شده توسط شهر به‌شهر، به جمع‌آوری اطلاعات پرداخته شده، سپس با روش Overlay یا روی هم‌اندازی لایه‌های مختلف و محاسبه سطح مجموع آن‌ها، حوزه هم‌پیوند شهر تعیین شده است.

جدول ۱-۲۷- حوزه نفوذ اداری، خرید، آموزشی، درمانی، فرهنگی- ورزشی و ارتباطی شهر به‌شهر

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت	میزان مراجعه به شهر با هدف:						آبادی های حوزه نفوذ مستقیم
				اداری	خرید	آموزشی	درمانی	فرهنگی، ورزشی	ارتباطی	
مرکزی	کوهستان	اسیاب سر	۱۵۳۷	متوسط	کم	زیاد	متوسط	متوسط	کم	
		کوهستان	۱۶۷۲	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	زیاد	کم	*
		شهیدآباد	۳۹۸۳	زیاد	زیاد	زیاد	کم	زیاد	کم	*
		الته	۱۶۳۴	زیاد	زیاد	زیاد	کم	زیاد	کم	*
		سارو	۱۵۶۴	زیاد	زیاد	زیاد	کم	زیاد	متوسط	*
		امام ده	۴۴۸	زیاد	متوسط	زیاد	کم	زیاد	زیاد	*
		کنت	۳۱	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
	میان کاله	قره تپه	۱۹۰۶	زیاد	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	متوسط	*
		حسین اباد	۲۵۳۲	متوسط	متوسط	متوسط	متوسط	کم	کم	
	پنج هزاره	پاسند	۴۶۱	زیاد	زیاد	متوسط	متوسط	زیاد	زیاد	*
		تازه اباد	۱۰۴	متوسط	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	*
		غریب محله	۹۷	متوسط	کم	زیاد	متوسط	متوسط	کم	
		چالکده	۱۵	زیاد	زیاد	کم	زیاد	متوسط	کم	
		رودباربخ کش	۳۱	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	*

^۱ - تعداد روستاهای حوزه نفوذ تعیین شده در طرح جامع مصوب، ۱۹ روستا است.

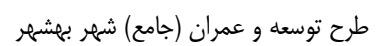
		شیرداری	۱۸	زیاد	زیاد	کم	زیاد	کم	کم	کم
		گالش محله	۱۹	زیاد	کم	کم	زیاد	کم	کم	کم
		محمداباد	۱۵۸	متوسط	متوسط	زیاد	متوسط	کم	زیاد	زیاد
		ولم	۳۰	زیاد	کم	زیاد	متوسط	متوسط	زیاد	زیاد
		پچیم	۳۵۴	کم	کم	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	زیاد
		پچت	۱۱۷	زیاد	کم	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	*
		زلت	۱۷۶	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		شیخ محله	۸۰	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		یخ کش	۳۳۸	متوسط	زیاد	زیاد	کم	کم	کم	کم
		مجموع	۱۷۳۰۵							-

منبع: مرکز آمار ایران، فرهنگ آبادی های استان مازندران، سال ۱۳۹۵

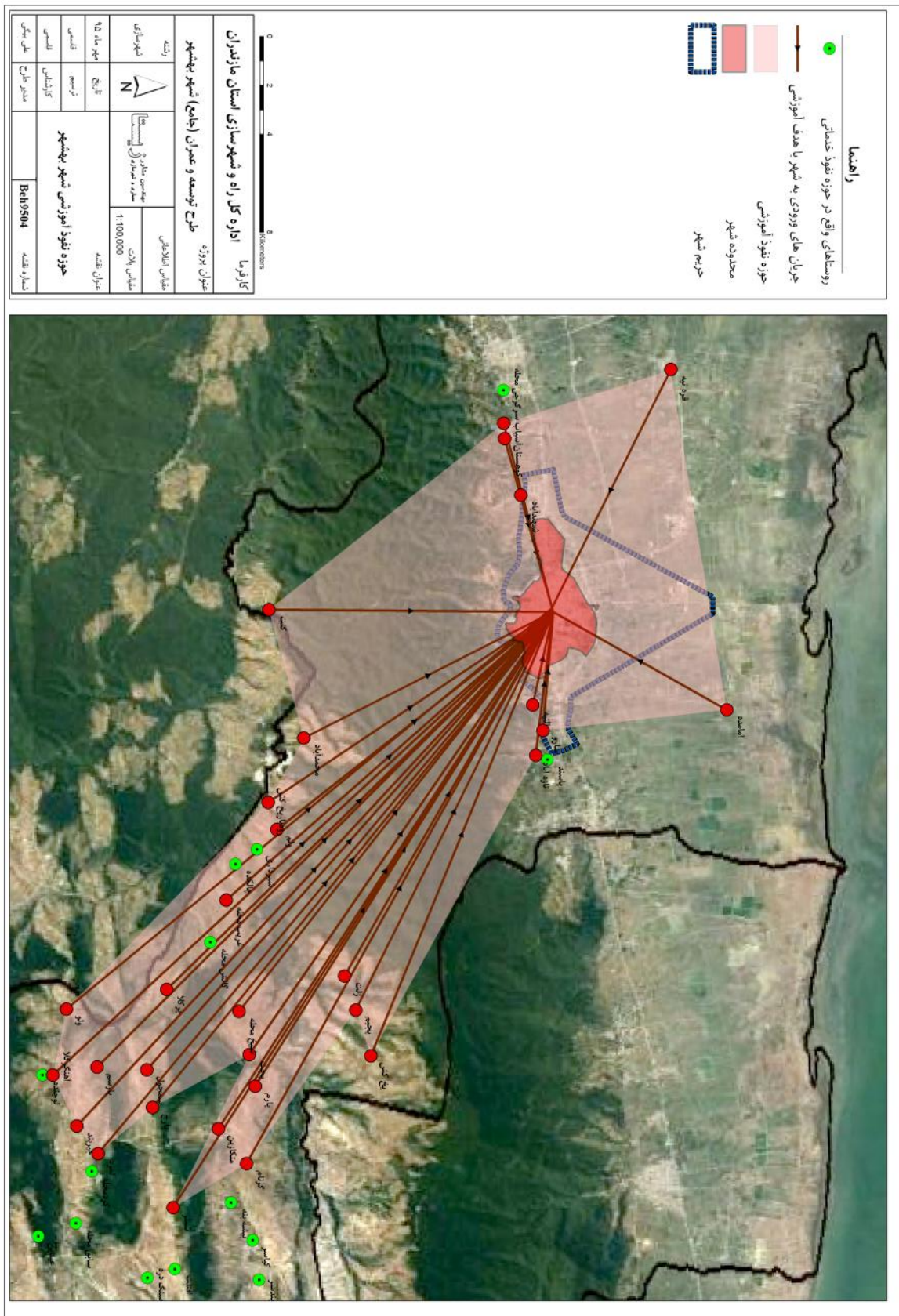
جدول ۱-۲۸- حوزه نفوذ اداری، خرید، آموزشی، درمانی، فرهنگی- ورزشی و ارتباطی شهر بهشهر

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت کل	میزان مراجعه به شهر با هدف:						آبادی های حوزه نفوذ مستقیم
				اداری	خرید	آموزشی	درمانی	فرهنگی، ورزشی	ارتباطی	
		بیشه بنه	۷۶۰	کم	متوسط	متوسط	کم	متوسط	کم	
		گرنام	۲۶۲	زیاد	کم	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	*
		پارم	۳۶۹	متوسط	کم	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		متکازین	۳۹۹	متوسط	کم	زیاد	زیاد	متوسط	متوسط	
		پارچ	۱۹۶	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		شیلر	۶۹	متوسط	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	کم	
		پرکلا	۳۵۰	متوسط	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	*
		سمچول	۳۴۹	متوسط	متوسط	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	
		کردمحله	۷۰	زیاد	کم	کم	زیاد	زیاد	کم	
		لمرد	۸۳	متوسط	متوسط	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		ولو	۲۲۴	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		یارسم	۷۶	متوسط	متوسط	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		سنگ دره	۱۱۶	زیاد	کم	کم	زیاد	زیاد	کم	
		اهنگرکلا	۵۴	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		جیربند	۱۲۸	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	*
		سابق محله	۱۲۰	زیاد	کم	کم	زیاد	زیاد	کم	
		عیدین	۲۱۰	زیاد	کم	کم	زیاد	زیاد	کم	
		لوجنده	۳۱۳	متوسط	زیاد	کم	زیاد	زیاد	کم	
		بندسر	۱۲۵	زیاد	کم	کم	زیاد	زیاد	کم	
		کیاسر	۳۷۰	متوسط	کم	متوسط	متوسط	متوسط	زیاد	
		افتلت	۷۲	زیاد	کم	کم	زیاد	زیاد	کم	
		مجموع	۲۲۰۲۰							-

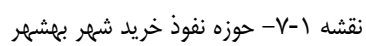
منبع: مرکز آمار ایران، فرهنگ آبادی های استان مازندران، سال ۱۳۹۵

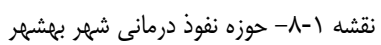

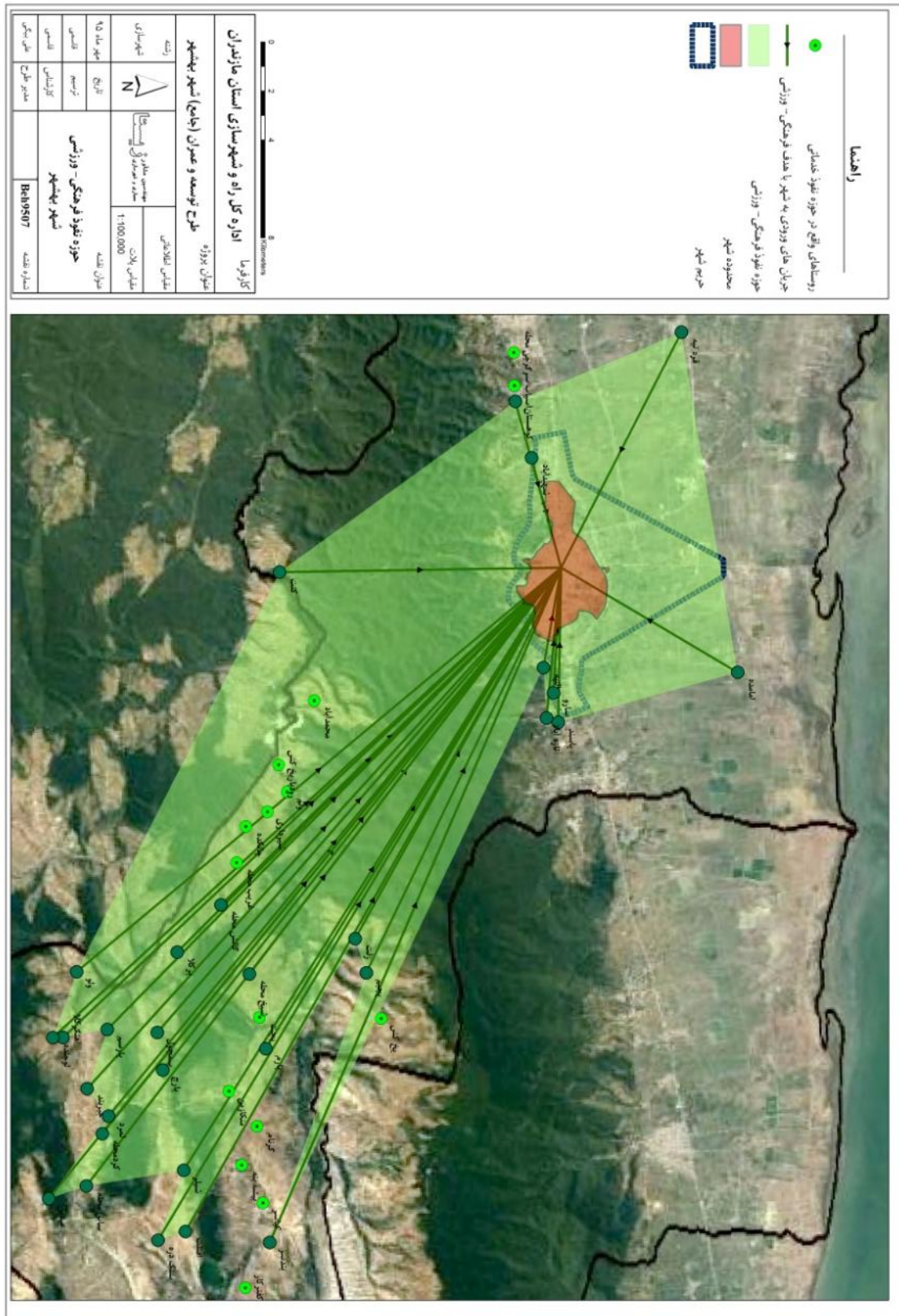
نقشه ۵-۱- حوزه نفوذ اداری شهر بهشهر

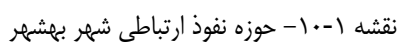
نقشه ۶-۱- حوزه نفوذ آموزشی شهر بهشهر

نقشه ۹-۱- حوزه نفوذ فرهنگی، ورزشی شهر بهشهر

جدول ۱-۲۹- اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر (سطح ۳)

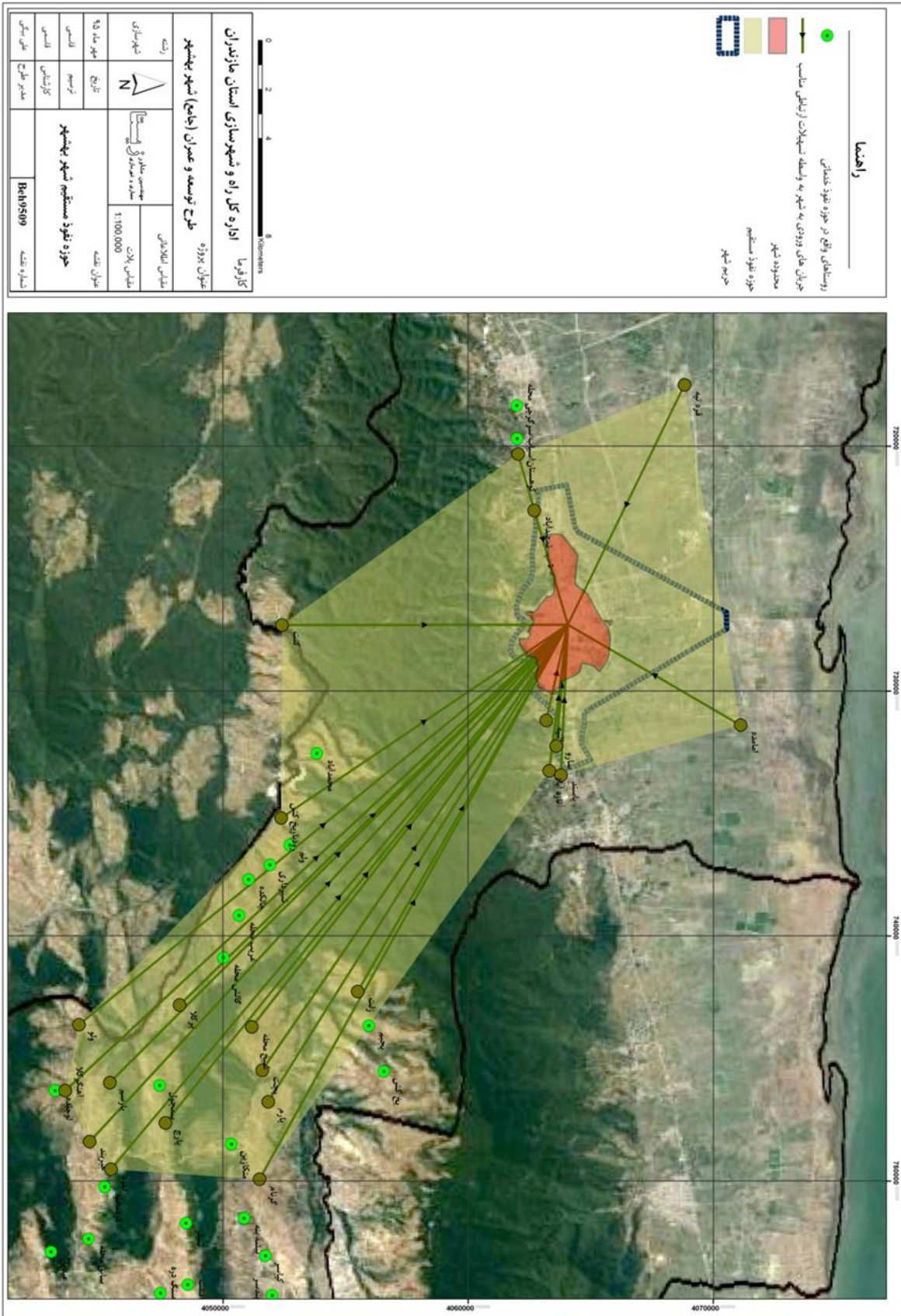
بخش	دهستان	آبادی	۱۳۸۵		۱۳۹۵	
			تعداد خانوار	جمعیت کل	تعداد خانوار	جمعیت کل
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۱۷۰۳	۴۴۵	۱۶۷۲	۴۹۹
		شهیدآباد	۴۰۸۶	۱۰۰۳	۳۹۸۳	۱۱۹۴
		التپه	۱۹۰۳	۴۶۷	۱۶۳۴	۴۵۲
		سارو	۱۶۵۸	۴۱۶	۱۵۶۴	۴۲۷
		امام ده	۴۱۶	۱۰۲	۴۴۸	۱۲۴
		کنت	۸۷	۲۳	۳۱	۱۱
	میانکاله	قره تپه	۱۸۸۴	۵۰۴	۱۹۰۶	۵۷۹
	پنج هزاره	پاسند	۱۸۴۷	۴۲۰	۱۷۷۴	۳۳۴
		تازه آباد	۳۷۶	۸۷	۴۰۸	۷۷
		رودباریخ کش	۱۵۸	۳۲	۳۱	۱۱۰
یانه سر	عشرستاق	پچت	۱۶۹	۵۳	۱۱۷	۳۹
		زلت	۱۹۲	۴۵	۱۷۶	۵۱
		شیخ محله	۱۰۷	۳۰	۸۰	۲۶
		گرنام	۲۶۲	۵۷	۱۱۷	۳۸
		پارم	۳۶۹	۷۸	۱۵۶	۵۵
		پارچ	۱۹۶	۴۵	۳۷	۱۴
		پرکلا	۳۵۰	۸۱	۲۷۶	۹۰
		لمرد	۸۳	۲۰	۶۳	۳۲
		ولو	۲۲۴	۵۱	۱۱۴	۳۸
		یارسم	۷۶	۲۰	۱۱	۵
		اهنگرکلا	۵۴	۱۴	۲۰	۷
		جیربند	۱۲۸	۳۶	۱۰۲	۴۰
		مجموع	۱۶۳۲۸	۴۰۲۹	۱۴۷۲۰	۴۲۴۲

منبع: مرکز آمار ایران، فرهنگ آبادی های استان مازندران، سال ۱۳۹۵

وسعت حوزه نفوذ شهر بهشهر در این سطح (سطح ۳)، ۳۷۱۱۵ هکتار و جمعیت آن ۱۴۷۲۰ نفر می باشد.

جدول فوق نمایانگر اطلاعات جمعیتی روستاهای تشکیل دهنده حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر می باشد؛

با overlay کردن نقشه های به دست آمده قبلی، که هر کدام نوعی وابستگی بین شهر و نقاط سکونت گاهی اطراف را نشان می دهد، نقشه حوزه نفوذ نهایی ذیل فرایوشی شده است.

نقشه ۱-۱۱- حوزه نفوذ مستقیم (سطح ۳) شهر بهشهر

در رابطه با روستاهای داخل حریم می‌توان گفت، آبادی التپه بعنوان تنها کانون مرکز حوزه در محدوده حریم مشخص شده است که عمدتاً ارتباط بین روستاهای هم‌پیوند خدماتی مجموعه را برقرار می‌نماید.

آبادی شهیدآباد بدلیل نداشتن حوزه‌های هم‌پیوند در این دسته‌بندی نمی‌گنجد. زیرا این آبادی در حوزه نفوذ مستقیم بهشهر است و شاخصهای خدمات را دارا بوده و بعنوان یک روستای مستقل عمل می‌کند.

۲- بررسی حوزه نفوذ

این مطالعه با این هدف صورت می‌گیرد که جایگاه شهر نسبت به فضایی که در آن استقرار یافته است، معین شده و در عین حال شرایط و عواملی که در سطح منطقه‌ای بین شهر و منطقه ارتباط متقابل ایجاد می‌کند، مشخص شوند. در حقیقت شهر به مثابه یک سیستم است؛ ضمن اینکه خود، سیستم‌ها و چرخه‌های زیادی دارد و به نوبه خود جزیی از یک سیستم بزرگتر است. بنابراین، منطقه، بعنوان عاملی اجازه دهنده در ایجاد رشد و توسعه کالبدی، اقتصادی و اجتماعی آن است. از این رو شناخت منطقه و حوزه‌های نفوذ شهر که معمولاً در ارتباطی متقابل با یکدیگر هستند، اهمیت فراوانی دارد.

۲-۱- خصوصیات جغرافیایی و اقلیمی

در این قسمت خصوصیات جغرافیایی و اقلیمی حوزه فراگیر و بلافاصله شهر بهشهر جهت شناخت توان‌ها و محدودیت‌های توسعه تبیین می‌گردد.

۲-۱-۱- توپوگرافی

محدوده مورد مطالعه را می‌توان از نظر شکل ناهمواری‌ها به سه قسمت تقسیم‌بندی نمود:

۱- قسمت‌های جلگه‌ای و سواحل از سطح دریا تا ۱۰۰ متر.

۲- دامنه‌ها (میانبد جنگلی) ۱۰۰-۱۰۰۰ متر.

۳- ارتفاعات بالای ۱۰۰۰ متر.

۱- قسمت‌های جلگه‌ای و سواحل شامل دشت بهشهر- نکا، با بیش از ۱۰۰ هزار هکتار مساحت شامل اراضی بسیار حاصلخیز و مستعد کشاورزی است که به جز تپه‌های کوتاه و محدود شنی سواحل، کاملاً هموار و صاف است و شیب آن ۱ تا ۳ درصد است. این زمین‌ها از شهر نکا شروع و تا گلوگاه در داخل شهرستان بهشهر ادامه دارد و حدود ۶۰ کیلومتر در طول سواحل دریای خزر و خلیج گرگان کشیده شده است. عرض آن در گلوگاه ۸ کیلومتر، در بهشهر حدود ۱۲ کیلومتر و در نکا حدود ۲۰ کیلومتر است.

این دشت به عنوان بخشی از زمین‌های پست ساحلی جنوب دریای خزر قسمتی از پیشرفتگی پستی‌های آرالی - خزری محسوب می‌شود که یک فرورفتگی رسوبی کامل دریایی را بوجود می‌آورند و از اواخر دوران سوم رسوبات نرم فرسایشی به ضخامت بیش از ۲۰۰۰ در آن انباشته شده‌اند.

۲- دامنه‌های جنوبی دشت بهشهر و نکا با شیب نسبتاً تندی، ارتفاع می‌گیرند. این دامنه‌ها دارای معادن گچ و آهک هستند و با بهره‌برداری‌هایی که بر روی آنها صورت می‌گیرد، تغییر شکل یافته و به خاطر کاهش شدید پوشش گیاهی در معرض فرسایش قرار دارند.

این قسمت که دامنه‌ها، تپه‌ها و ارتفاعات فرعی البرز را تشکیل می‌دهند، با وجود اینکه دارای استعداد مناسبی جهت پوشش گیاهی است ولی در طی زمان، سکونتگاه‌های متعددی در این دامنه شکل گرفته‌اند. برای ایجاد و گسترش مزارع، بخش وسیعی از اراضی جنگل در معرض تخریب و نابودی قرار گرفته‌اند و هم‌اکنون به عنوان اراضی دیم مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند و به خاطر عمق کم خاک و عاری شدن خاک از پوشش گیاهی همراه با کاوش‌های معدنی، عامل فرسایش سبب برونزدگی‌های سنگ‌ها شده است.

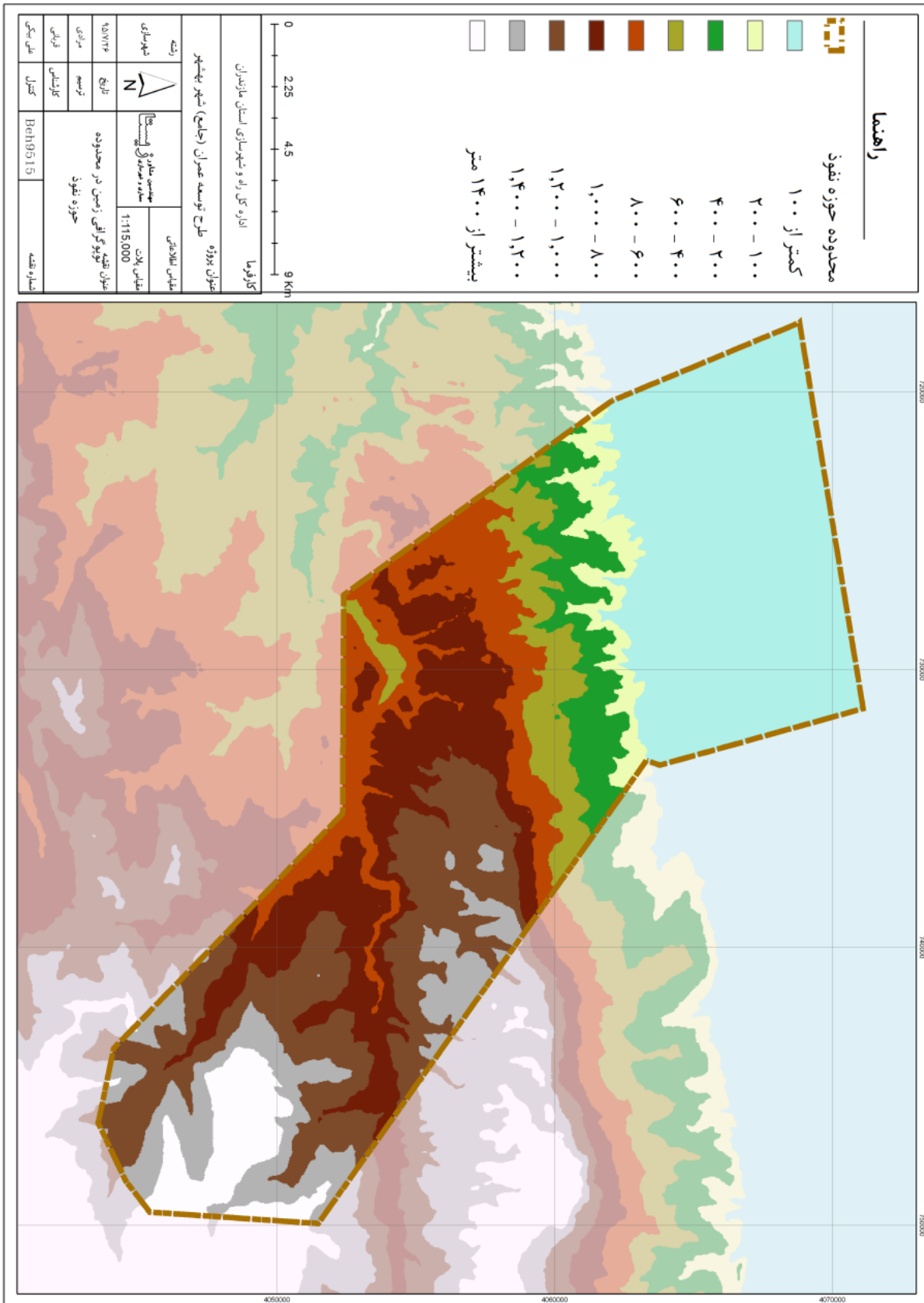
۳- ارتفاعات بالای ۱۰۰ متر

بلندترین نقطه ارتفاعی در داخل شهرستان بهشهر حدود ۲۶۰۰ متر است، ولی عمده ارتفاعات کمتر از ۲۰۰۰ متر می‌باشند. وجود رطوبت مناسب و بارندگی کافی برای رشد رستنی‌ها در منطقه سبب شده است که این قسمت نیز پوشیده از جنگل باشد. این ناهمواری‌ها که قسمت عمده بخش یانه‌سر را شامل می‌شود، در کنار ارتفاعات دیگری که از جنوب گلوگاه در جهت شرقی و غربی تا حدود رستم کلا امتداد دارند، به عنوان بخشی از ارتفاعات البرز، یکی از عوامل مهم بارندگی در شهرستان بهشهر محسوب می‌شوند.

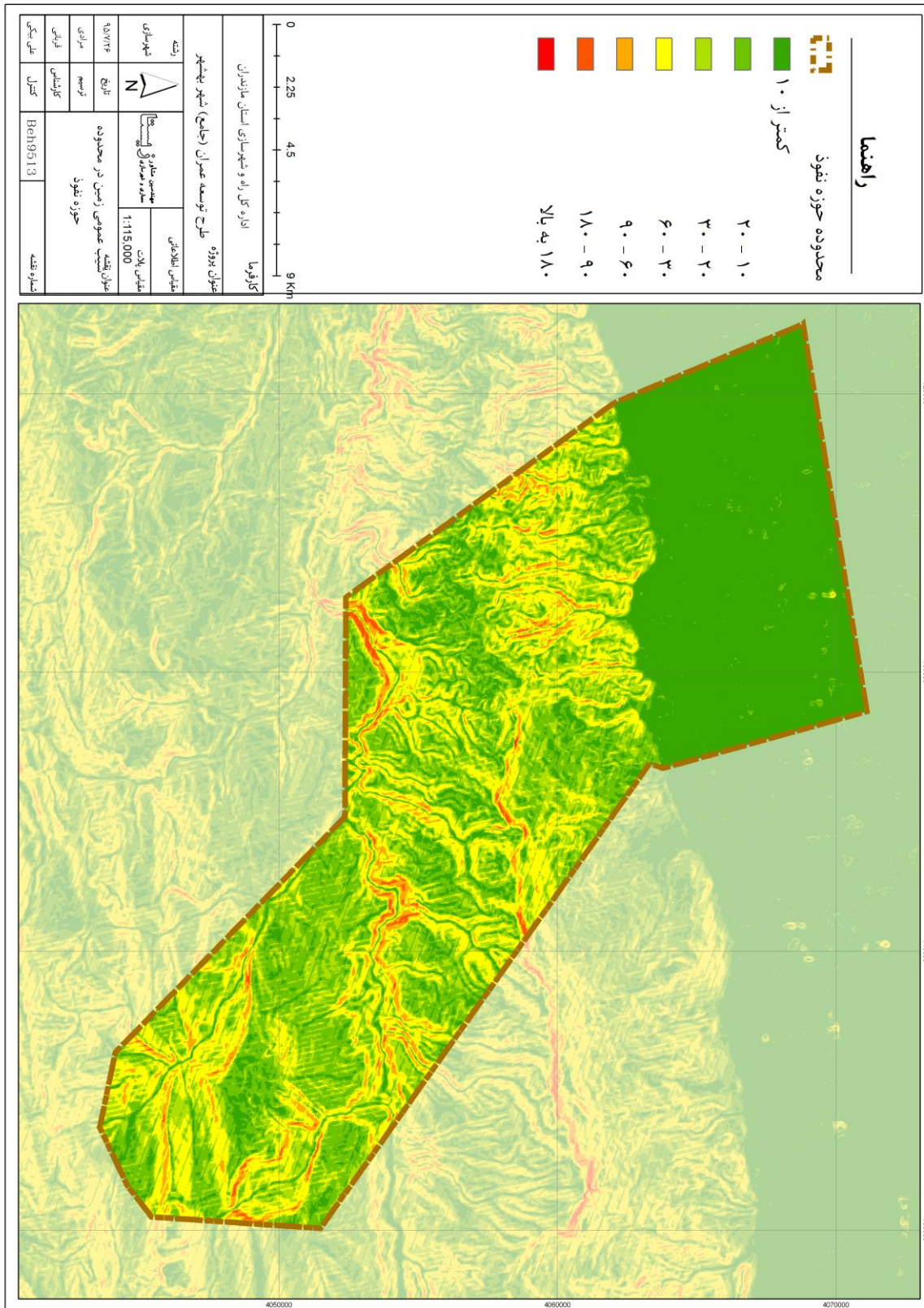
جدول ۱-۲ توزیع مساحت طبقات ارتفاعی در سطح حوزه نفوذ

طبقات ارتفاعی (متر)	مساحت (هکتار)	سهم (درصد)	مساحت تجمعی (هکتار)	مساحت تجمعی نسبی (درصد)
کمتر از ۱۰۰ متر	۱۰۰۵۶,۲۲	۱۶,۸۹	۱۰۰۵۶,۲۲	۱۶,۸۹
۱۰۰-۲۰۰	۱۳۳۳,۷۰	۲,۲۴	۱۱۳۸۹,۹۲	۱۹,۱۳
۲۰۰-۴۰۰	۲۴۴۱,۸۶	۴,۱۰	۱۳۸۳۱,۷۹	۲۳,۲۳
۴۰۰-۶۰۰	۲۳۶۵,۵۷	۳,۹۷	۱۶۱۹۷,۳۶	۲۷,۲۰
۶۰۰-۸۰۰	۴۲۹۷,۲۴	۷,۲۲	۲۰۴۹۴,۶۰	۳۴,۴۲
۸۰۰-۱۰۰۰	۶۶۲۸,۹۵	۱۱,۱۳	۲۷۱۲۳,۵۵	۴۵,۵۵
۱۰۰۰-۱۲۰۰	۱۰۰۲۳,۲۴	۱۶,۸۳	۳۷۱۴۶,۷۹	۶۲,۳۹
۱۲۰۰-۱۴۰۰	۱۰۲۱۴,۹۱	۱۷,۱۶	۴۷۳۶۱,۷۰	۷۹,۵۴
بیشتر از ۱۴۰۰ متر	۱۲۱۸۱,۲۷	۲۰,۴۶	۵۹۵۴۲,۹۶	۱۰۰
مجموع	۵۹۵۴۲,۹۶	۱۰۰	-	-

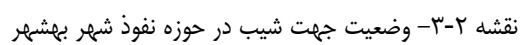
منبع: تحلیل مهندسی مشاور زیستا- نقشه‌های ۱:۲۵۰۰۰

نقشه ۱-۲- وضعیت توپوگرافی در حوزه نفوذ شهر بهشهر

نقشه ۲-۲- وضعیت شیب در حوزه نفوذ شهر بهشهر

۲-۲- منابع طبیعی

۲-۲-۱- بررسی قابلیت اراضی و پوشش گیاهی

بر اساس نقشه قابلیت و منابع اراضی استان، گسترش و پراکندگی واحدهای اراضی در محدوده مورد مطالعه شامل اراضی دشت‌های پست، سیلابی و رسوبات رودخانه‌ای است. آبرفت رودخانه‌های موجود و همچنین مجاورت محدوده به دریا در ترکیب و پراکندگی انواع خاک‌ها نقش مهمی داشته‌اند. به طوری که در منطقه ساحلی نوار باریکی در امتداد آن شامل اراضی متفرقه (X.۱) است. این واحد دارای خاک‌های جوان و تکامل نیافته است که دارای بافت متوسط تا سبک هستند و از خاک‌های عمیق ماسه‌ای تشکیل شده‌اند. در این منطقه، تپه‌های کوتاه ساحلی متشکل از ماسه‌ها با پستی و بلندی کم تا متوسط نمایان است. پوشش گیاهی بر روی این واحد عمدتاً گیاهان بوته‌ای با پراکندگی زیاد است. همچنین مجتمع‌های درختی و باغات مرکبات در قسمت‌هایی از پهنه فوق مشاهده می‌شود. این اراضی در حومه شهر، زیر ساخت و ساز ویلاها قرار گرفته است. در حاشیه مرزهای غربی، واحد اراضی دشت‌های سیلابی (۷.۲) گسترده شده است. این اراضی در حد انتهایی دلتای رود نکا و خلیج گرگان واقع شده‌اند و دارای خاک‌های رسی با بافت متوسط تا سنگین و بعضاً توأم با سنگ‌ریزه است. واحد اراضی مزبور دارای تعداد زیادی آبراهه‌های کم‌عمق و با پستی و بلندی کم می‌باشد. در حاشیه بستر رودخانه‌ها، خاک‌هایی از رده Calcaric Regosols مشاهده می‌شود. پوشش گیاهی در این منطقه به طور بسیار پراکنده از بوته‌زار، جنگل، بیشه و باغ میوه تشکیل شده است. بر روی خاک‌های اسیدی با بافت متوسط، عموماً کشت برنج رواج دارد. در بعضی از قسمت‌های این اراضی خاک‌هایی از رده Calcaric Fluvisols مشاهده می‌شود. محدودیت اراضی مزبور شامل نامناسب بودن وضعیت زهکشی، بالا بودن سطح سفره آب زیرزمینی و خطر سیل‌گیری است.

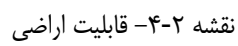
اراضی فوق در صورت عملیات اصلاحی و عمرانی، مانند احداث شبکه زهکشی، اصلاح بافت خاک از طریق ایجاد شخم‌های مناسب و با استفاده از کودهای حیوانی و سبز و جلوگیری از سیل‌گیری، استعداد خاکی برای شالیکاری و احداث باغات مرکبات و در بعضی قسمت‌ها چای کاری پیدا می‌کند. واحد اراضی دشت‌های رسوبی و آبرفتی به صورت نوار عریضی در دو سوی بستر رودخانه نکا، از جنوب به شمال شهرستان گسترده شده‌اند.

این مناطق دارای خاک‌های عمیق با بافت متوسط تا سنگین و عموماً بدون تکامل پروفیلی از رده خاک‌های Calcaric Cambisols- Calcaric Fluvisols می‌باشد.

باغات مرکبات، مخلوطی از زراعت و مجتمع‌های درختی پوشش گیاهی غالب در این منطقه است. این اراضی دارای محدودیت سیل‌گیری هستند که در صورت اصلاح، اراضی زراعی بدون محدودیت و مناسب، برای ایجاد مجتمع‌های باغی و درختی را به وجود می‌آورند.

در مناطق مرکزی و جلگه‌ای شهرستان، اراضی پست و شور (واحد ۶,۲) گسترده شده است. این مناطق دارای خاک‌های عمیق با بافت متوسط تا سنگین و شوری متوسط تا بسیار بالا هستند و دارای خاک‌هایی از رده Eutric mollic gleysols و Gleyic Solonchaks می‌باشند. این اراضی تحت تأثیر آب‌های زیرزمینی هستند و در مناطقی که شیب به حد کافی وجود دارد، شستشوی زمین راحت‌تر انجام گرفته و انواع پوشش گیاهی و زمین‌های زراعی با محدودیت شوری را به وجود آورده است. پوشش گیاهی غالب در این زمین‌ها از انواع گیاهان مقاوم به شوری و گیاهان باتلاقی (نی و جگن) تشکیل شده است. نی و جگن‌ها به ویژه در اطراف مانداب‌ها و زهکشی‌های طبیعی یا مصنوعی، تراکم زیادی دارند. این اراضی در صورت اصلاح و آبشویی قابلیت مناسبی جهت کشت غلات دارند.

در مجموع اراضی شهرستان به دلیل مساعدت کلیه شرایط جغرافیایی، عمدتاً بدون محدودیت یا با محدودیت کم هستند، این اراضی بیشتر شالیزارها و اراضی چایکاری و در بعضی موارد کشت غلات را شامل می‌شوند. لکه‌های کوچکی از مجتمع‌های باغی و درختان مرکبات و آب‌بندان‌های وسیع و نیزارها در میان این اراضی مشاهده می‌شود. اراضی مخلوط زراعت و باغ از جنوب تا شمال شهرستان کشیده شده است. در حاشیه ساحل نیز بر روی تپه‌های ماسه‌ای، انواع گیاهان مقاوم به شوری، رشد و نمو یافته‌اند. در غرب و شرق اراضی مجاور شمال شهر نیز، باغات مرکبات تراکم نسبتاً زیادی دارند.

۲-۲-۲- وضعیت حیات گیاهی و جانوری

استان مازندران با وسعت ۲۳۸۳۱۰۰ هکتار دارای ۱۶۹۲۲۷۷ هکتار جنگل و مرتع (شامل ۱۱۰۷۲۵۶ هکتار جنگل و ۵۸۵۰۲۱ هکتار مرتع) بوده که حدود ۷۱،۲۴ درصد از سطح استان را به خود اختصاص داده است.

از ۱۸۵۰۰۰۰ هکتار جنگل‌های شمال، حدود ۵۹،۹ درصد یعنی ۱۱۰۷۲۵۶ هکتار مربوط به استان مازندران می‌باشد. مراتع استان نیز حدود ۵۸۵۰۲۱ هکتار وسعت دارد که در مقایسه با کشور حدود ۰،۶۹ درصد را تشکیل داده است.

۲-۲-۳- مراتع

عواملی چون جلوگیری از فرسایش توسط گونه‌های گیاهی، عدم ایجاد سیلاب و از بین رفتن خاک‌های حاصلخیز، حفاظت آب و خاک، چرای دام با توجه به علوفه طبیعی موجود در دشت و بهره‌برداری از مواد گیاهی دارویی، تامین غذای حیوانات وحشی که در مراتع طبیعی پرورش یافته‌اند، از جمله عواملی می‌باشد که توجه به امر مرتع‌داری را از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌سازد.

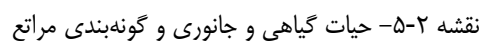
در سطح شهرستان بهشهر سطح مراتع معادل ۲۵۹۵۳ هکتار می‌باشد که ۴،۴ درصد از کل مراتع استان را در مقایسه با سایر شهرستان‌های استان به خود اختصاص می‌دهد.

از مساحت مراتع استان حدود ۵۰ درصد (۲۹۱۰۲۲ هکتار) را مراتع خوب، ۴۱ درصد را مراتع متوسط و حدود ۹ درصد را مراتع فقیر تشکیل می‌دهد.

جدول ۲-۲- وسعت مراتع استان

مجموع	سطوح مراتع - هکتار			شهرستان / استان
	کم تراکم (فقیر)	نیمه متراکم (متوسط)	متراکم (خوب)	
۲۵۹۵۳	۸۱۳	۲۰۴۶۵	۴۶۶۵	شهرستان بهشهر
	۳ درصد	۷۹ درصد	۱۸ درصد	
۵۸۵۰۲۱	۵۲۲۰۲	۲۴۱۷۹۷	۲۹۱۰۲۲	استان مازندران
	۹ درصد	۴۱ درصد	۵۰ درصد	

منبع: سند تفصیلی توسعه اقتصادی - اجتماعی استان مازندران، ۱۳۹۵

۲-۴- جنگل

از مساحت ۱۱۰۷۲۵۶ هکتاری جنگل‌های مازندران، حدود ۵۰ درصد (۵۵۳۴۳۹ هکتار) را جنگل‌های انبوه، ۳۱٫۸ درصد (۳۵۲۴۵۱ هکتار) را جنگل‌های نیمه‌انبوه، ۸٫۸ درصد (۹۷۰۵۰ هکتار) را جنگل تنک، ۰٫۴ درصد (۴۴۱۷ هکتار) را جنگل دست‌کاشت و حدود ۹ درصد (۹۹۸۹۹ هکتار) را بیشه‌زار تشکیل می‌دهد که ضمن حفظ و حراست از جنگل‌های تولیدی (انبوه و نیمه‌انبوه) بایستی نسبت به اجرای اصول علمی جنگل‌شناسی و جنگل‌داری و اقدامات مراقبتی و احیایی در جنگل‌های مزبور به منظور نیل به جنگل پایدار با توان اکولوژیک بالا اقدام نمود.

جدول ۲-۳- مساحت ذخیره‌گاه‌های جنگلی شهرستان بهشهر و استان مازندران (هکتار)

مجموع	تفکیک جنگل (هکتار)					شهرستان / استان
	انبوه	نیمه‌انبوه	تنک	دست‌کاشت	بیشه‌زار	
۸۹۹۶۸	۶۳۷۶۹	۱۸۲۲۹	۱۱۷۰	۶۳	۶۷۳۷	بهشهر
	۷۲ درصد	۲۰ درصد	۱ درصد	۰ درصد	۷ درصد	
۱۱۰۷۲۵۶	۵۵۳۴۳۹	۳۵۲۴۵۱	۹۷۰۵۰	۴۴۱۷	۹۹۸۹۹	استان مازندران
	۵۰ درصد	۳۲ درصد	۹ درصد	۰ درصد	۹ درصد	

منبع: سند تفصیلی توسعه اقتصادی- اجتماعی استان مازندران، ۱۳۹۵

۲-۵- وضعیت صنایع و معادن

شهرک‌های صنعتی

شهرک‌های صنعتی مکان‌هایی طراحی شده هستند که با برنامه‌ریزی صنعتی اصولی و با حفظ شعار زیست محیطی، واحدهای صنعتی را به دور هم جمع نموده و شیوه‌ای جدید را در راه صنعتی شدن ترسیم می‌نمایند.

در استان مازندران به دلیل قانون تعادل صنعت و کشاورزی، رشد صنعتی با دو دهه تاخیر همراه بوده و متعاقب آن از نظر زمانی و فرصت‌های سرمایه‌گذاری در شهرک‌های صنعتی نیز قریب به یک دهه از استان‌های دیگر کشور عقب مانده است.

در شهرک صنعتی بهشهر ۱ واحد صنعتی با ۱۵۶۱ نفر و سرمایه‌گذاری ۶۱۰ میلیارد ریال در حال فعالیت می‌باشد.

از جمله چالش‌ها و موانع اصلی پیش رو در جهت توسعه شهرک‌های صنعتی، می‌توان موارد ذیل را نام برد:

۱- عدم وجود اراضی مناسب (سرانه زمین صنعتی در استان مازندران حدود ۶ متر مربع است که در مقایسه با سرانه زمین صنعتی

کشور که حدود ۱۵ متر مربع است، بسیار پایین می‌باشد.)

۲- عدم اجرای کامل تبصره ذیل ماده ۲۶ برنامه چهارم و ماده ۱۵۸ برنامه پنجم توسعه در رابطه با اجرای ماموریت سایر

دستگاه‌های ذی ربط به منظور تامین زیرساخت‌ها نظیر آب و برق تا درب ورودی واحدهای صنعتی مستقر در شهرک‌ها و

نواحی صنعتی.

۳- مشکل تامین اعتبارات لازم جهت آماده سازی و تملک اراضی

۴- وجود اراضی اوقافی در شهرک ها و نواحی صنعتی

۵- تاخیر در صدور مجوزهای لازم توسط دستگاه های اجرایی ذی ربط که باعث طولانی شدن مراحل کار در استقرار سرمایه گذاران در استان می گردد.

جدول ۲-۴- اطلاعات شهرک ها و نواحی صنعتی استان تا پایان سال ۱۳۹۵

استان / شهرستان	تعداد شهرک صنعتی	تعداد ناحیه صنعتی	تعداد اشتغال ایجاد شده (نفر)	میزان سرمایه گذاری (میلیارد ریال)
بهبهر	۱	۱	۱۵۶۱	۶۱۰
استان مازندران	۲۶	۱۲	۳۶۱۹۴	۱۵۸۶۳

منبع: سند تفصیلی توسعه اقتصادی- اجتماعی استان مازندران، ۱۳۹۵

۲-۳- تعداد و نحوه استقرار آبادی ها

در شهرستان بهبههر که حوزه نفوذ غیرمستقیم (سطح ۱، کل شهرستان) شهر بهبههر محسوب می شود تعداد ۷۹ روستای دارای سکنه وجود دارد. در حوزه نفوذ غیرمستقیم (سطح ۲، بخش مرکزی و یانه سر) شهر بهبههر تعداد آبادی ها مشتمل بر ۴۴ روستا است که پوشش دهنده ۵۵,۷ درصد از کل آبادی های دارای سکنه متمرکز در شهرستان بهبههر می باشد.

توزیع آبادی ها در حوزه نفوذ غیرمستقیم (سطح ۲) شهر بهبههر بدین ترتیب است که در دهستان کوهستان ۷ روستا، در دهستان میان کاله ۲ روستا، در دهستان پنج هزاره ۹ و در دهستان عشرستاق ۲۶ روستا به ترتیب توزیعی معادل ۱۵,۹، ۴,۵، ۲۰,۵ و ۵۹,۱ درصد از کل بخش را در بر می گیرند.

آبادی های واقع در حوزه نفوذ مستقیم شهر (سطح ۳) شامل ۲۲ روستا می باشد که در دهستان های کوهستان، میان کاله، پنج هزاره و عشرستاق پراکنده هستند.

فهرست آبادی های واقع در حوزه نفوذ مستقیم (سطح ۳) بهبههر به شرح زیر می باشد:

- دهستان کوهستان: کوهستان، شهیدآباد، التپه، سارو، امام ده، کنت
- دهستان میان کاله: قره تپه
- دهستان پنج هزاره: پاسند، تازه آباد، رودباریخ کش
- دهستان عشرستاق: پچت، زلت، شیخ محله، گرنام، پارم، پارچ، پرکلا، لمر، ولو، یارسم، اهنگرکلا، جیربند

نقشه مربوط به پراکندگی و موقعیت این روستاها در نقشه مربوط به بند ۱-۷ فراپوشی شده است.

۲-۴- وضع ارتباطات بین آبادی‌ها و شهر و سیستم حمل و نقل موجود

سیستم زیربنایی حمل و نقل متشکل از عناصر راه و وسایط نقلیه است. راه هوایی، راه دریایی، راه زمینی، هواپیما و کشتی، قطار، اتومبیل و... عناصر این سیستم هستند. ارتباط صحیح اعضا این سیستم و استفاده بهینه از آنها در چارچوب شناخت صحیح پتانسیل‌های هریک، تأثیر زیادی در توسعه و پیشرفت زیرساخت‌های اقتصادی - صنعتی، خدماتی و بازرگانی دارد. از این رو در مطالعات کالبدی - فیزیکی و اقتصادی نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند.

شبکه راه‌ها در این میان به عنوان شریان‌های حیاتی در به جریان انداختن سیستم حمل و نقل جوامع نقش تعیین کننده‌ای دارد. به طوری که هرچه شبکه راه‌ها گسترده‌تر باشد، فواصل محل کوتاه‌تر و هرچه کیفیت آنها بالاتر باشد حمل و نقل نیز ارزان‌تر می‌شود و در نتیجه ارتباط بین قطب‌های صنعتی و تجمع‌های زیستی آسان‌تر می‌شود که کمک شایانی به توسعه و شکوفایی کشور می‌کند.

بدین ترتیب توجه به عنصر راه و سایر عناصر سیستم حمل و نقل در برنامه‌ریزی‌های منطقه‌ای بایستی چه در سطح کلان و چه از نظر خرد و ناحیه‌ای مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و در نهایت طرح و برنامه‌ریزی نهایی با در نظر گرفتن ارکان این سیستم ارائه شود.

باتوجه به اهمیت موضوع در ادامه این مبحث به بررسی وضعیت شبکه راه‌های استان مازندران می‌پردازیم:

الف - مشخصات شبکه راه‌ها

۱- الف: جاده‌ها

استان مازندران از طریق سه محور اصلی (چالوس، هراز و فیروزکوه) با تهران ارتباط پیدا می‌کند. این شبکه، استان را به شبکه راه‌های مرکز ایران که از تهران شروع و به مناطق جنوبی کشور می‌رسد متصل می‌سازد. علاوه بر سه محور فوق که به دلیل اتصال مستقیم به تهران اهمیت ویژه‌ای در اقتصاد منطقه (چه از نظر جذب توریست و چه از نظر مبادله کالا) برخوردارند، دو محور فرعی دیگر نیز از طریق استان سمنان، مازندران را به تهران متصل می‌سازند.

این دو محور علیرغم شرایط نامطلوب کیفی در بعضی نقاط، به دلیل گذر از میان زیباترین مناطق جنگلی و کوهستانی البرز از زیبایی ویژه‌ای برخوردارند.

علاوه بر راه‌های فوق در استان مازندران مهم‌ترین راه‌هایی که محورهای اصلی ارتباطی منطقه با استان‌های همجوار است راه گرگان - ساری - فیروزکوه - تهران (بخشی از آن همان جاده فیروزکوه است) و راه ساحلی گرگان - بهشهر - رامسر می‌باشد که به عنوان راه‌های فرامنطقه‌ای به شمار می‌روند. راه‌های دیگری که نقش درون منطقه‌ای ایفا می‌کند به صورت عرضی راه ساحلی را به راه بهشهر - ساری - تهران متصل نموده است.

جدول ۲-۵- طول راه‌های موجود در حوزه استحفاظی ادارات راه و ترابری

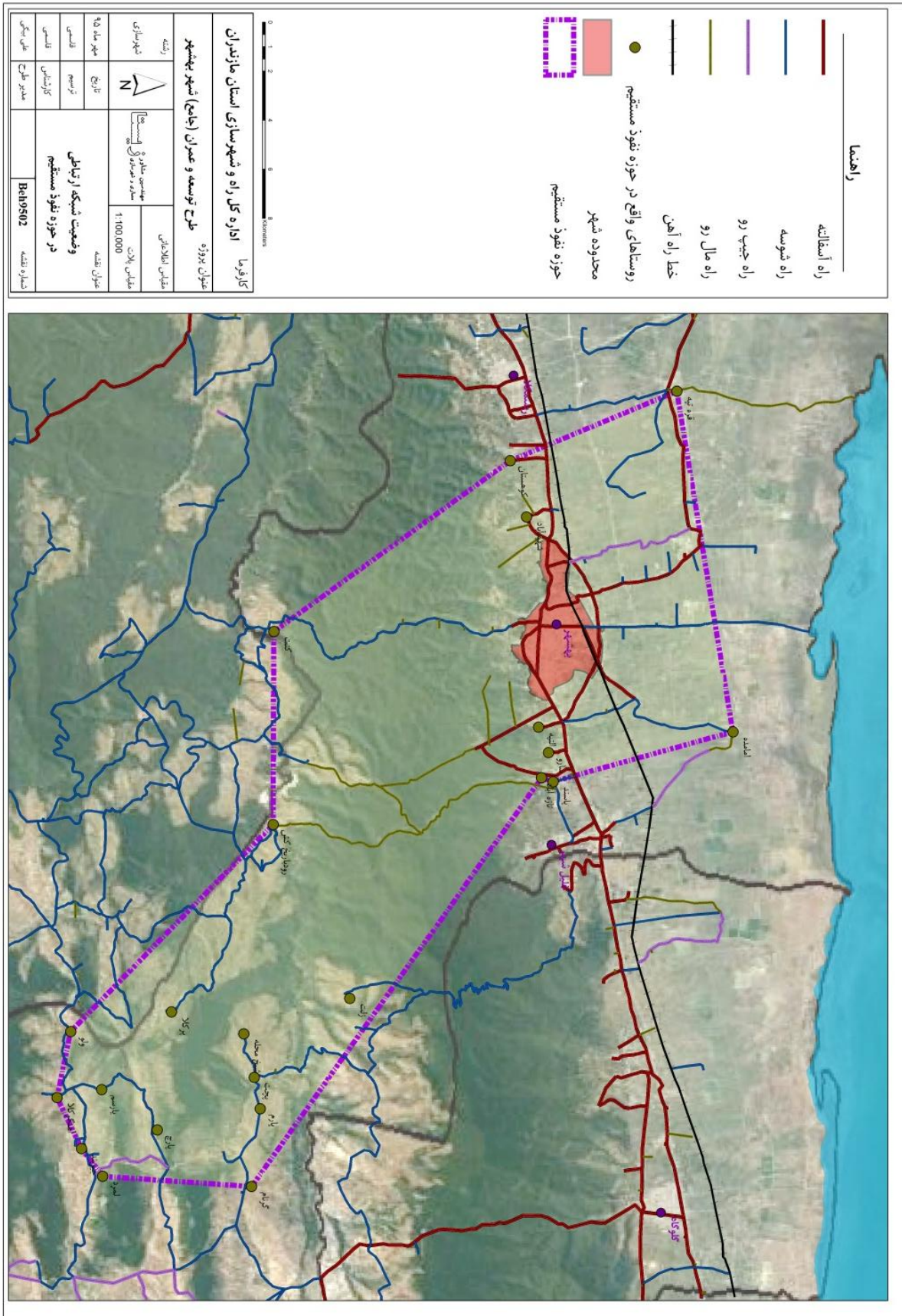
راه روستایی		راه های بین شهری					شرح
شوسه	آسفالت	راه درون شهری	راه فرعی	راه اصلی	بزرگراه	آزادراه	
۳۵۳۶,۳	۴۳۶۲,۴	۰	۹۹۱,۷	۶۱۵	۸۲۰,۴	۳۷,۱	استان مازندران
۲۷۶,۹	۱۳۸,۲	۰	۴۰	۳۴	۲۸,۵	۰	شهرستان بهشهر

منبع: سالنامه آماری استان مازندران، سال ۱۳۹۸

۲-الف - راه آهن

مسیر خط آهن استان مازندران که طی دهه ۱۳۱۰ احداث شده است، جزء اولین خطوط آهنی است که پس از آغاز سلطنت پهلوی جهت ارتباط این استان با پایتخت احداث گردید و یکی از قدیمی ترین مسیرهای خط آهن در کشور محسوب می گردد. در طول این خط، پل ها و ایستگاه های متعددی ساخته شده که طرح و بنای آن یکی از دوره های قابل توجه و مشخص معماری مدرن در کشور ما را نشان می دهد. پل مشهور ورسک در مسیر این خط قرار دارد.

کل طول خطوط اصلی راه آهن مازندران ۳۸۱ کیلومتر است و شهر گرگان را از طریق بندر ترکمن، بندر گز، گلوگاه، بهشهر، نکا، ساری، قائمشهر، پل سفید، فیروزکوه، گرمسار و ورامین به شهر تهران متصل می سازد. این مسیر علاوه بر نقش مهمی که در خدمات رسانی به بخش شرقی استان مازندران (که نسبت به بخش غربی آن از پایتخت کشور دورتر است)، به علت عبور از میان جنگل ها و کوه های البرز یکی از زیباترین مسیرهای خط آن کشور به شمار می رود.

نقشه ۲-۶- وضعیت شبکه ارتباطی در حوزه نفوذ مستقیم

۲-۵- وضع تأسیسات و تجهیزات زیربنایی، خدمات رفاهی و نحوه توزیع آنها

بر طبق اطلاعات مرکز آمار ایران و مطالعات صورت گرفته توسط مشاور، روستاهای واقع در حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر علاوه بر بهشهر به شهرهای بزرگ استان نیز جهت تامین مایحتاج خدماتی خود نیز مراجعه می کنند. این مراجعات در بازه های زمانی روزانه بیشتر از همه به بهشهر بوده و در بازه های هفتگی و ماهانه به شهرهای بزرگ است.

شورای عالی شهرسازی و معماری در سال ۱۳۷۸، استانداردها و ضوابط خدمات رسانی در محیط روستایی کشور و نحوه تجهیز مراکز روستایی را به تصویب رسانده که این استانداردها به عنوان معیار سنجش در این قسمت در نظر گرفته شده است.

همانطور که در مباحث پیشین ذکر شد، روستاهای خدمات گیر شهر بهشهر دارای جمعیت کمتر از ۵۰ نفر تا حدود ۳۹۸۳ نفر هستند که با عنایت به مطالب ذکر شده به بررسی کمبودهای تأسیساتی و خدماتی روستاهای مذکور می پردازیم.

جدول ۲-۶- استانداردها و ضوابط خدمات رسانی در محیط روستایی کشور و نحوه تجهیز مراکز روستایی مصوب شورای عالی معماری و شهرسازی مصوب ۱۳۷۸

تقسیمات	خدمات	سطح منطقه روستایی			آستانه جمعیتی (نفر)		حداکثر فاصله دسترسی (کیلومتر)	
		منظومه	مجموعه	حوزه	فضاهای هموار	فضاهای ناهموار	منظومه	مجموعه
آموزشی	مراکز آموزش قبل از دبستان	*	*	*	+۱۵۰۰	+۱۰۰۰	-	-
	دبستان	*	*	*	+۲۰۰	+۱۵۰	۲/۵	۲/۵
	مدرسه راهنمایی عادی	*	*	*	+۱۵۰۰	+۱۰۰۰	۳	۳
	مدرسه راهنمایی مرکزی	*	*	*	-	-	۱۰	۷
	مدرسه راهنمایی شبانه روزی	*	*	*	-	-	-	-
	دبیرستان عادی	*	*	*	+۳۵۰۰	+۲۵۰۰	۸	۵
	دبیرستان مرکزی	*	*	-	-	-	۲۰	۱۵
	دبیرستان شبانه روزی	*	*	-	-	-	-	-
	هنرستان های فنی، حرفه ای و کشاورزی	*	-	-	+۲۰۰۰۰	+۲۰۰۰۰	-	-
	کلاس نهضت سوادآموزی	*	*	*	-	-	-	-
بهداشتی و درمانی	خانه بهداشت	-	*	*	۶۰۰-۱۵۰۰	۵۰۰-۱۰۰۰	۵	۳
	مرکز بهداشتی- درمانی	*	*	-	+۱۰۰۰۰	+۶۰۰۰	۱۲	۸
	مرکز بهداشتی- درمانی با تسهیلات زایمانی	*	-	-	۴۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	-	-
	داروخانه	*	*	*	-	-	۱۲	۸
	مطب	*	*	*	-	-	-	-
	جمع آوری و دفع بهداشتی زباله	*	*	*	-	-	-	-
	جمع آوری و دفع بهداشتی فاضلاب	*	*	*	-	-	-	-
	کشتارگاه بهداشتی- صنعتی	*	*	*	-	-	-	-
	کشتارگاه بهداشتی- سنتی	*	*	*	-	-	-	-
	غسالخانه و گورستان	*	*	-	۴۰۰۰	۳۰۰۰	-	-
	بهسازی محیط روستا	*	*	*	+۲۵۰	+۲۵۰	-	-
	مجتمع بهزیستی	-	-	*	۱۰۰-۲۵۰	۱۰۰-۲۵۰	-	-

تقسیمات	خدمات	سطح منطقه روستایی			آستانه جمعیتی (نفر)		حداکثر فاصله دسترسی (کیلومتر)	
		منظومه	مجموعه	حوزه	فضاهای هموار	فضاهای ناهموار	منظومه	مجموعه
	آب آشامیدنی با شبکه انشعاب خصوصی آب آشامیدنی با شیر برداشت متمرکز آب آشامیدنی با منبع بهداشتی حمام عمومی	-	-	*	-۱۰۰	-۱۰۰	-	-
		*	*	*	-	-	-	-
انرژی	تأمین برق	*	*	*	+۱۰۰	+۱۰۰	-	-
	پمپ بنزین	*	*	-	۴۰۰۰	+۵۰۰۰	-	-
	جایگاه عرضه مواد سوختی	-	-	*	+۴۰۰	+۵۰۰	۳	۳
مالی اقتصادی و پشتیبانی تولید	بانک							
	شرکت تعاونی روستایی	*	*	*	+۱۰۰۰۰	+۱۰۰۰۰	۱۲	۱۰
	فروشگاه تعاونی روستایی	*	*	*	-	-	-	-
	مرکز خرید و فروش کالا	*	*	*	-	-	-	-
	مرکز خدمات روستایی و عشایری	*	*	*	-	-	-	-
	دفتر ترویج کشاورزی	*	*	-	-	-	-	-
	دفتر ترویج و آموزش روستایی	*	*	*	-	-	-	-
	دفتر دامپزشکی و داروخانه	*	*	*	-	-	-	-
	دامی	*	*	*	-	-	۷	۵
	دفتر تلفیح مصنوعی و اصلاح نژاد دام	*	*	*	-	-	-	-
	تعمیرگاه ماشین آلات کشاورزی و نقلیه	*	-	-	-	-	-	-
	مرکز آموزش و ترویج صنایع دستی و خانگی	*	*	-	-	-	-	-
	مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای	*	*	-	-	-	-	-
	جهاد دهستان	*	*	-	-	-	-	-
	خانه سازمانی	*	*	-	-	-	-	-
تولید	واحدهای صنعتی و معدنی	*	*	*	-	-	-	-
	ناحیه صنعتی	*	*	*	-	-	-	-
	مجتمع‌های تولید کشاورزی (زراعت و باغبانی، دام و طیور، شیلات و آبزیان) متناسب با استعدادهای منطقه	*	*	*	-	-	-	-
فرهنگی، مذهبی، ورزشی و گردشگری	مسجد و حسینیه	*	*	*	-	-	-	-
	کتابخانه عمومی	*	*	-	+۵۰۰۰	+۴۵۰۰	۱۲	۸
	کتابخانه روستایی	*	*	*	-	-	-	-
	مجموعه فرهنگی - هنری	*	-	-	+۲۰۰۰۰	+۱۵۰۰۰	۲۰	۱۵
	سینما	*	-	-	۴۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۲۰	۱۵
	مجموعه ورزشی	*	*	-	+۵۰۰۰	+۴۵۰۰	۱۵	۱۰
	مجموعه ورزشی روباز	*	*	*	-	-	-	-

تقسیمات	خدمات	سطح منطقه روستایی			آستانه جمعیتی (نفر)		حداکثر فاصله دسترسی (کیلومتر)	
		منظومه	مجموعه	حوزه	فضاهای هموار	فضاهای ناهموار	منظومه	مجموعه
	بوستان بازی کودکان	*	*	*	-	-	-	-
	بوستان	*	*	*	-	-	-	-
	مهمانپذیر و سالن پذیرایی	*	*	-	-	-	-	-
	انجمن میراث فرهنگی	*	*	*	-	-	-	-
ارتباطات	راه اصلی	*	-	-	-	-	-	-
	راه فرعی	*	*	-	-	-	-	-
	راه روستایی درجه (۱) با رویه	*	*	-	-	-	-	-
	آسفالت	*	*	-	-	-	-	-
	راه روستایی درجه (۱) با رویه	*	*	-	-	-	-	-
	شنی	*	*	-	-	-	-	-
	راه روستایی درجه (۲) با رویه	*	-	-	-	-	-	-
	شنی	*	-	-	-	-	-	-
	راه روستایی درجه (۳) با رویه	*	-	-	-	-	-	-
	شنی	*	*	*	۱۰۰۰+	۸۰۰+	-	-
	دفتر شرکت حمل و نقل کالا،	*	*	*	۱۰۰-	۱۰۰-	-	-
	بار و مسافر	*	*	*	۵۰۰-۲۵۰۰	۵۰۰-۲۵۰۰	-	-
	ترمینال وسایل حمل و نقل	*	*	*	۵۰۰+	۵۰۰+	۵	۳
	صندوق پست	*	*	*	۲۵۰۰+	۲۵۰۰+	۱۵	۱۲
	نمایندگی پست	*	*	*	۵۰۰-۲۵۰۰	۵۰۰-۲۵۰۰	۱۵	۱۲
	دفتر پست و مخابرات	*	*	*	۱۰۰۰-۵۰۰۰	۱۰۰۰-۵۰۰۰	۲۰	۱۵
	دفتر مستقل پستی	*	*	*	-	-	۲۰	۱۵
	دفتر مخابراتی	*	*	*	-	-	-	-
	مرکز تلفن	*	*	*	-	-	-	-

منبع: مصوبات شورای عالی معماری و شهرسازی ایران ۱۳۷۹-۱۳۷۰، ۱۳۸۳

۲-۶- موقعیت و خصوصیات مناطق و آثار باستانی

به طور کلی ناحیه جنوبی دریای مازندران از گذشته بسیار دور از اهمیت سیاسی، تاریخی و نظامی فوق العاده‌ای برخوردار بوده است.

بررسی و کاوش‌هایی که در سواحل دریای خزر در مکان‌هایی مانند غار هوتو و غار کمر بند (در نزدیکی بهشهر) انجام گرفته است؛ قدمت این ناحیه را به دوره غارنشینی بشر رسانده است. تحقیقات دیگر مؤید آن است که در ادوار باستانی، این منطقه یکی از حوزه‌های مهم تمدن قبل و بعد از تاریخ ایران بوده است.

تحقیقات به عمل آمده از متون تاریخی نشان می‌دهد که در اواسط قرن سوم هجری قمری دین اسلام در شکل علویان در این ناحیه نفوذ یافته است.

^۱ مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ۱۳۷۹-۱۳۷۰، ۱۳۸۳، تنظیم پویان شهبان، شرکت طرح و نشر پیام سیما

در کتاب دایره‌المعارف سرزمین و مردم ایران تألیف عبدالحسین سعیدیان آمده است: «بهشهر از جمله شهرهای قدیمی و تاریخی ایران محسوب می‌شود. طبق تحقیقات و حفاری‌هایی که به عمل آمده، آثار باستانی گوناگونی کشف گردیده، در قدیم جزو استان کبودجامه بود. این استان از بهشهر تا مینودشت گرگان ادامه داشت ... ، بهشهر همواره زادگاه اسپهبدان به نام رستم کبودجامه و سایر میهن‌پرستان بود که مرکز فرماندهی آنان قریه ریحان‌آباد و قلعه پایان قرار داشته و هنوز هم آثاری که دلالت بر صحت موضوع دارد، در نقاط مذکور به چشم می‌خورد. بنا به اقوال مورخان، نام نخستین بهشهر، خرگواران بود که در زمان اسپهبدان کبودجامه به پنج‌هزار تبدیل و در اوایل صفویه به آسیاب‌سر و در زمان شاه‌عباس اول اشرف و در سال ۱۳۱۵ یا ۱۳۱۶ ه. ش. بهشهر نامیده شد.

بهشهر مدت‌ها مورد هجوم اقوام مهاجم ازبک و سگسار بود، روسیه تزاری نیز در برپا داشتن آشوب در این ناحیه اقداماتی به عمل می‌آورد. سلاطین صفوی مخصوصاً شاه‌عباس کبیر که علاقمند به امنیت کشور بودند، توجه خاصی به بهشهر داشتند و مادر شاه‌عباس نیز از مردم بهشهر بود (خیرالنساء مرعشی)، کاخ‌های مجللی از جمله کاخ صفی‌آباد و تأسیسات نظامی در زمان صفویه در این شهر ساخته شد».

«پس از برچیده شدن بساط حکومت ملوک‌الطوایفی در طبرستان و استقرار امنیت در این منطقه به وسیله شاه‌عباس صفوی، در سال ۱۰۲۱ هجری قمری، شهر اشرف به دستور او در جنوب خلیج استرآباد بنا نهاده شد. در سال ۱۰۲۳ ه. ق، پانزده هزار خانوار از شیروانیان، ارامنه و گرجی از قفقاز به اشرف کوچانیده شدند که اغلب اسلام پذیرفتند. در جلد دوم تاریخ عالم آرای عباسی تألیف اسکندربیک ترکمان منشی شاه عباس چنین آمده است: در قصبه شریفه اشرف از قصبات مازندران که به ولایت پنج هزار موسوم و بدارالمؤمنین استرآباد اقرب، و فی‌الحقیقه نزهت و خرمی اشرف امکنه آن ولایت است، عمارات عالی طرح انداختند».

۷-۲- خصوصیات تاریخی، فرهنگی و اجتماعی

خصوصیاتی که در میان نسل‌ها در طی زمان انتقال می‌یابد را می‌توان به‌عنوان خصوصیات فرهنگی یک جامعه نامید که عمده این خصوصیات عبارتند از: قومیت، نژاد، زبان، آداب و رسوم، عادات و سنن که در ذیل مهمترین ویژگی‌های فرهنگی مردم منطقه مازندران را مورد مطالعه قرار می‌دهیم.

الف - اقوام، ایلات و عشایر مازندران

به‌طور کلی اقوام ساکن در مازندران دودسته‌اند: دسته اول اقوامی که از قدیم‌الایام در منطقه ساکن بوده‌اند و دسته دیگر اقوام و طوایف مهاجری که در قرون اخیر به مازندران مهاجرت کرده‌اند.

اقوامی که از قدیم‌الایام در منطقه ساکن بوده‌اند علاوه بر سکنه بومی ایالت و ایلات قبیله‌های بسیاری هم در سراسر مازندران پراکنده‌اند، از قبیل خواجه‌وندها، عبدالملکی‌ها، لک‌ها، گرایلی‌ها، اسانلوه‌ها، بلوچ‌ها، افغان‌ها و کردها که در ادوار مختلف به‌وسیله پادشاهان ایران به مازندران کوچانده شده‌اند.

ب - زبان

درباره زبان خاص مردم مازندران که از قرن‌ها قبل بدان تکلم می‌کرده‌اند اطلاعات تاریخی اندکی در دسترس است. زبان طبری که در قسمت‌هایی از سرزمین طبرستان بدان تکلم می‌شده، از جمله زبان‌های ایرانی بعد از ظهور اسلام است که تا اوایل قرن پنجم هجری زبان رسمی منطقه بوده است.

در حال حاضر زبان رسمی فارسی در شهرهای مازندران رایج است ولی در روستاها بیشتر با لهجه مازندرانی صحبت می‌شود.

ج - دین

آئین مهرپرستی که از مذاهب قدیمی اقوام بومی آسیا است در ادوار باستانی در میان ساکنین بومی مازندران رایج بوده‌است، به‌طوری‌که از آثار و منابع تاریخی برمی‌آید، ساکنان اولیه مازندران در ادوار تاریخ باستان، مذهبی غیر از دیانت زرتشت داشته‌اند، اما هنگامی که اعراب در زمان ساسانیان ایران را تسخیر کردند مردم مازندران به دین زرتشت معتقد بودند و این ناحیه آخرین قسمت از سرزمین ایران بود که به کیش مسلمانی درآمد. در سال ۱۳۹۰ از کل جمعیت استان مازندران ۹۹/۵ درصد مسلمان، ۰/۰۱ درصد زرتشتی، ۰/۰۸ درصد مسیحی و ۰/۴ درصد پیروان سایر ادیان بوده‌اند. براساس آخرین آمار سرشماری کشور در آبان ۱۳۹۵، تابعیت ایرانی بیشترین درصد را در بین تابعیت‌های دیگر با ۹۹/۸۰ درصد دارد سپس تابعیت افغان‌ها که درصدی کمتر از یک را در بین جمعیت استان مازندران شامل می‌شود.

جدول ۷-۲- توزیع نسبی جمعیت استان مازندران برحسب دین به تفکیک ساکن و غیرساکن-درصد

استان	دین	
	تعداد	سهم (درصد)
جمع	۳۰۷۳۹۴۳	۱۰۰
مسلمان	۳۰۵۸۷۵۱	۹۹/۵۰
زرتشتی	۳۲۵	۰/۰۱
مسیحی	۲۳۱۶	۰/۰۸
کلیمی	۲۰	۰
سایر و اظهار نشده	۴۲۵۳۱	۰/۴۱

مأخذ: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن، سال ۹۵-۱۳۹۰

جدول ۸-۲- توزیع نسبی جمعیت استان مازندران برحسب جنس و تابعیت-درصد

دین	آبان ۱۳۹۰	آبان ۱۳۹۵
جمع	۱۰۰	۱۰۰
ایران	۹۹/۵۱	۹۹/۸۰
افغانستان	۰/۳۳	۰/۰۸
عراق	۰/۰۱	۰
پاکستان	۰	۰
ترکیه	۰	۰
سایر کشورها (ترکمنستان، ارمنستان و غیره)	۰/۰۱	۰
اظهار نشده	۰/۱۴	۰/۱۱

مأخذ: سالنامه آماری استان مازندران، سال ۱۳۹۸

۸-۲- مشخصات جمعیتی (میزان و نحوه توزیع جمعیت، تفکیک جمعیت شهری و روستایی، میزان رشد و وضع کلی مهاجرت) با استفاده از آمار رسمی و اطلاعات موجود

۸-۲-۱- جمعیت و نرخ رشد

جمعیت سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر از ۱۶۲۰۳ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۱۶۳۲۸ نفر در سال ۱۳۸۵، حدود ۱۴۶۱۰ نفر در سال ۱۳۹۰ و به ۱۶۳۳۳ نفر در سال ۱۳۹۵ رسیده است.

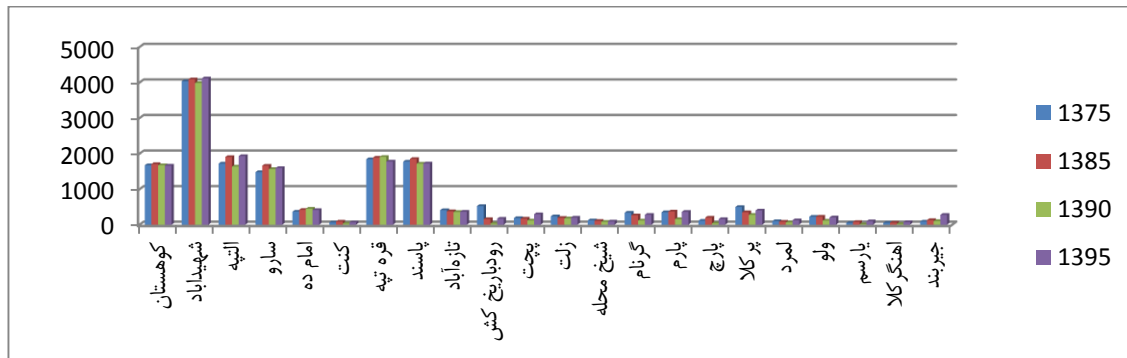
بیشترین جمعیت سکونتگاه های روستایی این محدوده در سال ۱۳۷۵ متعلق به روستای شهیدآباد با ۴۰۳۲ نفر و کمترین آن مربوط به روستای شهیدآباد و آهنگرکلا با ۵۰۴۷ نفر می باشد. این ارقام در سال ۱۳۸۵ به ترتیب با ۴۰۸۶ نفر و ۵۴ نفر متعلق به همان روستاها است. در سال ۱۳۹۰، روستای یارسم با ۱۱ نفر جمعیت کمترین میزان جمعیت را در بین روستاهای حوزه نفوذ بهشهر به خود تخصیص می دهد و در سال ۱۳۹۵، روستای شهیدآباد با ۴۱۱۳ نفر جمعیت بیشترین جمعیت را در بین روستاها و روستای کنت با ۶۲ نفر جمعیت کمترین میزان جمعیت را داراست. نرخ رشد سکونتگاه های روستایی محدوده مذکور طی سال های ۹۵-۱۳۷۵ حدود ۰,۰۴ درصد می باشد که بیشترین میزان این شاخص برای روستای جیربند در دهستان عیسیا، بخش یانه سر با ۵,۹۷ درصد می باشد.

جدول ۹-۲- جمعیت و نرخ رشد حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر طی سال های ۹۵-۱۳۷۵

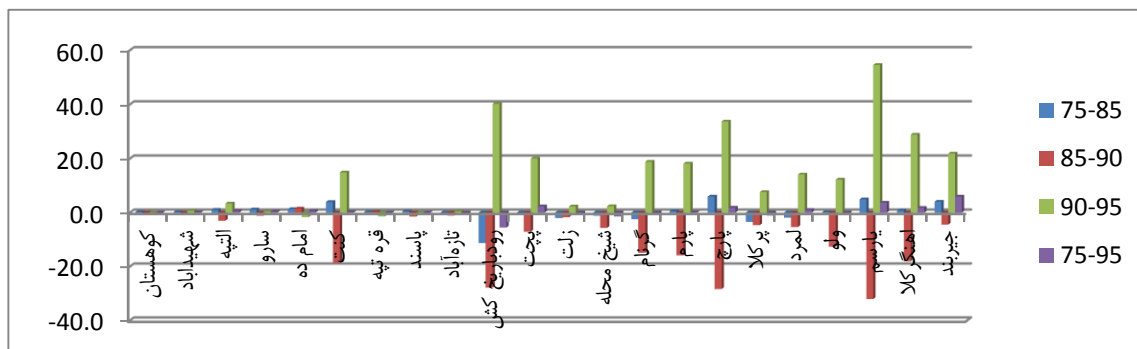
بخش	دهستان	آبادی	جمعیت				نرخ رشد			
			۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۸۵-۷۵	۹۰-۸۵	۹۵-۹۰	۹۵-۷۵
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۱۶۷۰	۱۷۰۳	۱۶۷۲	۱۶۵۹	۰,۲	-۰,۳۷	-۰,۱۶	-۰,۰۳
		شهیدآباد	۴۰۳۲	۴۰۸۶	۳۹۸۳	۴۱۱۳	۰,۱۳	-۰,۵۱	۰,۶۴	۰,۱۰
		التپه	۱۷۱۷	۱۹۰۳	۱۶۳۴	۱۹۳۰	۱,۰۳	-۳	۳,۳۹	۰,۵۹
		سارو	۱۴۷۶	۱۶۵۸	۱۵۶۴	۱۵۹۳	۱,۱۷	-۱,۱۶	۰,۳۷	۰,۲۸
		امام ده	۳۶۵	۴۱۶	۴۴۸	۴۱۲	۱,۳۲	۱,۴۹	-۱,۶۶	۰,۶۱
		کنت	۵۹	۸۷	۳۱	۶۲	۳,۹۶	-۱۸,۶۵	۱۴,۸۷	۰,۲۵
پنج هزاره	میانکاله	قره تپه	۱۸۴۲	۱۸۸۴	۱۹۰۶	۱۷۷۵	۰,۲۳	۰,۲۳	-۱,۴۱	-۰,۱۹
	پنج هزاره	پاسند	۱۷۷۴	۱۸۴۷	۱۷۱۶	۱۷۲۱	۰,۴	-۱,۴۶	۰,۰۶	-۰,۱۵
		تازه آباد	۴۰۸	۳۷۶	۳۵۶	۳۶۳	-۰,۸۱	-۱,۰۹	۰,۳۹	-۰,۵۸
		رودبارخ کش	۵۲۳	۱۵۸	۳۱	۱۶۸	-۱۱,۲۸	-۲۷,۸	۴۰,۲۱	-۵,۵۲
یانه سر	عیسیا	پچت	۱۸۴	۱۶۹	۱۱۷	۲۹۱	-۰,۸۵	-۷,۰۹	۱۹,۹۹	۲,۲۲
		زلت	۲۳۵	۱۹۲	۱۷۶	۱۹۷	-۲	-۱,۷۳	۲,۲۸	-۰,۸۸
		شیخ محله	۱۲۰	۱۰۷	۸۰	۹۰	-۱,۱۴	-۵,۶۵	۲,۳۸	-۱,۴۳
		گرنام	۳۳۶	۲۶۲	۱۱۷	۲۷۷	-۲,۴۶	-۱۴,۸۹	۱۸,۸۱	-۰,۹۶
		پارم	۳۵۰	۳۶۹	۱۵۶	۳۵۹	۰,۵۳	-۱۵,۸۲	۱۸,۱۴	۰,۱۳
		پارچ	۱۱۰	۱۹۶	۳۷	۱۵۸	۵,۹۵	-۲۸,۳۵	۳۳,۶۹	۱,۸۳

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت				نرخ رشد			
			۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۵	۸۵-۷۵	۹۰-۸۵	۹۵-۹۰	۹۵-۷۵
		پرکلا	۴۹۷	۳۵۰	۲۷۶	۳۹۸	-۳,۴۵	-۴,۶۴	۷,۶	-۱,۱
		لمرد	۱۰۰	۸۳	۶۳	۱۲۲	-۱,۸۵	-۵,۳۶	۱۴,۱۳	۱
		ولو	۲۲۲	۲۲۴	۱۱۴	۲۰۳	۰,۰۹	-۱۲,۶۴	۱۲,۲۳	-۰,۴۵
		یارسم	۴۷	۷۶	۱۱	۹۷	۴,۹۲	-۳۲,۰۶	۵۴,۵۵	۳,۶۹
		اهنگرکلا	۵۰	۵۴	۲۰	۷۱	۰,۷۷	-۱۸,۰۲	۲۸,۸۴	۱,۷۷
		جیریند	۸۶	۱۲۸	۱۰۲	۲۷۴	۴,۰۶	-۴,۴۴	۲۱,۸۵	۵,۹۷
		مجموع	۱۶۲۰۳	۱۶۳۲۸	۱۴۶۱۰	۱۶۳۳۳	۰,۰۸	-۲,۲۰	۲,۲۵	۰,۰۴

منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز ۹۵-۱۳۷۵، تحلیل مهندسین مشاور زیستا

نمودار ۱-۲- جمعیت روستاهای حوزه نفوذ مستقیم به شهر طی سال‌های ۹۵-۱۳۷۵

نمودار ۲-۲- نرخ رشد جمعیتی روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر به شهر طی سال‌های ۹۵-۱۳۷۵

۲-۸-۲- گروه‌های سنی

در سال ۱۳۹۵ از کل جمعیت سکونتگاه‌های روستایی واقع در حوزه نفوذ شهر به شهر ۱۵,۳۸ درصد در گروه سنی ۰-۱۴ سال، ۷۵,۶۳ درصد در گروه سنی ۱۵-۶۴ سال و ۸,۹۹ درصد در گروه سنی ۶۵ سال و بیشتر قرار داشته است. بیشترین درصد گروه سنی ۰-۱۴ سال با ۲۳,۴۴ درصد متعلق به روستای امام ده، و بیشترین نسبت گروه سنی ۱۵-۶۴ سال متعلق به روستای پرم با ۷۹,۴۹ درصد می‌باشد.

جدول ۱۰-۲- وضعیت گروه‌های سنی در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر به شهر ۱۳۹۵-۱۳۷۵

بخش	دهستان	آبادی	۱۳۷۵				۱۳۸۵				۱۳۹۰			
			۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵ سال و بیش تر	کل	۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵ سال و بیش تر	کل	۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵ سال و بیش تر	کل
کوهستان	کوهستان	کوهستان	۶۳۰	۹۴۸	۹۲	۱۶۷۰	۳۹۹	۱۱۹۲	۱۱۲	۱۷۰۳	۳۳۰	۱۲۰۴	۱۳۸	۱۶۷۲
		شهیدآباد	۱۶۳۰	۲۲۱۷	۱۸۵	۴۰۳۲	۸۵۳	۲۹۷۶	۲۵۷	۴۰۸۶	۷۴۲	۲۹۵۹	۲۸۲	۳۹۸۳
		التپه	۶۷۳	۹۶۰	۸۴	۱۷۱۷	۴۳۰	۱۳۸۴	۸۹	۱۹۰۳	۳۴۹	۱۱۷۱	۱۱۴	۱۶۳۴
		سارو	۵۴۶	۸۵۴	۷۶	۱۴۷۶	۳۹۷	۱۱۶۲	۹۹	۱۶۵۸	۳۱۱	۱۱۵۴	۹۹	۱۵۶۴
		امام ده	۱۴۸	۱۹۹	۱۸	۳۶۵	۱۰۰	۲۸۴	۳۲	۴۱۶	۱۰۵	۳۰۸	۳۵	۴۴۸
		کنت	۱۵	۳۳	۱۱	۵۹	۱۵	۶۱	۱۱	۸۷	۰	۲۲	۹	۳۱
پنج هزاره	پنج هزاره	قره تپه	۶۸۳	۱۰۷۸	۸۱	۱۸۴۲	۴۶۶	۱۳۱۰	۱۰۸	۱۸۸۴	۴۲۸	۱۳۵۴	۱۲۴	۱۹۰۶
		پاسند	۶۵۰	۱۰۳۱	۹۳	۱۷۷۴	۴۳۳	۱۲۶۰	۱۵۴	۱۸۴۷	۳۷۶	۱۱۷۵	۱۶۵	۱۷۱۶
		تازه آباد	۱۴۰	۲۳۹	۲۹	۴۰۸	۷۲	۲۷۳	۳۱	۳۷۶	۶۸	۲۵۴	۳۴	۳۵۶
عشرستاق	عشرستاق	رودباریخ کش	۲۰۰	۲۶۹	۵۴	۵۲۳	۳۸	۱۰۷	۱۳	۱۵۸	۱۵	۸۶	۹	۱۱۰
		پچت	۶۸	۱۰۴	۱۲	۱۸۴	۳۱	۱۰۳	۳۵	۱۶۹	۲۴	۶۶	۲۷	۱۱۷
		زلت	۱۱۴	۱۰۹	۱۲	۲۳۵	۴۶	۱۲۷	۱۹	۱۹۲	۳۴	۱۲۵	۱۷	۱۷۶
		شیخ محله	۵۱	۶۰	۹	۱۲۰	۳۲	۶۱	۱۴	۱۰۷	۱۷	۴۶	۱۷	۸۰
		گرنام	۱۳۹	۱۶۹	۲۸	۳۳۶	۳۲	۱۹۶	۳۴	۲۶۲	۱۱	۷۴	۳۲	۱۱۷
		پارم	۱۷۵	۱۵۲	۲۳	۳۵۰	۸۴	۲۵۳	۳۲	۳۶۹	۷	۱۲۴	۲۵	۱۵۶
		پارچ	۲۹	۵۸	۲۳	۱۱۰	۳۰	۱۴۵	۲۱	۱۹۶	۲	۲۲	۱۳	۳۷
		پرکلا	۲۲۲	۲۵۲	۲۳	۴۹۷	۹۱	۲۲۷	۳۲	۳۵۰	۳۵	۱۷۵	۶۶	۲۷۶
		لمرد	۳۵	۵۷	۸	۱۰۰	۱۳	۵۷	۱۳	۸۳	۸	۳۸	۱۷	۶۳
		ولو	۱۰۲	۱۰۹	۱۱	۲۲۲	۵۵	۱۵۵	۱۴	۲۲۴	۱۲	۸۶	۱۶	۱۱۴
		یارسم	۱۳	۲۹	۵	۴۷	۷	۶۰	۹	۷۶	۰	۲	۹	۱۱
		اهنگرکلا	۲۱	۲۰	۹	۵۰	۵	۴۱	۸	۵۴	۰	۱۴	۶	۲۰
		چیربند	۳۲	۴۱	۱۳	۸۶	۲۹	۸۳	۱۶	۱۲۸	۱۹	۵۶	۲۷	۱۰۲
		مجموع	۶۳۱۶	۸۹۸۸	۸۹۹	۱۶۲۰۳	۳۶۵۸	۱۱۵۱۷	۱۱۵۳	۱۶۳۲۸	۲۰۸۹	۹۰۳۰	۱۰۵۵	۱۴۶۸۹

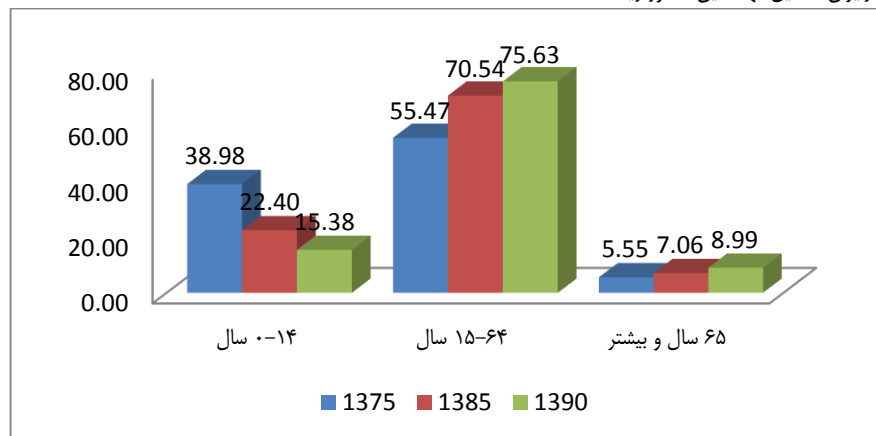
منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز آمارایران، تحلیل مهندسین مشاور زیستا

جدول ۱-۲- سهم گروه‌های سنی در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر ۱۳۷۵-۱۳۹۵- درصد

بخش	دهستان	آبادی	۱۳۷۵				۱۳۸۵				۱۳۹۵			
			۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵ سال و بیش تر	کل	۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵ سال و بیش تر	کل	۱۴-۰	۱۵-۶۴	۶۵ سال و بیش تر	کل
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۳۷,۷۲	۵۶,۷۷	۵,۵۱	۱۰۰	۲۳,۴۳	۶۹,۹۹	۶,۵۸	۱۰۰	۱۹,۷۴	۷۲,۰۱	۸,۲۵	۱۰۰
		شهیدآباد	۴۰,۴۳	۵۴,۹۹	۴,۵۹	۱۰۰	۲۰,۸۸	۷۲,۸۳	۶,۲۹	۱۰۰	۱۸,۶۳	۷۴,۲۹	۷,۰۸	۱۰۰
		التپه	۳۹,۲۰	۵۵,۹۱	۴,۸۹	۱۰۰	۲۲,۶۰	۷۲,۷۳	۴,۶۸	۱۰۰	۲۱,۳۶	۷۱,۶۶	۶,۹۸	۱۰۰
		سارو	۳۶,۹۹	۵۷,۸۶	۵,۱۵	۱۰۰	۲۳,۹۴	۷۰,۰۸	۵,۹۷	۱۰۰	۱۹,۸۸	۷۳,۷۹	۶,۳۳	۱۰۰
		امام ده	۴۰,۵۵	۵۴,۵۲	۴,۹۳	۱۰۰	۲۴,۰۴	۶۸,۲۷	۷,۶۹	۱۰۰	۲۳,۴۴	۶۸,۷۵	۷,۸۱	۱۰۰
		کنت	۲۵,۴۲	۵۵,۹۳	۱۸,۶۴	۱۰۰	۱۷,۲۴	۷۰,۱۱	۱۲,۶۴	۱۰۰	۰,۰۰	۷۰,۹۷	۲۹,۰۳	۱۰۰
پنج هزاره	پنج هزاره	قره تپه	۳۷,۰۸	۵۸,۵۲	۴,۴۰	۱۰۰	۲۴,۷۳	۶۹,۵۳	۵,۷۳	۱۰۰	۲۲,۴۶	۷۱,۰۴	۶,۵۱	۱۰۰
		پاسند	۳۶,۶۴	۵۸,۱۲	۵,۲۴	۱۰۰	۲۳,۴۴	۶۸,۲۲	۸,۳۴	۱۰۰	۲۱,۹۱	۶۸,۴۷	۹,۶۲	۱۰۰
		تازه آباد	۳۴,۳۱	۵۸,۵۸	۷,۱۱	۱۰۰	۱۹,۱۵	۷۲,۶۱	۸,۲۴	۱۰۰	۱۹,۱۰	۷۱,۳۵	۹,۵۵	۱۰۰
		رودباریخ کش	۳۸,۲۴	۵۱,۴۳	۱۰,۳۳	۱۰۰	۲۴,۰۵	۶۷,۷۲	۸,۲۳	۱۰۰	۱۳,۶۴	۷۸,۱۸	۸,۱۸	۱۰۰
پنج هزاره	عشرستاق	پچت	۳۶,۹۶	۵۶,۵۲	۶,۵۲	۱۰۰	۱۸,۱۴	۶۰,۹۵	۲۰,۷۱	۱۰۰	۲۰,۵۱	۵۶,۴۱	۲۳,۰۸	۱۰۰

۱۳۹۵				۱۳۸۵				۱۳۷۵				آبادی	دهستان	بخش
کل	۶۵ سال و بیشتر	-۶۴ ۱۵	۰-۱۴	کل	۶۵ سال و بیشتر	۱۵-۶۴	۰-۱۴	کل	۶۵ سال و بیشتر	-۶۴ ۱۵	۱۴-۰			
۱۰۰	۹,۶۶	۷۱,۰۲	۱۹,۳۲	۱۰۰	۹,۹۰	۶۶,۱۵	۲۳,۹۶	۱۰۰	۵,۱۱	۴۶,۳۸	۴۸,۵۱	زلت		
۱۰۰	۲۱,۲۵	۵۷,۵۰	۲۱,۲۵	۱۰۰	۱۳,۰۸	۵۷,۰۱	۲۹,۹۱	۱۰۰	۷,۵۰	۵۰,۰۰	۴۲,۵۰	شیخ محله		
۱۰۰	۲۷,۳۵	۶۳,۲۵	۹,۴۰	۱۰۰	۱۲,۹۸	۷۴,۸۱	۱۲,۲۱	۱۰۰	۸,۳۳	۵۰,۳۰	۴۱,۳۷	گرانام		
۱۰۰	۱۶,۰۳	۷۹,۴۹	۴,۴۹	۱۰۰	۸,۶۷	۶۸,۵۶	۲۲,۷۶	۱۰۰	۶,۵۷	۴۳,۴۳	۵۰,۰۰	پارم		
۱۰۰	۳۵,۱۴	۵۹,۴۶	۵,۴۱	۱۰۰	۱۰,۷۱	۷۳,۹۸	۱۵,۳۱	۱۰۰	۲۰,۹۱	۵۲,۷۳	۲۶,۳۶	پارچ		
۱۰۰	۲۳,۹۱	۶۳,۴۱	۱۲,۶۸	۱۰۰	۹,۱۴	۶۴,۸۶	۲۶,۰۰	۱۰۰	۴,۶۳	۵۰,۷۰	۴۴,۶۷	پرکلا		
۱۰۰	۲۶,۹۸	۶۰,۳۲	۱۲,۷۰	۱۰۰	۱۵,۶۶	۶۸,۶۷	۱۵,۶۶	۱۰۰	۸,۰۰	۵۷,۰۰	۳۵,۰۰	لمرد		
۱۰۰	۱۴,۰۴	۷۵,۴۴	۱۰,۵۳	۱۰۰	۶,۲۵	۶۹,۲۰	۲۴,۵۵	۱۰۰	۴,۹۵	۴۹,۱۰	۴۵,۹۵	ولو		
۱۰۰	۸۱,۸۲	۱۸,۱۸	۰,۰۰	۱۰۰	۱۱,۸۴	۷۸,۹۵	۹,۲۱	۱۰۰	۱۰,۶۴	۶۱,۷۰	۲۷,۶۶	یارسم		
۱۰۰	۳۰,۰۰	۷۰,۰۰	۰,۰۰	۱۰۰	۱۴,۸۱	۷۵,۹۳	۹,۲۶	۱۰۰	۱۸,۰۰	۴۰,۰۰	۴۲,۰۰	اهنگرکلا		
۱۰۰	۲۶,۴۷	۵۴,۹۰	۱۸,۶۳	۱۰۰	۱۲,۵۰	۶۴,۸۴	۲۲,۶۶	۱۰۰	۱۵,۱۲	۴۷,۶۷	۳۷,۲۱	جیربند		
۰-۱۰	۸,۹۹	۱۰۰	۱۵,۳۸	۱۰۰	۷,۰۶	۷۰,۵۴	۲۲,۴۰	۱۰۰	۵,۵۵	۵۵,۴۷	۳۸,۹۸	مجموع		

منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز آمار ایران، تحلیل مهندسين مشاور زیستا

نمودار ۳-۲- سهم گروه‌های عمده سنی روستاهای حوزه نفوذ شهر بهشهر در سال‌های ۱۳۷۵-۱۳۹۵

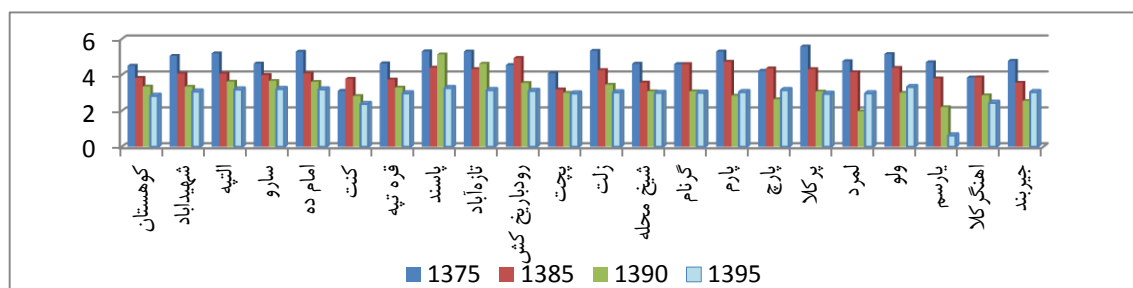
۳-۸-۲- بررسی بعد خانوار و رشد جمعیتی آبادی‌های حوزه نفوذ

تعداد خانوارهای سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر از ۳۳۰۱ خانوار در سال ۱۳۷۵ به ۴۰۲۹ خانوار در سال ۱۳۸۵، ۴۱۶۳ خانوار در سال ۱۳۹۰ و به ۵۴۲۹ خانوار در سال ۱۳۹۵ رسیده است. همچنین در طی این ۴ سرشماری، بعد خانوار از ۴,۹۱ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۴,۰۵ نفر در سال ۱۳۸۵ و ۳,۵۳ نفر در سال ۱۳۹۰ و در نهایت به ۳,۰۱ نفر در سال ۱۳۹۵ رسیده است که این رقم نشان از کاهش بعد خانوار طی این سال‌ها دارد.

جدول ۱۲-۲- وضعیت خانوار و بعد خانوار در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر ۹۵-۱۳۷۵

بخش	دهستان	آبادی	۱۳۷۵			۱۳۸۵			۱۳۹۰			۱۳۹۵		
			جمعیت	خانوار	بعد خانوار	جمعیت	خانوار	بعد خانوار	جمعیت	خانوار	بعد خانوار	جمعیت	خانوار	بعد خانوار
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۱۶۷۰	۳۷۰	۴،۵۱	۱۷۰۳	۴۴۵	۳،۸۳	۱۶۷۲	۴۹۹	۳،۳۵	۱۶۵۹	۵۸۵	۲،۸۴
		شهیداباد	۴۰۳۲	۷۹۷	۵،۰۶	۴۰۸۶	۱۰۰۳	۴،۰۷	۳۹۸۳	۱۱۹۴	۳،۳۴	۴۱۱۳	۱۳۳۶	۳،۰۸
		آلتپه	۱۷۱۷	۳۳۰	۵،۲	۱۹۰۳	۴۶۷	۴،۰۷	۱۶۳۴	۴۵۲	۳،۶۲	۱۹۳۰	۶۰۵	۳،۱۹
		سارو	۱۴۷۶	۳۱۹	۴،۶۳	۱۶۵۸	۴۱۶	۳،۹۹	۱۵۶۴	۴۲۷	۳،۶۶	۱۵۹۳	۴۹۵	۳،۲۲
		امام ده	۳۶۵	۶۹	۵،۲۹	۴۱۶	۱۰۲	۴،۰۸	۴۴۸	۱۲۴	۳،۶۱	۴۱۲	۱۲۹	۳،۱۹
		کنت	۵۹	۱۹	۳،۱۱	۸۷	۲۳	۳،۷۸	۳۱	۱۱	۲،۸۲	۶۲	۲۶	۲،۳۸
	میانکاله	قره تپه	۱۸۴۲	۳۹۷	۴،۶۴	۱۸۸۴	۵۰۴	۳،۷۴	۱۹۰۶	۵۷۹	۳،۲۹	۱۷۷۵	۵۹۶	۲،۹۸
	پنج هزاره	پاسند	۱۷۷۴	۳۳۴	۵،۳۱	۱۸۴۷	۴۲۰	۴،۴	۱۷۱۶	۳۳۴	۵،۱۴	۱۷۲۱	۵۲۶	۳،۲۷
		تازه آباد	۴۰۸	۷۷	۵،۳	۳۷۶	۸۷	۴،۳۲	۳۵۶	۷۷	۴،۶۲	۳۶۳	۱۱۵	۳،۱۶
		رودبارخ کش	۵۲۳	۱۱۵	۴،۵۵	۱۵۸	۳۲	۴،۹۴	۱۱۰	۳۱	۳،۵۵	۱۶۸	۵۴	۳،۱۱
یانه سر	عشرستاق	پچت	۱۸۴	۴۵	۴،۰۹	۱۶۹	۵۳	۳،۱۹	۱۱۷	۳۹	۳	۲۹۱	۹۸	۲،۹۷
		زلت	۲۳۵	۴۴	۵،۳۴	۱۹۲	۴۵	۴،۲۷	۱۷۶	۵۱	۳،۴۵	۱۹۷	۶۵	۳،۰۳
		شیخ محله	۱۲۰	۲۶	۴،۶۲	۱۰۷	۳۰	۳،۵۷	۸۰	۲۶	۳،۰۸	۹۰	۳۰	۳
		گرانام	۳۳۶	۷۳	۴،۶	۲۶۲	۵۷	۴،۶	۱۱۷	۳۸	۳،۰۸	۲۷۷	۹۲	۳،۰۱
		پارم	۳۵۰	۶۶	۵،۳	۳۶۹	۷۸	۴،۷۳	۱۵۶	۵۵	۲،۸۴	۳۵۹	۱۱۸	۳،۰۴
		پارچ	۱۱۰	۲۶	۴،۲۳	۱۹۶	۴۵	۴،۳۶	۳۷	۱۴	۲،۶۴	۱۵۸	۵۰	۳،۱۶
		پرکلا	۴۹۷	۸۹	۵،۵۸	۳۵۰	۸۱	۴،۳۲	۲۷۶	۹۰	۳،۰۷	۳۹۸	۱۳۵	۲،۹۵
		لمرد	۱۰۰	۲۱	۴،۷۶	۸۳	۲۰	۴،۱۵	۶۳	۳۲	۱،۹۷	۱۲۲	۴۱	۲،۹۸
		ولو	۲۲۲	۴۳	۵،۱۶	۲۲۴	۵۱	۴،۳۹	۱۱۴	۳۸	۳	۲۰۳	۶۱	۳،۳۳
		یارسم	۴۷	۱۰	۴،۷	۷۶	۲۰	۳،۸	۱۱	۵	۲،۲	۹۷	۱۵۳	۰،۶۳
		اهنگرکلا	۵۰	۱۳	۳،۸۵	۵۴	۱۴	۳،۸۶	۲۰	۷	۲،۸۶	۷۱	۲۹	۲،۴۵
		جیربند	۸۶	۱۸	۴،۷۸	۱۲۸	۳۶	۳،۵۶	۱۰۲	۴۰	۲،۵۵	۲۷۴	۹۰	۳،۰۴
		مجموع	۱۶۲۰۳	۳۳۰۱	۴،۹۱	۱۶۳۲۸	۴۰۲۹	۴،۰۵	۱۴۶۸۹	۴۱۶۳	۳،۵۳	۱۶۳۳۳	۵۴۲۹	۳،۰۱

منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز آمار ایران، تحلیل مهندسين مشاور زیستا

نمودار ۲-۴- بعد خانوار روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر طی سال‌های ۹۵-۱۳۷۵

۹-۲- ویژگی‌های اقتصادی (میزان تولید و وضع اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی، استعدادها و امکانات بالقوه، قطب‌های جاذب اقتصادی و موانع موجود در راه توسعه اقتصادی)

بین شهر یا نقطه مرکزی با نقاط پیرامون آن یک یا چند پیوند خدماتی- اقتصادی وجود دارد که در این میان، عملکردهای اصلی اقتصادی مرکز در تمامی دست کم یک بخش از بخش‌های سه‌گانه اقتصادی شامل کشاورزی، صنعت و خدمات نسبت به نقاط پیرامونی حائز اهمیت بیشتری است. معمولاً در مرکز، بخش خدمات به واسطه استقرار خدمات مختلف مورد استفاده جمعیت مرکز و نقاط تحت پوشش و نیز بخش صنعت به علت استقرار و تجمع واحدهای کارگاهی- صنعتی سطح برتر و واجد صرفه‌جویی‌های ناشی از مقیاس، قوی‌تر از نقاط پیرامون است. این در حالی است که رونق بخش کشاورزی در نقاط پیرامون باعث ایجاد و تقویت جریان انتقال مازاد تولید کشاورزی از آنها به مرکز می‌شود.

۹-۲-۱- وضعیت جمعیت ۱۰ سال و بیشتر در حوزه نفوذ

از کل جمعیت واقع در حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر در سال ۱۳۹۵ حدود ۱۲۷۸۷ نفر جزء جمعیت ۱۰ سال و بیشتر می‌باشند که از این تعداد ۵۱۳۷ نفر جزء جمعیت فعال و ۷۶۵۰ نفر جزء جمعیت غیر فعال می‌باشند.

بیشترین جمعیت ۱۰ سال و بیشتر سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ مستقیم شهر بهشهر با ۳۴۸۴ نفر متعلق به روستای شهیدآباد و کمترین آن با ۱۱ نفر متعلق به روستای یارسم می‌باشد.

همانطور که پیشتر اشاره شد در حوزه مطالعات اقتصادی نیز آخرین شناسنامه آبادی‌ها مربوط به سال ۱۳۹۵ می‌باشد بنابراین در این قسمت از گزارش به آمار این سال استناد می‌گردد.

جدول ۱۳-۲ وضع جمعیت ۱۰ سال و بیشتر بر حسب فعالیت سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- ۱۳۹۵

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت فعال	جمعیت غیر فعال
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۱۴۵۶	۵۶۷	۸۸۹
		شهیدآباد	۳۴۸۴	۱۳۱۴	۲۱۷۰
		التپه	۱۴۰۴	۵۰۹	۸۹۵
		سارو	۱۳۶۸	۵۱۲	۸۵۶
		امام ده	۳۷۶	۱۳۹	۲۳۷
		کنت	۳۱	۱۷	۱۴
	میانکاله	قره تپه	۱۶۲۲	۷۰۳	۹۱۹
پنج‌هزاره	پنج‌هزاره	پاسند	۱۴۶۳	۵۷۰	۸۹۳
		تازه‌آباد	۳۳۷	۱۴۶	۱۹۱
		رودباریخ کش	۹۹	۶۱	۳۸
یانه‌سر	عشرستاق	پچت	۱۰۰	۶۱	۳۹
		زلت	۱۵۴	۱۲۲	۳۲
		شیخ محله	۷۵	۶۰	۱۵
		گرانام	۱۰۷	۴۴	۶۳

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت فعال	جمعیت غیرفعال
		پارم	۱۴۹	۸۰	۶۹
		پارچ	۳۵	۱۳	۲۲
		پرکلا	۲۵۱	۱۰۱	۱۵۰
		لمرد	۵۶	۲۷	۲۹
		ولو	۱۰۶	۳۹	۶۷
		یارسم	۱۱	۴	۷
		اهنگرکلا	۲۰	۹	۱۱
		جیربند	۸۳	۳۹	۴۴
		مجموع		۱۲۷۸۷	۵۱۳۷

منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز آمارایران، تحلیل مهندسین مشاور زیستا

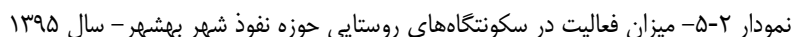
۲-۹-۲- میزان فعالیت

از کل جمعیت ۱۰ سال و بیشتر سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر در سال ۱۳۹۵ حدود ۵۱۳۷ نفر جزء جمعیت فعال می‌باشند. میزان فعالیت سکونتگاه های روستایی محدوده مذکور در سال ۱۳۹۵ حدود ۴۰,۱۷ درصد می باشد که بیشترین آن متعلق به روستای شیخ محله با ۸۰,۰۰ درصد و کمترین مقدار آن با ۳۶,۲۵ درصد متعلق به روستای التپه می‌باشد.

جدول ۲-۱۴- میزان عمومی فعالیت، نرخ مشارکت و میزان جمعیت در سن کار در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- ۱۳۹۵

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	جمعیت فعال	نرخ مشارکت اقتصادی
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۱۴۵۶	۵۶۷	۳۸,۹۴
		شهیدآباد	۳۴۸۴	۱۳۱۴	۳۷,۷۲
		التپه	۱۴۰۴	۵۰۹	۳۶,۲۵
		سارو	۱۳۶۸	۵۱۲	۳۷,۴۳
		امام ده	۳۷۶	۱۳۹	۳۶,۹۷
		کنت	۳۱	۱۷	۵۴,۸۴
	میانکاله	قره تپه	۱۶۲۲	۷۰۳	۴۳,۳۴
	پنج‌هزاره	پاسند	۱۴۶۳	۵۷۰	۳۸,۹۶
		تازه‌آباد	۳۳۷	۱۴۶	۴۳,۳۲
		رودباریخ کش	۹۹	۶۱	۶۱,۶۲
یانه‌سر	عشرستاق	پچت	۱۰۰	۶۱	۶۱,۰۰
		زلت	۱۵۴	۱۲۲	۷۹,۲۲
		شیخ محله	۷۵	۶۰	۸۰,۰۰
		گرنام	۱۰۷	۴۴	۴۱,۱۲
		پارم	۱۴۹	۸۰	۵۳,۶۹
		پارچ	۳۵	۱۳	۳۷,۱۴
		پرکلا	۲۵۱	۱۰۱	۴۰,۲۴

منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز آمار ایران، تحلیل، مهندسين، مشاور، زیستا

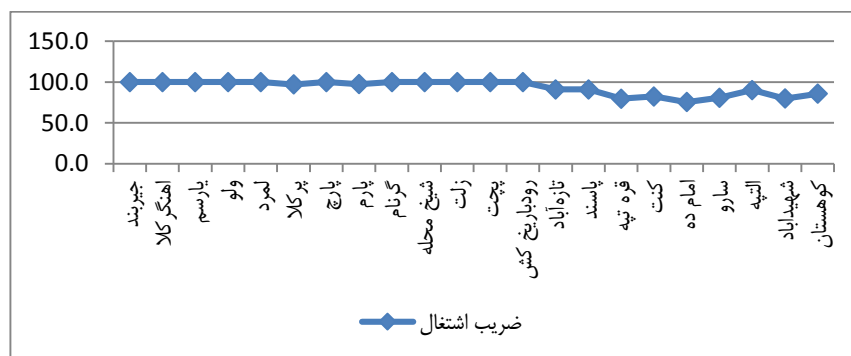
از کل جمعیت فعال سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر در سال ۱۳۹۵ حدود ۴۳۹۵ نفر شاغل می‌باشد که بدین ترتیب ضریب اشتغال در محدوده مذکور ۸۵٫۵۶ درصد می‌باشد. کمترین مقدار این شاخص با ۷۵٫۵۴ درصد متعلق به روستای امام‌ده می‌باشد.

جدول ۲-۱۵- ضریب اشتغال در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵

زستا Zista Consulting Arch & Town Planners
مهندسين مشاور معماري و شهر سازي

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت فعال	جمعیت شاغل	ضریب اشتغال
یانه سر		تازه آباد	۱۴۶	۱۳۳	۹۱,۱۰
		رودباریخ کش	۶۱	۶۱	۱۰۰
	عشرستاق	پچت	۶۱	۶۱	۱۰۰
		زلت	۱۲۲	۱۲۲	۱۰۰
		شیخ محله	۶۰	۶۰	۱۰۰
		گرنام	۴۴	۴۴	۱۰۰
		پارم	۸۰	۷۸	۹۷,۵۰
		پارچ	۱۳	۱۳	۱۰۰
		پرکلا	۱۰۱	۹۸	۹۷,۰۳
		لمرد	۲۷	۲۷	۱۰۰
		ولو	۳۹	۳۹	۱۰۰
		یارسم	۴	۴	۱۰۰
		اهنگرکلا	۹	۹	۱۰۰
		جیربند	۳۹	۳۹	۱۰۰
		مجموع	۵۱۳۷	۴۳۹۵	۸۵,۵۶

منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز آمار ایران، تحلیل مهندسين مشاور زیستا

نمودار ۲-۶- ضریب اشتغال در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر - سال ۱۳۹۵

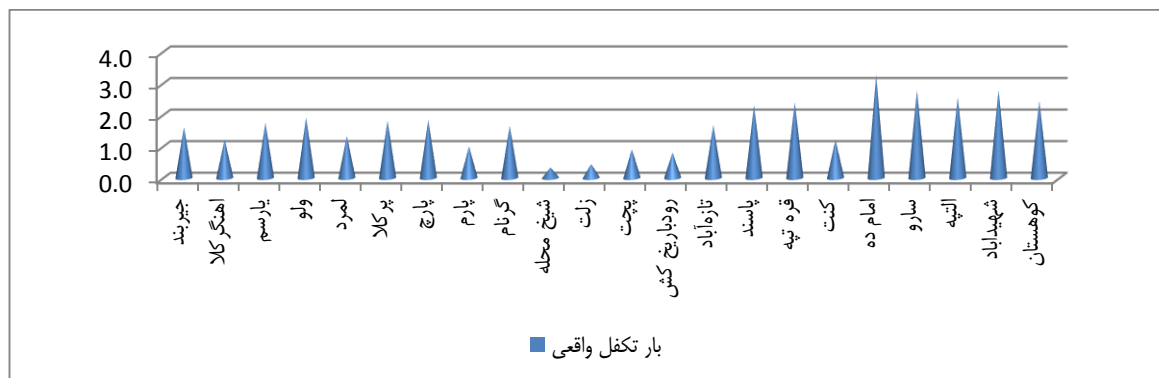
۴-۹-۲ بار تکفل خالص

در سال ۱۳۹۵ بار تکفل واقعی در سکونتگاه‌های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر حدود ۲,۳۴ می‌باشد که بیشترین مقدار آن با ۳,۲۷ نفر متعلق به روستای امام‌ده و کمترین آن با ۰,۳۳ نفر متعلق به روستای شیخ‌محله می‌باشد.

جدول ۱۶-۲- وضعیت بار تکفل واقعی در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵

بخش	دهستان	آبادی	جمعیت	جمعیت شاغل	بار تکفل واقعی
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۱۶۷۲	۴۸۶	۲,۴۴
		شهیدآباد	۳۹۸۳	۱۰۵۰	۲,۷۹
		التپه	۱۶۳۴	۴۵۹	۲,۵۶
		سارو	۱۵۶۴	۴۱۴	۲,۷۸
		امام ده	۴۴۸	۱۰۵	۳,۲۷
		کنت	۳۱	۱۴	۱,۲۱
	میانکاله	قره تپه	۱۹۰۶	۵۶۰	۲,۴۰
	پنج هزاره	پاسند	۱۷۱۶	۵۱۹	۲,۳۱
		تازه آباد	۳۵۶	۱۳۳	۱,۶۸
		رودباریخ کش	۱۱۰	۶۱	۰,۸۰
یانه سر	عشرستاق	پچت	۱۱۷	۶۱	۰,۹۲
		زلت	۱۷۶	۱۲۲	۰,۴۴
		شیخ محله	۸۰	۶۰	۰,۳۳
		گرنام	۱۱۷	۴۴	۱,۶۶
		پارم	۱۵۶	۷۸	۱,۰۰
		پارچ	۳۷	۱۳	۱,۸۵
		پرکلا	۲۷۶	۹۸	۱,۸۲
		لمرد	۶۳	۲۷	۱,۳۳
		ولو	۱۱۴	۳۹	۱,۹۲
		یارسم	۱۱	۴	۱,۷۵
		اهنگرکلا	۲۰	۹	۱,۲۲
		جیربند	۱۰۲	۳۹	۱,۶۲
		مجموع	۱۴۶۸۹	۴۳۹۵	۲,۳۴

منبع: فرهنگ آبادی ها، مرکز آمار ایران، تحلیل مهندسين مشاور زیستا

نمودار ۷-۲- بار تکفل واقعی در سکونتگاه های روستایی حوزه نفوذ شهر بهشهر- سال ۱۳۹۵

۲-۹-۵- شاغلان در گروه‌های عمده فعالیت

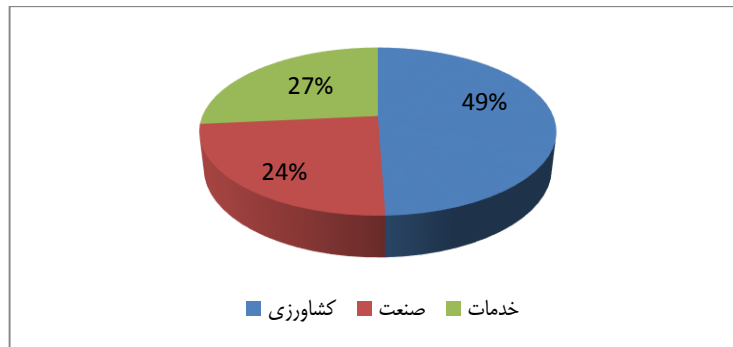
بررسی‌های مشاور در سال ۱۳۹۵، نشان می‌دهد از مجموع شاغلان حوزه نفوذ شهر (۲۱۷۱ نفر) حدود ۴۹,۴۴ درصد در بخش کشاورزی، ۲۴,۰۳ درصد در بخش صنایع و معادن و ۲۶,۵۳ درصد در بخش خدمات مشغول به فعالیت بوده‌اند.

بررسی روستاهای حوزه نفوذ نشان می‌دهد که بیشترین سهم بخش کشاورزی مربوط به روستاهای شیخ‌محله و گرنام می‌باشد که کل نیروی انسانی آن‌ها در بخش کشاورزی فعالیت دارند؛ بیشترین سهم بخش صنعت مربوط به روستای آهنگرکلا با ۵۵,۵۶ درصد و بیشترین سهم بخش خدمات مربوط به روستای سارو با ۳۷,۹۲ درصد می‌باشد. جدول زیر سهم شاغلان در بخش‌های عمده اقتصادی روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر به‌شهر را نشان می‌دهد.

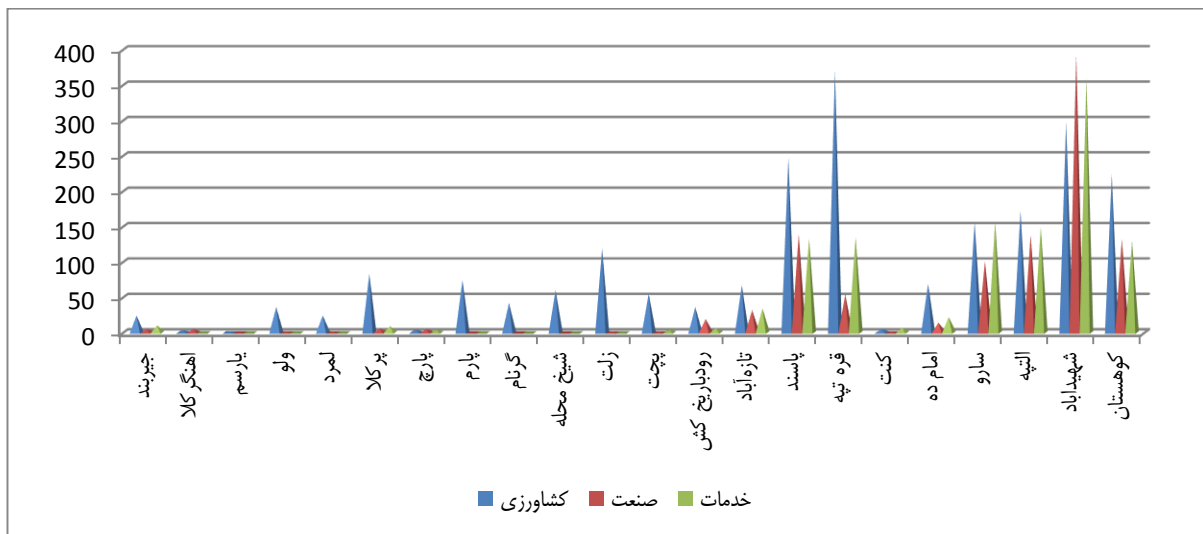
جدول ۲-۱۷- ترکیب شاغلان بر حسب بخش‌های اصلی اقتصادی در حوزه نفوذ شهر به‌شهر طی سرشماری سال ۱۳۹۵

بخش	دهستان	آبادی	کشاورزی		صنعت		خدمات		مجموع	
			تعداد شاغلان	سهم (درصد)	تعداد شاغلان	سهم (درصد)	تعداد شاغلان	سهم (درصد)	تعداد شاغلان	سهم (درصد)
مرکزی	کوهستان	کوهستان	۲۲۴	۴۶,۰۹	۱۳۲	۲۷,۱۶	۱۳۰	۲۶,۷۵	۴۸۶	۱۰۰
		شهیدآباد	۲۹۸	۲۸,۳۸	۳۹۳	۳۷,۴۳	۳۵۹	۳۴,۱۹	۱۰۵۰	۱۰۰
		التپه	۱۷۲	۳۷,۴۷	۱۳۸	۳۰,۰۷	۱۴۹	۳۲,۴۶	۴۵۹	۱۰۰
		سارو	۱۵۶	۳۷,۶۸	۱۰۱	۲۴,۴۰	۱۵۷	۳۷,۹۲	۴۱۴	۱۰۰
		امام ده	۶۹	۶۵,۷۱	۱۴	۱۳,۳۳	۲۲	۲۰,۹۵	۱۰۵	۱۰۰
		کنت	۵	۳۵,۷۱	۲	۱۴,۲۹	۷	۵۰	۱۴	۱۰۰
	میانکاله	قره تپه	۳۷۱	۶۶,۲۵	۵۴	۹,۶۴	۱۳۵	۲۴,۱۱	۵۶۰	۱۰۰
	پنج‌هزاره	پاسند	۲۴۷	۴۷,۵۹	۱۳۹	۲۶,۷۸	۱۳۳	۲۵,۶۳	۵۱۹	۱۰۰
		تازه‌آباد	۶۷	۵۰,۳۸	۳۲	۲۴,۰۶	۳۴	۲۵,۵۶	۱۳۳	۱۰۰
		رودباریخ کش	۳۶	۵۹,۰۲	۱۹	۳۱,۱۵	۶	۹,۸۴	۶۱	۱۰۰
یانه‌سر	عشرستاق	پچت	۵۵	۹۰,۱۶	۲	۳,۲۸	۴	۶,۵۶	۶۱	۱۰۰
		زلت	۱۱۹	۹۷,۵۴	۲	۱,۶۴	۱	۰,۸۲	۱۲۲	۱۰۰
		شیخ محله	۶۰	۱۰۰	۰	۰	۰	۰	۶۰	۱۰۰
		گرنام	۴۲	۱۰۰	۰	۰	۰	۰	۴۲	۱۰۰
		پارم	۷۴	۹۷,۳۷	۱	۱,۳۲	۱	۱,۳۲	۷۶	۱۰۰
		پارچ	۴	۳۰,۷۷	۵	۳۸,۴۶	۴	۳۰,۷۷	۱۳	۱۰۰
		پرکلا	۸۳	۸۴,۶۹	۶	۶,۱۲	۹	۹,۱۸	۹۸	۱۰۰
		لمرد	۲۴	۸۸,۸۹	۲	۷,۴۱	۱	۳,۷۰	۲۷	۱۰۰
		ولو	۳۶	۹۲,۳۱	۲	۵,۱۳	۱	۲,۵۶	۳۹	۱۰۰
		یارسم	۲	۵۰	۱	۲۵,۰۰	۱	۲۵,۰۰	۴	۱۰۰
		آهنگرکلا	۳	۳۳,۳۳	۵	۵۵,۵۶	۱	۱۱,۱۱	۹	۱۰۰
		جیربند	۲۴	۶۱,۵۴	۵	۱۲,۸۲	۱۰	۲۵,۶۴	۳۹	۱۰۰
		مجموع	۲۱۷۱	۴۹,۴۴	۱۰۵۵	۲۴,۰۳	۱۱۶۵	۲۶,۵۳	۴۳۹۱	۱۰۰

منبع: فرهنگ آبادی‌ها، مرکز آمار ایران، تحلیل مهندسين مشاور زیستا

نمودار ۸-۲- ترکیب شاغلان بر حسب بخش‌های اصلی اقتصادی در حوزه نفوذ شهر بهشهر طی سرشماری سال ۱۳۹۵

نمودار ۹-۲- ترکیب شاغلان بر حسب بخش‌های اصلی اقتصادی در روستاهای حوزه نفوذ شهر بهشهر-سرشماری سال ۱۳۹۵

۲-۱۰- برنامه‌های عمرانی ملی و یا منطقه‌ای در زمینه رشد و توسعه، نحوه استقرار جمعیتی و همچنین برنامه‌های بخشی - منطقه‌ای عمرانی

در جدول مربوط به بند ۲-۹-۵ سهم اعتبارات هر یک از بخش‌های سازمانی در سال ۱۳۹۵ آورده شده است. با توجه به جدول اعتباری فوق و اهمیت محرومیت‌زدایی^۱ که به تعادل منطقه‌ای اشاره کرده و دولت را ملزم به رعایت آن می‌سازد، انتظار می‌رود اعتبارات فوق در راستای تحقق پروژه‌های بزرگ ملی در منطقه و محرومیت‌زدایی از چهره روستاهای سطوح مختلف حوزه نفوذ شهر بهشهر قرار گیرد.

^۱ - تبصره ۳۷ قانون بودجه و اصل ۴۸ قانون اساسی

